

Universidad
del País Vasco

Euskal Herriko
Unibertsitatea

HEZKUNTZA
ETA KIROL
FAKULTATEA
FACULTAD
DE EDUCACIÓN
Y DEPORTE

ETA GU ZER?

IRAKASLEAREN ROLAREN GARRANTZIAREN AZTERKETA,
HAURAREN IRAKASKUNTZA-IKASKUNTZA PROZESUAN

GRADU AMAIERAKO LANA

EGILEA: Garcia Lete, Leire.

ZUZENDARIA: Santamaria Goicuria, Imanol.

2021/2022

Laburpena

Gradu amaierako lan honetan, irakaslearen rola garrantziaren inguruko azterketa sakon bat egiteaz gain, rol honek haurren irakaskuntza-ikaskuntza prozesuan duen eragina ere aztertu dut. Hori dela eta, begirada: haurra, irakaslea, harremanak eta emozioak bezalako gaitan jarri dut ere. Beraz, hainbat dira ikerketa-lan honetan azaleratzen diren gaiak, horien artean aurkitzen dira: alderdi emozionala, harreman pedagogikoak, Haur Hezkuntzako etapa, irakaslearen rola, haurren ongizatea...etab. Lana jorrazteko, metodologia kualitatibo batean oinarritu naiz, besteak beste autoetnografian; non nire esperientzia propioak garrantzi handikoak izan diren. Horrez gainera, Practicum III aren egonaldia zehar aurrera eramandako egunerokoa zein egindako elkarrizketak, datuen bilketaren tresnak izan dira; lanaren muga erantzuteko asmoarekin. Hortaz, ikerketa-lan honen abiapuntua nire esperientzia pertsonala izango da, eta emaitzak zein ondorioak amaiera emango diote lanari.

Hitz gakoak: irakaslearen rola, irakaskuntza-ikaskuntza, alderdi emozionala, metodologia kualitatiboa, autoetnografia.

Resumen

En este trabajo de fin de grado, además de hacer una investigación profunda respecto a la importancia del rol del profesor, también he investigado la influencia de éste en el desarrollo del aprendizaje del niño. Por este mismo motivo, mi visión también se ha centrado en temas como: el niño, el profesor, las relaciones y las emociones. Por lo tanto, son varios los temas que se abarcan en este trabajo de investigación, entre ellos se encuentran: el aspecto emocional, las relaciones pedagógicas, la etapa de Educación Infantil, el rol del profesor, el bienestar del niño...etc. Para tratar este trabajo, me he basado en la metodología cualitativa, a más concretar, en la autoetnografía; donde mis propias experiencias han sido de gran importancia. Además de eso, el diario y las entrevistas llevadas a cabo en el Prácticum III, han sido base de la recolecta de datos; con la intención de dar respuesta al objetivo de este trabajo. Por lo tanto, mi experiencia personal va a ser punto de partida en este trabajo de investigación, y los resultados y las conclusiones le van a dar fin al trabajo.

Palabras clave: rol del profesor, aprendizaje-enseñanza, aspecto emocional, metodología cualitativa, auto etnografía

Abstract

In this final degree project, apart from making a deep investigation about the relevance of the role of the teacher, I have also investigated how this role influence on the child learning development. For that reason, my vision has also focus on themes like: child, teacher, relations and emotions. Therefore, there are several topics covered through this work of investigation, such as: emotional aspect, pedagogical relationships, the relevance of kindergarten education, the role of the teacher, child well-being...etc. To discuss this work, I have base on a qualitative methodology, specifically on an autoethnography; where my personal experiences have been relevant. In addition to that, the journal and the interviews done on my third internship, have been the basis of the information collection. So, my personal experience will be the starting point of this work of investigation, and the final results and conclusions, will put an end to the work.

Key Words: role of the teacher, learning development, emotional aspect, qualitative methodology, autoethnography.

AURKIBIDEA

1. SARRERA	4
2. MARKO TEORIKOA	5
2.1. Gaur egungo egoera: COVID-19ak sortutako aro berria.....	5
2.2. Hautzaroaren garrantzia: haurren eraldakuntzan baldintzatzaile	6
2.2.1. Zein da haurra?	6
2.2.2. Haurren ongizatea: lehentasuna ala bazter uztea?.....	8
2.3. Irakaslearen papera: erdigunea izatetik bidelagun izatera	9
2.3.1. Zein da irakaslea?	9
2.3.2. Harreman pedagogikoak: irakasle-ikasle	10
2.3.3. Irakaslearen baliabideak: oinarrizko oinarriak	12
2.3.3.1. Atxikimendua vs lotura.....	12
2.3.3.2. Arauak vs limiteak	13
2.3.3.3. Konfiantza vs beldurra	14
2.3.4. Alderdi emozionala: egonkortasunaren giltzarri	15
2.3.4.1. Emozioen garrantzia haurren garapenean.....	15
2.4. Formakuntza: haurra etengabeko ikaskuntzan, eta, irakaslea?	17
3. HELBURUA	18
4. MARKO METODOLOGIKOA	19
4.1. Esperientziaren testuingurua eta garapena	19
4.2. Ikerketarako erabiliko den metodologia	21
4.2.1. Ikerketa Kualitatiboa	21
4.2.1.1. Autoetnografia	22
4.2.2. Ikerketarako datuen lorpena eta trataera	23
4.2.2.1. Datuak biltzeko erabili ditudan tresnak.....	24
5. EMAITZAK	24
5.1. Egunerokoari eta elkarrizketei esker ateratako emaitzak.....	25
5.1.1. Irakaslearen rola garrantzia	25
5.1.1.1. Gizarteak irakaslearen rolean izandako eragina	25
5.1.1.2. Autoritatea izatetik, egindakoa zalantzan jartzera	26
5.1.1.3. Zein da beraz, irakaslea?	27
5.1.2. Haurra: ahotsa ez izatetik, gehiegizko hitza ematera	28
5.1.2.1. Hautzaroaren garrantzia eta ongizatea.....	30
5.1.3. Irakasle-ikasle arteko harremana eta ikaskuntzan eragina.....	31
5.1.4. Alderdi emozionalaren garrantzia	32
5.1.5. Esperientzia honek niregan izandako eragina: itzultzaile emozionala	33
6. ONDORIOAK	35
7. MUGAK ETA HOBETUNTZA PROPOSAMENAK	36
8. ERREFERENTZIAK	36
9. ERANSKINAK	41

1. SARRERA

Irakaslearen lanbidea definitzea ez da erraza, are gehiago jakinda sozialki zein pertsonalki lanbide honekiko iritzi ugari daudela, maiz ezkorrak direnak. Tamalez, gaur egun, irakaslearen lanbidea ez da hoberen balioztatuta dagoen lanbidea, eta sarritan, gutxietsia izaten da; hezkuntza munduan lanean aritzen diren langileengandik zein hezkuntza munduan lanean aritzen ez direnengandik. Nork ez baitu bizitzan behin edo behin irakasleak soilik oporretan egoten direlaren zurrumurrua entzun? Edota, haurrak zaintzearen ardura ez dela medikua izatearen bezain bestekoa?

Harrigarria dirudien arren, lanbide honi dagozkion zenbait iritzi eta aurreiritzi indartzearen ardura gure artean aurkitzen da, eta gure artean esaten dudanean, nire profil bereko pertsoneri egiten diet erreferentzia, hau da, Haur Hezkuntzako graduko ikasleei. Haur Hezkuntzako gradukoa 4.mailako ikaslea naizen bezala, ziurtatu dezaket maiz entzun ditudala irakaslearen lanbideari dagozkion zenbait iritzi negatibo, eta horrek, soilik indartu egiten du gizartean gure lanbideari buruz aurkitzen diren ikuspegi negatiboen estatus maila.

Ikerketa-lan honen zehar beraz, irakaslearen rola garrantziaren inguruan arituko naiz berbetan, eta nola rol honek, haurraren irakaskuntza-ikaskuntza prozesuan eragiten duen. Eragin hori, irakaslearen rola garrantziaren aztergai gisa erabiliz. Beraz, lanaren foku nagusia irakaslea izango da, baina beste hainbat alderdiez josita egongo da ere, haurra eta alderdi emozionala bezala. Alderdi guzti horiek, haien arteko hari eroaleak baitira, elkarlotuta daudenak.

Horrez gainera, ohikoa da haurra haren irakaskuntza-ikaskuntza prozesuko erdigunea eta protagonista bakarra delaren iritziak entzutea, baina ahaztu egiten zaigu prozesu hori bermatu ahal izateko ezinbestekoa dela irakaslearen papera. Hots, baieztapen horiek soilik irakaslea bigarren plano batean kokatzen dute. Non gelditzen da beraz irakaslearen papera? Zer gertatzen da gurekin? Ikerketa lanaren izenburuak dioen bezala: Eta gu zer?

Amaitzeko, hasieran esan bezala, irakaslea izatea zertan datzan azaltzea ez da erraza, baina argi dago ardura ugari hartzen dituela bere baitan. Etorkizuneko irakasle bezala zein nire esperientzia propioak bultzatuta, ziurtatu dezaket ardura guzti horiek aurrera eraman ahal izateko adimen-osasun egoki bat izatea ezinbestekoa dela. Hortik dator beraz lan hau aurrera eramatearen grina, nire esperientzia pertsonalarekin uztartutako lana baita. Besterik gabe, gozamenetik egindako lana da.

2. MARKO TEORIKOA

2.1. Gaur egungo egoera: COVID-19ak sortutako aro berria

Familia Coronaviridaetik etorritako birus berria, COVID-19 bezala izendatua dena, 2019ko abenduaren 31an izan zen lehenengo aldiz detektatua, Wuhanen, Chinan. Aldiz, 2020ko martxoaren 11an, Osasunaren Munduko Erakundeak (OMS), pandemia egoera adierazi zuen. Honek, konfinamendua bultzatuz eta haurren ongizatean inpaktu handia eraginez (Erades y Morales, 2020).

Pandemia deklaratu ostean, Euskal Autonomia Erkidegoan (EAE) eta Nafarroan, berehala areagotu ziren kasu positiboak. Gainera, aurrekaririk gabeko pandemia honetan, birusari aurre egiteko intentzioarekin zein pertsona ahulenak kutsatzetik babesteko asmoarekin, neurri zorrotzak ezartzen hasi ziren gizartean. Neurri horien artean, herrialdeko ikastetxe guztien, enpresen, eta komertzioen itxiera aginduz. Baita ere, arestian esan bezala, herritar guztiak konfinatzera behartuz (Berasategi et al., 2020).

Estatuko presidentek alarma egoeran egindako diskurtsoan, haurrak ez zituen behin ere aipatu, eta dekretua bereziki zorrotza izan zen haiekin; adingabeei etxetik ateratzea debekatu baitzitzaien (Grechyna, 2020). Besteak beste, eskolak itxitako lehen zentroak izan ziren eta haurrak, lehenak etxeetan entzerratuta gelditzen (Camison, 2020).

Hots, gaur egun 2022. urtean aurkitzen garen arren, COVID-19a oraindik ere gure egunerokotasunean pil-pilean dagoen gaia da. Horren aztergaia, musukoen murrizketa dugu (duela gutxi kendutakoa izan baita), eta harremantzeko eran eman diren aldaketak ere. Beraz, esan genezake, gaur egunenean COVID-19aren aztarnak aztergai ditugula.

Orain arte esandakoarekin jarraituz, gaixotasun edo birus honen ondorioz, haurrak, hasieratik seinalatuak izan dira. Haiek, gaixotasunaren kutsatzearen arduradunak bilakatuz. Honen aurrean, helduak, kontagiatuak izatearen beldurrarekin, haiengandik urruntzen hasi ziren eta haurrak, inolako azalpenik gabe zein egoera kudeatzeko erramintak eduki gabe, helduek haiekiko zuten jokaeran aldaketak sumatu zituzten (Camison, 2020).

Aurreko datuak oinarri hartuz, birusak sortutako ondorioak anitzak izan direla ulertzera eramaten gaitu, bai alderdi pertsonalean zein sozialean eta haurrak,

kaltetuenak izan direla. Ez dugu ahaztu behar, haurtzaroan bizitako guztiak, ondoren gizabanakoaren bizitza osoaren zehar eragina izango duela (León-Santi, 2019). Horregatik, ezinbestekoa da haurren zainketa egoki bat bermatzea eta horretarako, Haur Hezkuntzako etapa dugu. Zein da beraz, haurtzaroak biltzen duen ezinbestekotasun eta garrantzi hori?

2.2. Haurtzaroaren garrantzia: haurraren eraldakuntzan baldintzatzaile

2.2.1. Zein da haurra?

Maiz galdetu izan ohi diot nire buruari galdera hori. Haurraren mundua zabala eta sakona da, konplexutasunez beteta dago ere, eta haren inguruan hitz egiten dugunean, alderdi ugari hartzen ari gara kontuan; haurra, etengabeko formakuntzan eta garapenean baitago.

RAEko (s.f.) hiztegi digitala aztertutik, hainbat dira haurrari dagozkion ageri diren kontzeptuak, zehazki, ondorengoak direnak: haurtzaroan dagoena, urte gutxi dituen, esperientzia gutxi duena, hausnarketa gutxirekin edo inozokeriaz jokatzeko duena etab (Real Academia Española, s.f., Niño,ña). Hots, nabarmena da haurraren inguruan hitz egiten dugunean, hari erreferentzia egiteko erabiltzen diren kontzeptuak ugari direla, eta haren adinak, ez dioela heldu bezala identifikatzen.

Arestian esan bezala, haurra, etengabeko garapenean dago, eta garapen hori modu esanguratsu eta egoki batean ematen delaren berri jakin ahal izateko, hainbat adierazle aurkitzen dira. Adierazle horiek irakasleengandik erabiliak izaten dira normalean. Haurrek, haiek ezarritako konpetentziak bete dituztelaren berri jakin ahal izateko, eta konpetentzia horien erreferentzia gisa curriculumak izanik (237/2015 Dekretua, 2016).

Beraz, haurraren garapena osatua dela esan ahal dugu, alderdi ugari hartzen baititu bere baitan. Hitz egokiagoak erabiliz, haurraren garapena integrala da, baina zer diogu garapen integralaz hitz egiten dugunean? Zertan datza hori?

Haurren garapen integrala heltze-prozesu interaktibo bat da, pertzepzio, motore, kognitibo, hizkuntza, sozio emozio eta autokontrol-trebetasunak edo gaitasunak modu ordenatuan garatzearen ondorioa dena. Prozesu hau, karga historiko, sozial eta kulturalen ondorio da, non gizabanakoa aurkitzen den, eta hura definitzen laguntzen dutenak diren. Honen aurrean, Vigotskik, gizakiaren garapen integralak kulturaren zein gizakiaren erlazio sozialetan determinatzaileak zituela baieztatzen zuen. Horregatik, gizakiaren garapenean, hezkuntza, ezinbestekoa eta

funtsezkoa zela azpimarratzen zuen, ahaztu gabe, pertsona bakoitzak erritmo eta denbora ezberdina beharko zuela prozesu berdinari dagokionez. Honen aurrean, pertsona bakoitzak garapenaren 3 esparru ezberdin zituela ondorioztatu zuen: erreala, hau da, ze mailatan aurkitzen den gizabanakoa; potentziala, honek, gizabanakoa iritsi daitekeen mailara egiten dio erreferentzia, eta azkenik, garapen hurbileko eremua, aurreko bi esparruen artean aurkitzen dena da (León-Santi, 2019).

Bestalde, lehenengo esparrutik bigarren esparrura igarotzeko, laguntzaile edo bitartekari abantailatsuago bat izatea, gizabanakoa bere potentzial osoa lortzera gida dezakeena ezinbestekoa da (Vigotski, 1984). Gaur egun, laguntzaile edo bitartekari hori, irakaslea dela esan ahal dugu.

Beraz, haurren garapen integrala, erlazio sozial baten bitartez bermatu egiten da, non gaitasun kognitiboak, emozionalak, fisikoak, sozialak eta kulturalak indartzeko aukera ematen duen, eta hauei esker, gizabanakoak baldintza onuragarriagotan aurkituko da, haren bizitza garatu ahal izateko (León-Santi, 2019).

Ikaskuntza aldiz, ez da soilik tresna edo sistema kontzeptualen jakitean eta erabilpenean oinarritzen, baizik eta, eskolako agertokian testuinguruan jartzean datza ere (Baquero, 2001). Honek, gure sozietatean Haur Hezkuntzako etapa beharrezkoa ez den arren, haren beharraren eta garrantziaren inguruko hausnarketa egitera eramaten gaitu.

Azken batean, Haur Hezkuntzako etapak, haurren garapenean berebiziko garrantzia du, garai honetan izandako esperientziak etorkizunari begira erabakigarriagoak izango baitira. Bizitzako lehenengo urteetan egiten eta egiten ez den guzti horrek, ondoren, gizabanakoaren bizitza osoaren zehar eragina izango baitu. Horregatik, haurren garapena eta Haur Hezkuntzako etapa, bateratuak joan beharko ziren (León-Santi, 2019).

Hots, Haur Hezkuntza, 0-6 urte bitarteko haurrei zuzenduta dagoen lehen eskolatze etapa da, testuinguru egoki batean bermatzen dena, haurren ezaugarri pertsonal guztiak indartzeko asmoarekin. Honela, bizitza osorako izango den garapen integrala lortu ahal izateko (Cruz, 2021). Baita ere, aukera handiko denbora tarte da eta ikaskuntza modu esanguratsu batean bermatzen baldin bada, haren eragina bizitza osoaren zehar igaro daiteke. Haurren ongizate egokiago bat bermatuz ere. Hitz gutxitan esanda: “ La infancia es un fondo de reserva para toda la vida” (Camison, 2020) eta orain arte ikusi bezala, haren eraginak aspektu guztietan baldintzatzen du.

Batez ere, haurren ongizatean. Haur Hezkuntzari esker, lehen harremanak izaten hasten baita, haren nortasuna eraikitzen eta gizarteko partaide gisa hezten.

2.2.2. Haurren ongizatea: lehentasuna ala bazter uztea?

Hasieran aztertu bezala, COVID-19 ak haurren ongizatean sortu duen galera azpimarragarria da. Alderdi pertsonal zein ez pertsonalean berebiziko aldaketak sortu baititu eta haurrak, hasieratik gaixotasunaren kutsatzearen arduradun gisa seinalatuak izan dira.

Konfinamendu egoerak ere haurren ongizatean ondorio latzak sortu ditu. Inpaktu honen adierazgarri sortutako zenbait sare ditugu. Horien artean, HaurrakEreBai (<https://haurrakerebai.eus/>) deituriko familien sarea aurkitzen da. Sare hau, Euskal Herria mailan 2020ko martxoan sortua izan zen, konfinamendu testuingurua zela eta, helburua gaur egun zein etorkizunera begira ume eta nerabeei laguntzea izanik. Gainera, Espainia mailan modu koordinatuan lanean dabil Heike Freirek sortutako “Por Amor a la Infancia” sarearekin (<https://www.heikefreire.com/>) eta Euskal Herria mailan, Oinherri elkartearekin (<http://www.herrihezitzailea.eus/>). Bestalde, sare honetako kide eta adituen artean Miren Camison aurkitzen da. Haurren prebentzioko espezialista da, baina filosofia eta hezkuntza munduan mugitzen da ere. Besteak beste, hezkuntza arloan, haur, gazte, eta helduekin aritzen da lanean filosofiaren “Aprender a pensar” deituriko proiektua aurrera eramanez (HaurrakEreBai, s.f.).

“Vivir para ver” Radio Euskadiko programan (Camison, 2020), haurtzaroari buruzko hausnarketak eskaini zituen, 6.minutitik aurrera entzungai, eta ondorengo gogoetak partekatzen ditu bertan:

Pandemia baino lehen, haurrak gehiegizko estimulazioan aurkitzen ziren, izugarriko pautak jarraitu behar diren gainean baitzeuden (eskola, eskolaz kanpoko jardunaldiak, etxerako lanak...). Geldialdi honen esker, haurrak gehiegizko estimulazio hori jaisteko aukera izan dute. Honek ere, oreka eta autorregulazioa izatera lagunduz.

Ildo beretik, Espainiako estatuak haurren medikazioari dagokionez munduko hirugarren postua okupatzen du, Canada eta Estatu Batuen ondoren. Honek, haurrak zaku berdinean sartu ditugularen berri ematen digu, denak berdinak direlaren pentsamenduaren joera hartu baitugu eta honen ondorioz, adierazle larrietan inolako geldialdirik ez da egiten. Hau da, arazoa edo egoera larria sakontasunean ulertu beharrean, berehalako irtenbideak bilatzen dira: medikazioak.

Hortaz, esku hartutako erritmotik jarraituko dugu haurtzaroa kolonizatzen, ala haurtzaroaren auto-erregulazioko paradigma batetik bizitzen saiatuko gara? (Camison, 2020). Honen aurreko gestio egoki bat bermatu ahal izateko, irakaslearen papera ezinbestekoa da. Haren esku-hartzearen arabera, paradigma aldatu daitekeelako. Beraz, zalantzarik gabe, irakaslearen rola ezinbestekoa da haurraren irakaskuntza-ikaskuntza prozesuan.

2.3. Irakaslearen papera: erdigunea izatetik bidelagun izatera

2.3.1. Zein da irakaslea?

Irakaslea, etengabe aurrez aurre aurkitzen da ikasle talde bakoitzaren behar bereziei erantzun dien irakaskuntzarekin, konstruktibismoaren gorakadarekin eta programatutako irakaskuntzaren gainbeherarekin. Baita ere, sortzen ari den paradigma berri batekin, hala nola, hezkuntza birtualarekin. Horrek, irakasleak rol ezberdinak aldi berean garatzea sustatzen du: alde batetik, bere gaian aditua izatea eskatzen zaio, eta beste alde batetik, ikaskuntza-trebetasun sustatzailea edo informazio-iturri egokia izatea (Hernández Torres, 2018).

Beraz, gaur egun, irakaslea izatea gogoeta ekintza bat da, eta irakaslearen profil berria zerbaitek definitu baldin badezake, haren eragiteko gaitasuna da. Hortaz, irakaslea, probokatzailerak da (Vergara 2020, pp.8-9).

Irakaslea izateak rol ezberdinak aurrera eramatea dakar. Haurrei edukiak erakusteaz gain, hezi egiten dituztelako ere eta heziketa honen aurrean, bizitza pertsonal eta ez pertsonalaren arteko ezberdintasun bat egiteko ohitura dago. Gehienbat, ikasketa prozesua ez baldintzatzeko asmoarekin:

“Solemos diferenciar entre vida personal y vida profesional; pero solo tenemos una vida. Y si un día o más estamos mal por algo que nos pasó en casa, no queremos que se note en el centro educativo, tratamos de meterlo debajo de la bata de profe o maestro haciendo de tripas corazón. Y sí, es necesario gestionar esos estados para ser “profesionales”, “eficientes” y mantener el adecuado “pulso” de aprendizaje. Pero también lo es revisarlos en algún momento cercano para que sean sanados, comprendiendo de dónde proceden, cómo surgen y se expresan en nuestra vida. El contenido y los estados de nuestra vida no pueden ocultarse tras el rol de profesor o maestro, pues se muestran de un modo u otro” (Riquelme 2020, pp.21-23).

Argi dago, irakasleek bizitzaren arlo pertsonalean gertatutakoaren gestio egoki bat egin ahal izateko, konpetentzia emozionalak eskuratuta izatea ezinbestekoa dutela, beraz, zer da inteligentzia emozionala?

Inteligentzia emozionala, Daniel Golemanengandik izan zen definitua “Emotional Intelligence: why it can matter more than IQ” (2020) liburuan. Bertan, argi adierazten du haren inteligentzia emozionalaren ereduak hiru maila ezberdin dituela. Batetik, garuneko zirkuitoak. Bestetik, zirkuito horien jardueratik sortzen diren jabetzak eta azkenik, inteligentzia emozionalaren jabetza bakoitzaren mende dauden konpetentziak. Besteak beste, lau arlotan banatzen du inteligentzia emozionala: autoezagutza, autogestioa, kontzientzia soziala eta erlazioekiko kudeaketa.

Lau arlo horiek, irakasleak hurrekin aurrera eraman beharreko arloak dira, konpetentzia emozionalak eskuratu dezaten. Beste eduki eta konpetentziekin bezala. Aldi berean, harreman osasuntsuak garatu dezaten. Azken batean, harreman egokiak bermatzeko, ezinbestekoa baita konpetentzia emozionalen eskuraketa. Hortaz, irakasleak azken muga ondorengoa dela esan genezake: “...formar individuos capaces de prescindir de su auxilio, de caminar por sí mismos, de olvidar o desmentir a quienes les enseñaron” (Savater, 1998). Besterik gabe, irakaslearen lanketa haurrak hezteak izateaz gain, eskola-testuinguru egoki bat sortzea eta harreman sendoak zein osasuntsuak ere garatzea da.

2.3.2. Harreman pedagogikoak: irakasle-ikasle

Irakasle eta ikasleen arteko harremanean geldialdia egin baino lehen, zer dira harreman pedagogikoak?

Harreman pedagogikoak, irakasle eta ikasleen artean ematen den harreman edo interakzio motari egiten dio erreferentzia. Esan genezake, harreman pedagogikoak dakien eta ez dakien pertsonen artean eraikitzen direla, logika hierarkiko-bertikal bati erantzunez, eskola barruko dinamikan indartua izaten dena (Lisboa-Lay et al., 2017).

Gainera, irakasle eta ikasleen arteko harreman edo interakzio mota eta irakaskuntza-ikaskuntza prozesuan dauden edukiak ulertzea ezinbestekoa da, horren menpe baitago ikasleek hezkuntza-gaitasunak eskuratzea. Azken batean, irakaslearen estiloak eta erabiltzen duen estrategia didaktikoak eragina izango baitu eskolaren zein gelaren kliman, ikasleen parte-hartzean, arreta mailan, ulermen mailan zein hezkuntzaren errendimendu mailan (Medina-Escobar, 2015).

Jarraian, ikuspegi psikologiko batetik, irakasle eta ikasleen arteko interakzioari dagokionez, 5 maila ezberdin aurkitzen dira. Azpimarragarria da ere, maila horiek beharrezkoak direla, ikasleak gaitasunak eskuratu eta garatu ahal izateko, formakuntza akademikoari dagokionez. Lehenengo maila, *contextuala* da eta bertan, ikasleek gelako jardueretan hartzen dute parte entzulearen papera izanik. Bigarren maila, *suplementarioa* da. Honetan, ikasleek aldaketak egin ahalko dituzte ingurune sozial eta fisikoari dagokionez. Hirugarren maila, *selector* da eta maila honetan, ikasleek modu ezberdinetan erantzun ahalko diote ezartzen zaizkien egoerei. Laugarren maila, *sustitutivo referencial* deritzo eta orainaren askatasuna da. Maila honetan, ikasleek mota hauetako interakzioak izaten baitituzte erreferentzia egiten diotenean iragan zein etorkizuneko egoerei. Azkenik, bostgarren maila, *sustitutivo no referencial* da eta maila honetan, ikasleei lortu dituzten erlazioen aurreko hausnarketak egiteko aukera ematen zaie (Mares et al., 2004; Medina-Escobar, 2015 testuan aipatuta).

Bestalde, interakzio mota hauetan atxikimendua edo afektibitatea ezartzea ezinbestekoa da. Honen aurrean, irakasleak kontu handia izan behar du, eta ohartu behar da beharrezkoa dela haren praktikaren aurreko malgutasuna izatea eta haren ikasleekin afektuzko harremanak edo interakzioa bermatzea (Medina-Escobar, 2015). Irakasle eta ikasleen arteko interakzioak afektua baitakar, eta sentimenduak beharrezkoak dira ikasleen motibaziorako eta irakaskuntza-ikaskuntza prozesua osasungarria izateko (Artavia, 2005; Medina-Escobar, 2015 testuan aipatuta).

Beraz, emozioak irakasle eta ikasleen arteko harremanean berebiziko garrantzia dute. Irakaskuntza, testuinguru interaktibo batean ematen da, hots, transmititutako emozioak inplizituki izan da ere, funtsezko papera izango dute ez soilik ikaslearen garapen emozionalean, baizik eta irakaslearen gaitasun emozionalean eta haren lanbidearen eraginkortasunean ere (Moran-Flores, 2019).

Amaitzeko, ikaslearentzat garrantzi handikoa da irakaslearekin duen harremana, eta erlazio bakar eta berezi honek, ikasleari, irakaslearen aldetik laguntza jasotzeko aukera ematen dio haren errendimendu akademikoan zein pertsonalean (Ricaurte et al., 2015). Irakasle eta ikaslearen arteko harremana bakarra eta berezia izateko, baita ere, aipatutako laguntza hori eskaini ahal izateko, irakaslea, zenbait baliabideetan oinarritzen da eta jarraian ageriko direnak dira.

2.3.3. Irakaslearen baliabideak: oinarrizko oinarriak

2.3.3.1. Atxikimendua vs lotura

Atxikimendua, haurren lehenengo urtearen zehar ematen den prozesu luze bat da. Orain arte, sinestu izan da berehalako momentu batean ematen dela, besteak beste, haurra jaiotzen den momentutik eta amak besoetan hartzen duenetik, baina sinesmen hori mito bat da. Hasieran esan bezala, atxikimendua prozesu luze bat da eta berehalakotasuna, soilik animalia batzuetan ematen da (Universo de Familias, 2017).

Atxikimendua beraz, lotura mota bat da? Atxikimendua eta lotura sinonimotzat hartu izan diren arren, bien artean ezberdintasunak nabariak daude (Burutxaga et al., 2018):

1. Konkretua vs orokorra: Atxikimendua, haurren behar mota bat bezala ulertzen da, bakarra eta ezberdina dena beste beharrekiko. Loturak aldiz, ez du zehaztapenik, erlazio eta joera ezberdinei egiten die erreferentzia, abanikoa handia eta zabala da.
2. Denboraren dimentsioa: Atxikimendua, haurrak sei hilabete dituenean agertzen da eta heldutasun-aldia behar du lehenik, atxikimendua garatzeko. Aldiz, loturak, ez du denbora mugarik. Haurra jaio baino lehen, jada amaren sabelean dagoenean, lotura bermatzen baita.
3. Banakakoa vs taldekkoa: Atxikimendua, haurren lehenengo zaintzailearen bitartez garatzen da, normalean ama izaten da, baina segurtasuna eta babesa eskaintzen dion beste edozein pertsona ere izan daiteke: aita, zaintzailea... Lotura aldiz, ez dago harreman edo pertsona kopuru jakin batera mugatuta. Hainbat pertsonen artean eman daiteke, inolako mugarik gabe.

Hots, atxikimenduari dagokionez, afektuzko harreman egoki bat haurrekin bermatzen baldin bada, ondorengoak dira haiengan sortzen diren efektuak: garapen intelektual hobea, hizkuntza hobea, jolas sinbolikorako trebetasun gehiago, garapen metakognitibo hobea, objektu eta pertsonen iraunkortasun goiztiarra, norbere burua ezagutzeko goiztiartasun handiagoa, malgutasun eta errealismo handiagoa, informazioa prozesatzeko garaian, inteligentzia sozial gehiago, esploratzeko jokabide handiagoa, irakurzaletasuna, heldutasunean lanarekiko errendimendu hobea eta ezaugarri pertsonal hobeak. Hitz gutxitan esanda, "desarrollan una intersubjetividad más auténtica" (Billeke-Huaiquán et al., 2016).

Laburbilduz, atxikimendua gaitasun eta joera konkretuen sistema da, haurrari laguntzen diotenak beste gizabanakoarekiko beharrezkoa duen hurbiltasuna izaten eta, normalean, pertsona hau gaitasun gehiago ditu eta haurrari kanpoko munduaren eskakizunei aurre egiten laguntzen dio. Aldiz, loturaz hitz egiten dugunean, bi edo pertsona gehiagoren artean ematen den elkartasunaz ari gara. Horien artean haurra eta amaren lotura dugu adibide, baina beste motatako lotura ezberdinak ere eman daitezke bizitzaren zehar. Gainera, elkartasun mota honek afektuzko osagarriak dakartza eta beharrezkoa dugu bizitzaren zehar lotura ezberdinak ezartzea, gizakiaren oinarritzko beharra baita (Burutxaga et al., 2018).

Garrantzitsua da kontuan hartzea edozein motatako lotura dela, arauak eta limiteak ezartzea ezinbestekoa da. Harremanetan ere, limiteak ezartzea beharrezkoa baita, pertsonak gure artean errespetatu gaitezen. Hortaz, zeintzuk dira arauak eta limiteen arteko ezberdintasunak?

2.3.3.2. Arauak vs limiteak

Arauak, eskubideak eta askatasunak errespetatzen dituen jokabideen multzoak dira. Orokorrean, haurren garapenean ezarriak izatean dira pertsona heldu eta edukazio onekoak bilakatzeko asmoarekin sozietatearen aurrean. Hori dela eta, arauak beharrezkoak dira gizartean ordena izateko eta bizikidetasun egoki bat bermatzeko. Aipatzeko da ere, arauak ezarriak ez baldin badira, haurrak, jokabide “txarrak” izaten hasten direla eta hauek, haien garapen integralean eragin negatiboa sortuko zuten. Beraz, arauak, hezkuntza ingurunean zein gizarte ingurunean haurrei jokabide hobeko bat bermatzen laguntzen diete (Ricaurte et al., 2015).

Besteak beste, arauak: “Se tratan de comportamientos sociales aprendidos que garantizan la convivencia. Cuando cumplimos las normas, no pasa nada: pero si nos las saltamos podemos provocar algún conflicto o que se nos considere “mal educados” (Albaladejo-Mur, 2012: Ricaurte et al., 2015 testuan aipatuta).

Aldiz, limiteak “Fijar la extensión que pueden tener la autoridad o los derechos y facultades de alguien” kontzeptua biltzen dute (Real Academia Español, s.f., Limitar). Hots, esanenezake, limiteak arauen barruan kokatzen direla. Arauak barneratzeko modu bat dira eta orokorrean, haurrek ez dituzte barneratuta. Zigorrek ezartzen zaizkieten bezala, sariak ere ematen zaizkietelako. Besteak beste, limiteak, orekaren jolasa bezala ulertu behar dira. Haiei esker, haurrak, denboraren bidez barneratu egiten dituztelako norma eta balore batzuk, etorkizunera begira, erreferente gisa erabiliko dituztenak (Ricaurte et al., 2015).

Arestian esan bezala, hurrek oraindik ez dituzte limiteen esanahiak barneratuta eta horren aurrean, estrategia ezberdinak erabiltzen dituzte haien jokabidearen aurreko ondorioak zeintzuk izango diren jakiteko asmoarekin. Hau da, akzio ezberdinak aurrera eramaten dituzte ondorioa zein izango den frogatzeko (Ricaurte et al., 2015). Hori dela eta, limiteak berebiziko garrantzia dute eta barnerapena garatzeko ezinbestekoa da hasieratik argi ezartzea. Honela, hurrak argiago izango baitu zer egin dezakeen eta zer ez. Baita ere, haren jokabidearen aurreko ondorioak zeintzuk izango diren.

Hori bai, ezin dugu ahaztu behar limiteak modu egoki eta lasai batean ezartzea oso garrantzitsua dela. Honen arabera, hurrengan konfiantza edo beldurra eragingo baitugu. Hain zuzen, limiteak oihu eginez ezartzen baldin badira, hurrak beldurra izango du. Aldiz, limiteak modu lasai batean komunikatzen baldin badira, hurrak konfiantza izango du. Honek ere, limiteen aurreko ulermena erraztuz.

2.3.3.3. Konfiantza vs beldurra

Hasteko, konfiantzaz eta beldurraz hitz egiten dugunean, emozioez ere ari gara berbetan. Konfiantza, pertsona edo zerbaitenganako ematen den itxaropena baita (Real Academia Española, s.f., Confianza), eta beldurra, arrisku baten aurrean ematen den larritasuna da, erreala edo irudizkoa izan daitekeena (Real Academia Española, s.f., Miedo).

Beldurra, hasieratik egon da gizateriaren baitan, giza izaeraren zati bat baita. Hain zuzen, gizakiaren biziraupena ahalbidetzen duen defentsa-mekanismo bat da, eta, beraz, egokitze-funtzioa du. Beldurrari esker, gizakia erne egoteko gaitasuna du larritasuna adierazten duten egoeren aurrean (Ávila y Fullana, 2016; Hurtado, 2015; Nievas, 2014; Cruz, 2021 testuan aipatuta).

Bestalde, hurren beldurrak bizitzako lehen urtetik agertzen dira gutxi gorabehera, eta horien artean, abandonuaren, iluntasunaren, heriotzaren edo ezezagunekiko beldurra aurkitzen dira. Emozio guztiak bezala, garrantzitsua da haien ezagutza eta adierazpena ikastea. Honen aurrean, irakasleak rol garrantzitsua du (Cruz, 2021).

Konfiantzaren kasuan, banaka ikusi beharrean, taldeen arteko harreman-modu gisa ikusi behar da. Konfiantzak, harreman pertsonalak indartu egiten ditu, erantzun emozional bat proiektatuz ikaskuntza-jardueren uneetan. Gainera, hurrek modu esanguratsu batean aurrera jarraitu ahal izateko, irakaslearen konfiantza beharrezkoa dute. Honek, laguntza emanez galdu egiten diren une orotan eta bideratzen saiatzen.

Horretarako ere, beharrezkoa da haien testuinguru emozionalean zein munduan lanketa bat egitea (Fuster Guillen et al., 2018).

Hori dela eta, irakaslearen papera ezinbestekoa da ikasleek haien buruarekiko autokontzeptu egoki bat edukitzeko zein hezkuntza erronkei aurre egin ahal izateko. Hala ere, kontu handia izan behar da itxaropenen aurrean. Hasieran esan bezala, konfiantza izateak, pertsona batengan itxaropenak ezartzea baitakar, eta horren aurrean, errendimenduan eragina sortu ahal dugu; ikaslearen autoestimuan, jokaeretan, motibazioan zein beste motatako arloetan besteak beste. Hain zuzen, eragin horrek “Efecto Pigmalion deritzo”, eta pertsona batek, beste pertsonarengan duen itxaropenak haren errendimenduan eragina izan dezakeela esan nahi du. Hori dela eta, irakasle baten itxaropenak beharrezkoak dira ikaslearen etorkizuneko errendimendu eta jokaerarentzako. Baita ere, haren ikaskuntza prozesuaren motibaziorako (Solís García y Borja González, 2017).

Efektu honek beraz, norabide bikoitza du, eta ikasle bati konfiantza ematearen zein haren lanarekiko itxaropen-arrakastatsiak izatearen garrantziaren aurreko jabetza izatera behartzen gaitu. Honela, harengan ezarri diren itxaropenak lortu ditzan. Bestela, haren gaitasunak gutxiesteak eragiten dituen ondorio kaltegarriak esperimendatuko genituzke (Baños, 2010: Solís García y Borja González, 2017 testuan aipatuta).

Orain arte esandakoa kontuan hartuz, irakaslearen baliabideen eta alderdi emozionalaren garrantzia ezinbestekoa da. Aipatutako datuak berrikusiz, ondorio kaltegarrienak haurren autokontzeptuarekin lotuta baitaude. Honek, haien alderdi emozionalean guztiz eraginez.

2.3.4. Alderdi emozionala: egonkortasunaren giltzarri

2.3.4.1. Emozioen garrantzia haurren garapenean

Orain arte esan bezala, hurrekin afektuzko harreman sendo eta seguru zein osasuntsu bat garatu ahal izateko, emozioak ezinbesteko papera dute; eta emozioetan zein sentimenduetan oinarritzen den hezkuntza bat izateak, bizitza zoriontsu baten bermea da (Valero, 2009: Martínez-Fernández y García-Montero, 2016 testuan aipatuta).

Azken batean, eskola edo bizitza infernutzat edo zoriontsutzat hartzeko, bertan bizitako emozioetan oinarritzen gara, hauek, eragin osoa izanik. Horregatik, inteligentzia emozionalaren aurreko garapena bermatzea ezinbestekoa da, funtsezkoa

faktorea delako pertsona gisa hezteko zein zorientsu izateko (Martínez-Fernández y García-Montero, 2016)

Gainera, konpetentzia emozionalak bermatzeak, inteligentzia emozionala eskuratzeko aukera ematez gain, neurozientzia, psikologia positiboa, inteligentzia multipleak eta beste mota batzuetako aspektuak, besteak beste, autoestimua, ongizatea, enpatia... bezalakoak, eskuratzeko aukera ematen digu (Nages-Soler et al., 2021).

Hots, inteligentzia emozionalarekin jaiotzen ez garela jakinik (bizitzaren zehar izandako erlazioen bitartez eskuratzen joaten den gaitasuna baita), hezkuntza arloan ezartzea esanguratsua izango litzateke. Orokorrean, hezkuntza jakinduriaren transmisioan eta gaitasun logiko-matematikoak, linguistikoak... eskuratzean oinarritzen baita, baina gaur egun, soilik alderdi hauek ez dira nahikoak; ez baitute hezkuntza integral bat bermatzen, non ikasleak XXI.mendeko bizitzak ezarritako erronkei aurre egiteko prest dauden (Michael et al. 2021).

Bestalde, baieztatu daiteke erregulazio afektiboa ohitura, norma eta baloreetan oinarritzen dela haurrengan garapen integral egoki bat bermatzeko. Beraz, desberdintasunen aurrean, ezinbestekoa da baloreetan oinarrituta dagoen hezkuntza bat aurrera eramatea eta lotura egitea jakintza zein esperientzia afektiboaren artean (Ricaurte et al., 2015).

Amaitzeko, emozioak, besteekin harremantzeko aukerak eskaintzen dizkigute, eta gure jokaeren zein egunerokotasunean hartzen ditugun erabakien motorrak dira (Martínez y Quintero-mejía, 2016). Horrez gainera, haurrek, emozioak bizi eta sentitu egiten dituzten arren, hasiera batean ez dituzte ulertzen, baina egoera hau Haur Hezkuntzan aldatzen joango da. Hain zuzen, 2 urterekin haurrak emozioak hautematen hasiko dira eta 3 urterekin, identifikatzen (Ridgeway et al., 1985).

Hautemate eta identifikazio prozesu horretan, irakaslearen laguntza ezinbestekoa da, eta laguntza hori eraginkorra izateko, irakasleek formakuntza zehatz bat beharrezkoa dute. Besteak beste, alderdi emozionala edota konpetentzia, zein inteligentzia emozionalaren aurrekoa. Hurrei, beharrezkoa duten babesak zein irakaskuntza eman ahal izateko. Azkenean, irakasleak formatzea, hurrekin formazio horretan ikasitakoa praktikan jartzea bezain besteko garrantzitsua da.

2.4. Formakuntza: haurra etengabeko ikaskuntzan, eta, irakaslea?

Zein da Haur Hezkuntzako irakasleek jasotzen duten formakuntza/prestakuntza kompetentzia emozionalari dagokionez?

Irakasleek kompetentzia emozionalen aurreko jasotzen duten formakuntzaren berri jakiteko, egindako zenbait ikerketa ditugu adibide. Alde batetik, 2015.urtean, Murtziako Unibertsitate Katolikoan Haur Hezkuntzako gradua ikasten ari ziren ikasleei, azterka bat egin zieten haien autorrealizazio eta hazkunde pertsonala ebaluatuz. Helburua, haien kompetentzia emozionalen maila zein zen jakitea izanik. Horretarako, AURE (Cuestionario de Autoconcepto y Realización) deituriko inkesta bat erabili zuten. Guztira, 183 ikasleek hartu zuten parte, lehenengo, bigarren, hirugarren zein laugarren mailakoak besteak beste, %62.7a emakumeak izanik eta %37.3a gizonezkoak izanik (Palomino Pegalajar y Hernáez López, 2015).

Beste alde batetik, 2010 eta 2021 urte bitartean, Burgos eta Miranda de Ebroko CFIE (Centro de formación y iniciativas de empleo) zentroetan, eskaintzen den hezkuntza emozionalaren aurreko formakuntzen inguruko analisia egin zen (Llamazares Escolar et al., 2017). Amaitzeko, "La construcción de la identidad docente en educación infantil" (2017) artikuluan, metodo biografiko-narratiboaren bidez, hau da, Catuxaren bizitzaren istorioa erdigunea izanik, Haur Hezkuntzako irakasleen nortasunaren eraikuntzaren azterketa bat egin da. Eraikuntza hau, nola ematen denaren berri jakin ahal izateko, eta bizitzaren arlo pertsonalak, profesionalak, eta hezkuntza erreformak, eraikuntza horretan duten eragina ere aztertzeke asmoarekin.

Hiru ikerketa hauen emaitzak azterturik, datuak nahiko esanguratsuak dira. Orokorrean, irakasleek eskuratuta dituzten kompetentzia emozionalak egokiak baitira, eta nabaria da graduaren zehar jasotzen duten formakuntzari esker emandako datuak direla. Esan genezake, nabaria dela irakasleentzako inteligentzia emozionala haien formakuntzan gakoa dela. Graduaren esker kompetentziak eskuratzeaz gain, inteligentzia emozionalari dagokion formakuntzen eskaerak egiten baitituzte.

Eskakizun horiek, hezkuntza arloko profesionalak azkeneko 5 urteetan hirukoiztu egin dituzte. Gero eta eskakizun anitzagoak eginez eta nabarmentzekoa da ere, Haur Hezkuntzako irakasleentzat zuzenduta daudela formakuntza gehienak. Honek, argi adieraziz zer nolako garrantzia duen ziklo hauetan inteligentzia emozionalaren aurreko formakuntza eskaintzea, ikasleen garapen sozial eta kognitiborako ezinbestekoak baitira (Llamazares Escolar et al., 2017).

Honen aurrean, Catuxaren istorioa dugu aztergai. Haur Hezkuntzako erretiratuta dagoen irakaslea da eta 40 urtez aritu da lanean. Haren bizitzaren ibilbidea oinarri hartuz, beste hainbat datu onuragarri bildu dira. Hain zuzen, ondorioztatu da irakaslearen nortasunaren eraikuntzan izugarrizko lotura eta eragina duela inguratzen dion guztiak. Besteak beste, hiru eragin puntuak: soziokulturala/politikoa, lantokia edo gizarte eragina eta eragin pertsonalak (Sarceda, 2017). Hots, formakuntza ez da soilik formazioaren bitartez jasotzen, bizitzak eta esperientzia propioak ere, ezagutzak eskaintzen dizkigute. Besteak beste, irakaslea izatearen gakoa, bizitzaren irakaslea izatean datza (Riquelme, 2020). Beraz, irakasleak ere, haurrak bezala, etengabeko makuntzan daudela esan genezake.

Ilido beretik, formakuntzari esker, irakasleak prozesu emozionalak eskola-testuinguru jakin batean jokatzen ari diren paperaren gakoak erraztasun handiagoz aurkitzera lagundu dezake. Gainera, irakasleak, garrantzitsutzat hartzen dute garapen emozionalaren aurreko zainketa eta ulertzen dute ezinbesteko paper bat dutela hortan. Aitzitik, kontrako ikuspuntuak ere badaude. Orokorrean irakasleak aspektu emozionalak eskola-testuinguru batean lantzea garrantzitsua dela pentsatzen duten arren, asko ez dira prest ikusten. Gehiengoak baieztatzen du beharrezko formakuntza jaso ez dutela hezkuntza emozionala aurrera eraman ahal izateko. Gainera, prestakuntza-premia hori ez da islatzen irakasleen hasierako prestakuntza curriculumetan (Ortega, 2017).

Laburbilduz, kontrako iritziak dauden arren, ikerketa guztiak oinarri hartuz, emaitzak onuragarriak dira. Gero eta irakasle gehiagok hezkuntza emozionalaren aurreko formakuntzaren eskakizunak egiten dituzte, hasiera batean aurre egiteko prest ikusten ez diren arren, eta haren behararen kontzientzia zabala dute. Horrek, haren lanketa erraztuz eta gaiaren inguruan jakiteko grina sortuz.

3. HELBURUA

Ikerketa-lan honen gaia zein den ikusirik: “Eta gu zer? Irakaslearen rola garrantziaren azterketa, haurren irakaskuntza-ikaskuntza prozesuan”; lan honen helburu nagusia, irakaslearen rola haurren irakaskuntza-ikaskuntza prozesuan betetzen duen garrantzia ikusaraztea da. Aldi berean, rol honek ikaskuntza prozesu horretan nola eragiten duen, edo eragin dezakeen azterketaren saiakera egitea, eta azkenik, aurkeztea.

4. MARKO METODOLOGIKOA

4.1. Esperientziaren testuingurua eta garapena

2020ko uztailaren 2an izandako gertakizun batek, nire bizitza guztiz aldatu zuen. Nire osasun mentala okertzen hasi zen eta egunerokotasunean normaltasun osoz aurrera eramaten nituen ekintzak, ezinezkoak bilakatu ziren. Honek, gerturazten ninduten pertsona guztiengan larritasuna eragin zuen, eta nire arlo pertsonal zein akademikoan, ondorioak izan zituen ere. Hain zuzen, 2021eko kurtsoa nire urterik zailena bilakatu zen eta etxetik urrun egoteak, are gehiago zaildu zuen egoerari aurre egin beharra. Besteak beste, inoiz gertatu ez bezala, irakasgai bat ez nuen gainditu eta ondorio bezala, laugarren mailarako gelditu zitzaidan.

Betidanik oso ikasle arduratsua, perfekzionista, langilea eta kalifikazio onekoa izan naiz. Gradua hasi nuen momentutik, irakasgai guztiak gaindituak izan ditut, baina hirugarren maila ezberdina izan zen. Arestian esan bezala, urte zail batean aurkitzen nintzen eta horrek, izugarri oztopatu zidan nire egunerokotasunarekin normaltasunez jarraitzeak. Gainera, orain arte izandako espediente ona mantentzearen izugarritzko presioa nuen niregan, eta jakina den bezala, horrek ez zidan batere laguntzen.

Esperientzia honen eraginez, bizitzarekiko nuen begirada izugarri aldatu zen, eta ohartu nintzen zer nolako garrantzitsua den gu geu ondo aurkitzea, bizitzak eskatzen gaituen betebeharrak horiei aurre egin ahal izateko, zein bizitza berari aurre egin ahal izateko. Honek ere, graduarekiko nuen ikuspuntua izugarri aldatu zidan. Aurkitzen nintzen egoerak, irakaslearen profilaren barrenean sakontzeko aukera eman zidan eta horrez gainera, honen inguruan gehiago sakontzeko grina piztu zidan. Hain zuzen, ondorengo galderak egiten hasi nintzen nire buruari: esperientzia honek pertsona gisa bizitzari aurre egiteko zailtasunak ekartzen ari baitzaizkit, irakasle izango banintz, nola egingo nioen aurre egoera honi? Eta nola ahalko nuke motxila hau kanpoan utzi haurren irakaskuntza-ikaskuntzan eragin gabe, hau da, haien prozesua eragotzi gabe?

Galdera hauen esker, GRALa nondik bideratu nahi nuen gero eta argiago nuen. Baita ere, ohartu nintzen, graduaren zehar, haurraren ongizatean eta haren irakaskuntza-ikaskuntza prozesua modu esanguratsu batean bermatzeko teknikak izugarri ikasten ditugula. Baita ere, haren garapen integrala nola lortu, baina irakaslearen ongizatean inolako geldialdirik ez da egiten. Honek, hausnarketa sakon bat egitera eraman ninduen eta ondorioztatu nuen, haurraren ongizatean geldialdia egitea berebiziko garrantzitsua den bezala, irakaslearen ongizatean geldialdia egitea

ere beharrezkoa dela, zeren: Nola zainduko ditugu haurrak gure burua zaintzen ez baldin badakigu?

Azken batean, denok dakigu irakaslean papera ezinbestekoa dela haurraren ikaskuntza prozesuan. Irakaslea, haurraren erreferente eta bidelagun baita, eta haurrak, konpetentziak eskuratu ahal izateko, lehenik irakasleak eskuratuta izan behar ditu. Hots, gero eta argiagoa nuen nondik bideratu nahi nuen nire GRALa.

Aipatzekoa da ere, bizitzen ari nintzen egoerak gainditzen zidanez eta nire familiaren larritasun egoera areagotzen hasi zenez, laguntza profesionala eskaini zidatela. Horren ostean, aurre egiten hasi nintzen gerturatzen zidaten mamuei.

Lanketa honek, gaiarekiko nuen interesa areagotu egin zuen, hau da, ohartu nintzen izugarritzko interesa nuela arlo psikologiari dagokionez, batez ere alderdi emozionalean, eta ikasten ari nintzen guzti hori GRALean islatu nahi nuen. Nire esperientzia propioa aitzakia gisa hartuz, hezkuntza alorrean praktikan jarri nahi nuen ikasten ari nintzen guzti hori. Aldi berean, ohartu nintzen irakasleak ere gizakiak garela, eta ikasten ari nintzen horrek nire irakaslearen profila osatzen lagundu zidan. Osaketa horretan, gero eta argiago nuen zer motatako irakaslea izan nahi nuen; haurrekin zer nolako harremanak sortu nahiko nituen; eskola, familia eta gurasoekin zer nolako harremana izan nahiko nuen...

Horrez gainera, graduaren zehar ikasi ez dudan hori edo faltan bota dudanaren aurreko geldialdia egiteko aukera eman zidan ere. Hortaz, GRALaren gaien eskaintza atera bezain pronto, zalantzarik gabe banekin zer motatako gaiak landu nahi nituen. Orain arte esan bezala, arlo psikologikoarekin zein alderdi emozionalarekin lotutakoak. Hori dela eta, Iratxe Antonio Agirre irakasleak eskainitako gaiak ikustera abiatu nintzen laster batean. Iratxe, graduko lehenengo zein bigarren mailan psikologiako irakasle bezala izan baitnuen. Hots, hark eskainitako gaiak ikustera abiatu nintzen eta "Emozioen lanketa eskolan" gaiarekin topatu nintzen.

Hasiera batean, gai hori izan zen nire lehenengo aukeraketa. Aldiz, bigarren aukeraketa bezala, "Irakaslegoaren konpetentzia emozionalak" gaia jarri nuen, Imanol Santamaría-Goicuriak eskainia. Imanol, arlo psikologian ez izan arren, graduko lehenengo eta bigarren mailan irakasle bezala izan nuen ere. Hasieratik, haren irakasteko moduak arreta izugarri deitu zidan, eta banekin haren lan egiteko modua zela eta, ongi moldatuko ginela GRALaren zehar. Hortaz, nire lehenengo aukeraketa "Emozioen lanketa eskolan" izan zen arren, ez zen ezarri zitzaidan gaia, dagoeneko

gaia hartuta baitzegoen. Hots, bigarren aukeraketa esleitu zitzaidan: “Irakaslegoaren kompetentzia emozionalak”.

Gaur egun, atzera buelta eginda, zintzotasun osoz esan dezaket eskertzen dudala lehenengo aukeraketa ezarri ez izana. Azken batean, lanaren ikuspegia oinarri hartuz, bigarren aukeraketak nire helburuarekin gehiago bat egiten duela uste baitut. Gai honetan, irakaslearen profila ageri baita, eta aldiz, lehenengo aukeraketan, emozioak dira oinarri. Beraz, guztiz ados nago aurrera eramandako gaiarekin.

4.2. Ikerketarako erabiliko den metodologia

Ikerketa-lan honen zehar aurrera eramango den metodologia, ikerketa kualitatiboa deiturikoa izango da. Besteak beste, lortutako emaitzak bizitako esperientzia pertsonaletik aterakoak izango direnez, lan subjektibo baten aurrean aurkituko gara. Gehiago zehazte aldera, ikerketa kualitatiboaren barrenean aurkitzen den ikerketa autoetnografiko batean oinarrituko naiz. Hori dela eta, bi definizio hauen aurreko azalpenak emango ditut jarraian, lanaren zehar hobeto kokatze aldera.

4.2.1. Ikerketa Kualitatiboa

Ikerketa kualitatiboa edo metodologia kualitatiboa, ikerketa metodo bat da gehienbat gizarte zientzietan erabilia izaten dena. Printzipio teorikoetan oinarritutako metodologiaren bidez garatzen dena, eta helburu nagusia gertakariak ulergarriak bilakatzea duena (Guerrero Bejarano, 2016).

Honek pentsaraztera eramaten gaitu ez dela soilik tresna zientifikoen kontu bat, baizik eta esleipen teoriko bat, aurretiko posizioetan ezarria izaten dena, ikertzailearen beraren xedapen pertsonaletan oinarritua hain zuzen. Beraz, ikerketa kualitatiboa ahozko erregistroekin aritzen da lanean: parte hartzaileen transkripzioak; grabatuta ez dauden elkarrizketen oroipenak; ikertzailea testigu izan den gertakariaren jasoketak... Eta ikertzailearen hausnarketak, balorazioak, datuen aurreko analisiak eta azkenik, konklusioak dira eragile (León y Montero, 2015).

Beste modu batean esanda, ikerketa kualitatiboa, elkarrizketak, narrazioak, oharrak, grabazioak, audio-transkripzioak, bideo-transkripzioak, kasetak, mota guztietako erregistro idatziak, argazkiak edota filmak zein artefaktuak bezalako behaketen bidez ateratzen diren deskripzioen ikerketa-diseinuen kategoria bat bezala ulertu daiteke (Herrera, 2017).

Horrez gainera, ikerketa kualitatiboa hezkuntza alorrean enfokatzen baldin badugu, ikerketa modu malgua, sistematikoa eta kritikoa da, hezkuntza eragileen bidez ematen dena. Azken batean, ez da gauza bera pertsonekin edo objektuekin elkarreragitea. Hots, ikerlari kualitatiboa, gizarte eragile bat da, ikertuekin, hau da, hezkuntza eragileekin parte hartzen duena eta elkarlanean aritzen dena. Azarna pedagogikoetatik abiatuta, sistemaren etengabeko hobekuntzak ulertzeko, interpretatzeko, kritikatzeko eta gauzatzeko asmoarekin (Cerrón Rojas, 2019).

Aipatzekoa da ere, ikerketa kualitatiboak hainbat ezaugarri dituela bere baitan eta horien artean, ondorengoak aurkitzen dira: parte hartzaileen ikuspegitik hasten da haien aniztasuna ulertuz; fenomenoaren barrenetik ulertzea bilatzen da; ebidentzia empirikoa ahozkotatasunaren bidez adierazia izaten da normalean; fenomenoak osorik eta beren testuinguru naturalean aztertzen dira; ikertzailearen hausnarketak kontuan hartzen dira haren esperientziatik oinarrituta eta prozesuaren beste berme batzuk erabiltzen dira (León y Montero, 2015).

Laburbilduz, ikerketa kualitatiboa ikerketa eremu bat da non disziplinak, alorrak eta materialak gurutzatu egiten diren; terminoiez, kontzeptuez, eta suposizioez elkarri lotuta dagoen familia konplexua da, terminoa inguratzen dutenak (Denzin y Lincoln, 2018). Ikasleen, irakasleen, eta hezkuntza-eragileen prestakuntzan sortzen ari den gizarte-errealitatearen egiturari, etengabeko hobekuntzak proposatzeko eta aplikatzeko aukera eskaintzen du. Baita ere, ezagutzak, ideiak, ekintzak eta materialak zuzentzeko, aldatzeko, gainditzeko zein berrekiteko aukera. Gainera, parte hartzaileei, arazoari buruz ikertzeko aukera emateaz gain, arazoaren aurreko irtenbideak bilatzeko aukera eta sortzen ari diren aukerei buruzko ikerketak egiteko konpromezua ematen die ere. Hots, metodologia hau aurrera eramaten duten edozein irakasleek, behatzeko, deskribatzeko, analizatzeko, interpretatzeko, ulertzeko, eta muga historikoak gainditzeko beharra ulertarazteko gai izango dira (Cerrón Rojas, 2019).

4.2.1.1. Autoetnografia

Metodo autoetnografikoak, funtsean, onartzen du ikerlaria bizi den munduaren parte dela. Lotura bat ematen da pertsonala eta kulturala denaren artean, eta autoetnografiaren bidez, munduari gure esperientzia propio horiek komunikatzen dizkiogu, hau da, errealitatearekin partekatzen ditugu, eta ikusarazi egiten ditugu besteen begiradetan. Hots, ikerketa autoetnografikoan, besteengan ireki egiten gara ulertuz munduaren parte garela. Baita ere, gizaki bakoitzak sozietate eta kultura sortu

egiten duela ulertzen da, eta horren bidez, haren identitatea garatzen duela (Muños Guerrero, 2017).

Beraz, alderdi pertsonala eta esperientzuala kontuan hartu nahi baldin baditugu, hauek ingurunearekin konektatuz, tresna berezi batetaz ari gara berbetan: autoetnografia. Autoetnografia, etnografiatik datorren metodo bat da, non niak paper nagusia duen. Ikerketa narratibo modu gisa aurkezten da, non ikertzailea, ikertutakoa eta narratzailea, bat egiten duten fenomeno edo arazo sozial zabalago bat azeleratu nahian. Bestek beste, ariketa bat bezala ulertu daiteke non idazten duen pertsonak, hau da, ikertzailea, guztiz murgilduta dagoen eta haren esperientzia pertsonala eskaintzen duen bitarteko gisa, hausnartu nahi duenaren aurreko interpretazioak berak eginez (Mayor Montagud, 2015).

Laburbilduz, autoetnografia ikerketa eta idazketa ikuspegi bat da, esperientzia pertsonala (auto) sistematikoki deskribatu eta aztertu nahi duena (grafia), esperientzia kulturala ulertzeko asmoarekin (etno). Horrela, autoetnografia, aldi berean prozesu eta produktua izanik (Ellis, 2015).

4.2.2. Ikerketarako datuen lorpena eta trataera

Orain arte aipatzen joan naizen bezala, ikerketarako nire esperientzia propioa izan da oinarri. Azkenean, erabiliko dudan metodologia autoetnografia izango denez, nire esperientzia propioak emaitzen erantzule izango dira. Hots, izandako esperientzia propio horietan, Practicum IIIaren zehar aurrera eramandako egunerokoa zein irakasleei, eskolako psikologari, eta haurrei egindako elkarrizketak aurkitzen dira.

Egunerokoa eta elkarrizketak aurrera eramatearen arrazoiak anitzak izan dira, baina gehienbat, nire hausnarketak eta ahotsa indartzeko erabili ditut. Azken batean, oraindik ere aditua ez naizenez, nire hitzak ez du bezain besteko sinesgarritasun zein indarra. Hori dela eta, nire hausnarketak nabarmentzeko asmoarekin, hezkuntza alorrean guztiz murgilduta dauden, esperientzia anitza duten, eta nire gaien lagungarri izan ahal diren irakasle zein adituen hitzaz baliatu naiz. Baita ere, hiru hilabetetan egindako Practicumeko egunerokoaz. Honela, nire emaitzetan eta ondorioetan lagungarri izan daitezten.

Beraz, Practicum III aren egonaldiaren zehar, irakasle izateaz gain, ikertzaile bezala aritu naiz ere. Egunerokoaren bidez egindako datuen bilketak, behaketa jarrai eta sistematiko bat aurrera eramatea eskatzen baitzidan, zenbait ohar anekdotiko biltzearekin batera; eta elkarrizketak egiterako orduan, gaiaren aurretiko bilaketa sakon

bat egitea ezinbestekoa nuen, galderak ondo bideratzeko eta erantzun esanguratsuak lortu ahal izateko. Funtsean, datuen bilketa, finkatuta dudan helburua lortzeko zein nire printzipio pedagogikoak eta ikerketa-lana indartzeko asmoarekin egin da.

4.2.2.1. Datuak biltzeko erabili ditudan tresnak

Ikerketa-lan bat zientifikoki baliozkotzat hartzen da, egiazta daitekeen informazioan oinarritzen baldin bada, eta formulatutako hipotesiarekin erantzuna ematen baldin badio frogatu nahi den horri. Horretarako, ezinbestekoa da datuen bilketa planifikatu bat egitea, eta helburuak zehaztuta edukitzea (Torres, Salazar y Paz, 2019).

Horren ildotik, aurreko puntuan esan bezala, datuak biltzeko erabiliko ditudan tresnen artean, praktikaldiaren egonaldiaren zehar aurrera eramandako egunerokoa (ohar anekdotiko eta behaketa jarrai/sistematiko baten bidez lagundua izan dena), eta, egindako elkarrizketak aurkitzen dira.

Egunerokoa, ikertzailearen egunkaria bezala ezagutua dena ere, ikerketa kualitatiboetan datuen bilketa zein erregistrarako tresna ezin hobea da. Esperientziak sistematizatzea ahalbideratzen duen tresnatzat hartu daiteke, ondoren emaitzak aztertzeko. Gainera, ikerketa baten hasieratik erabili daiteke, oharrak modu antolatut batean hartuz: data, tokia, jardueraren izena, parte hartzaileak, hausnarketak... bezalako garrantzitsutzat hartzen diren beste hainbat alderdirekin batera. Aldiz, elkarrizketak, ikerketa kualitatiboan, ikertzailearen eta elkarrizketatuaren arteko aurrez aurreko topaketari egiten dio erreferentzia, helburu bezala elkarrizketatuaren iritzia eta ikuspuntua ezagutzea dutenak. Haren bizitzaren zehar izandako esperientziaren eta bititukoaren aurre (Sanchez, Fernandez y Diaz, 2021).

5. EMAITZAK

Orain arte maiz esan dudan bezala, ikerketa-lan hau aurrera eraman ahal izateko, bi izan dira datuak lortzeko erabili ditudan tresnak; alde batetik, Practicum III aren zehar aurrera eramandako egunerokoa, nire sentimendu eta bizipenetan oinarrituta dagoena; eta, bestetik, Practicum III ko eskolako hurrei, irakasle, eta psikologari egindako elkarrizketak, hau da, haien testigantzak. Guztira, hamalau izan dira aurrera eramandako elkarrizketak eta egunerokoa hamaika astekoa da (eranskinetan aztergai, 44-109.orri).

Datuen bilketa jorratzeko erabili ditudan bi tresnak ezberdinak diren arren, bietan landutako gaiak erlazionatuta daude. Hots, emaitzak lau kategoria ezberdinetan

banatuta daude, hain zuzen, elkarrizketak egiteko erabilitako txantiloian ageri diren alderdietan inspiratuz (eranskinetan aztergai, 41-43.orr). Gainera, alderdietako batzuk bere baitan azpi atalak izanik eta elkarlotuta egonik.

Besterik gabe, emaitzak jasotzeko, lehenik egindako elkarrizketak aztertu dira, parte hartzaileen testigantzak transkripzioetatik ateraz, eta ondoren, egunerokotik lortutako informazioaren bilketaren sintesi bat egin da, idatzitakoaren amaieran hitz gakoak ezarriz. Guzti hau, ezarritako helburua erantzuteko asmoarekin zein nire ahotsari indarra emateko beharrezkoak diren ebidentziak jasotzeko intentzioarekin.

5.1. Egunerokoari eta elkarrizketei esker ateratako emaitzak

Aipatzekoa da, prozesu honi esker nire irakaslearen rolean eta printzipio pedagogikoetan geldialdia egiteko aukera izan dudala. Nire irakaslearen rola nondik bideratu nahi dudan gero eta argiago izanik, eta zenbait emozio berpiztuz. Analisia egiteko garaian, berriro ere egunerokoa irakurtzeak eta idatzitakoaren aurreko sintesi bat egiteak, zein elkarrizketak berriro ere entzuteak, emozioak azaleratu baitaizkit.

Beraz, oraingoan, kategoriei dagokionez, ondorengoak dira maila nagusien banaketa: (1) irakaslearen rola garrantzia; (2) haurra: ahotsa ez izatetik, gehiegizko hitza ematera; (3) irakasle-ikasle arteko harremana eta ikaskuntzan eragina; (4) alderdi emozionalaren garrantzia, eta azkenik, (5) esperientziak niregan izandako eragina: itzultzaile emozionala.

Emaitzak aztertzen hasi baino lehen, eranskinetan aztergai dagoen kodigoen legendaren (44.orr) aurkezpen txiki bat egitea beharrezkoa ikusten dut. Aipatzekoa da, hiru alderdi biltzen dituela: elkarrizketak, elkarrizketatuak eta elkarrizketatzailea. Arestian esan bezala, 14 izan dira aurrera eramandako elkarrizketak, eta elkarrizketatuak eskolako haurrak, irakasleak, eta psikologoa izan dira; elkarrizketatzailea aldiz, ni neu izan naiz. Hots, kodigoen legenda honen bidez, testigantzen identifikazioa erraztea dut helburu.

5.1.1. Irakaslearen rola garrantzia

5.1.1.1. Gizarteak irakaslearen rolean izandako eragina

COVID-19ak gizartean aro berri bat sortu duen bezala, irakaslearen lanbidean eragina izan du ere, eta harrigarria dirudien arren, eragin hori positiboa izan da. Gaixotasun honek eragindako geldialdiaren esker, etxeetan irakaslearen lanbidea gehiago baloratzen hasi baita:

“Ni ados nago esan duenarekin, baina kuriosoa iruditzen zait em... beno garai baten irakaslea zan zentroa, eta bera zen em... azalpenak ematen zituena, bera em... jakinduria edo irakasleak zeukan. Gero hasi zirenen, lehen esan dudan bezala, teknologiak, goutzen naiz planteatzen zala, bueno ba agian irakasle bat igual ez dala, irakaslerik ez dala behar, hori ere planteatu zan, ze karo, hor dago informazio guztia, em... teknologia hor dago ba orduan, iritsiko da garai bat irakaslerik izango ez denik, agian. Eta bueno, niretzat pozgarria izan da, nik nire iritziz, COVID dela eta, baloratu da gehiago irakaslearen papera. Ze ai giñen, hori, bere autoridadea kentzen, hainbeste ez dala behar, informazioa oain lortzen dute dena teknologiarekin, ordun bueno, gu bigarren plano batean geundela. Egia da lehen protagonismo gehiegi genuela, baina COVIDekin, nik uste det, ikusi dala, nola etxetik lanean eta, pobrea dala, osea behar dutela erlazioa besteekin eta baita ere irakaslea. Irakasleak, noski baietz em... lagundu behar dula ba umeak bideratzen, baño ez bakarrik hori, baita ere heziketa. Ume baten zailtasunak edo, em... bueno, hor egon behar du erne, zailtasunak ateratzeko, ba hori bideratzeko, ze laguntza mota behar duen, em... edo edozer, bere heziketa orokorrean irakasleak hor egon behar du. Ez bakarrik edukiekin, baizik eta pertsona gisa ere bai”

(E:13 / MR).

Hots, sortzen ari den paradigma berri bat, hezkuntza birtuala hain zuzen, irakaslearen lanbidea etengabeko aldaketan dagoela baieztatzen digu, gizarteak eskatutako beharrei erantzunez:

“Gizartea aldatzen ari da, denbora guztian, eskola gizarteak eragiten du eta gu ere aldatu behar dugu” (E:12 / IB).

Azken batean, irakaslearen lanbidea, gizarteari egokituta, ikasle talde bakoitzaren behar bereziei erantzuteko prest egotea da, gorakadarekin barne (Hernández Torres, 2018). Irakaslea beraz, gizartearekin batera etengabeko aldaketan dago eta ezin dugu eskatu irakasleak baloratuak izatea, lehenik gizartean haren garrantziaren aurreko kontzientziazioa pizten ez bada. Hortik abiatuta, hau da, gizartetik abiatuta, aldaketak ematen baitira, eta horren adierazgarri COVID-19arekin gertatutakoa dugu.

5.1.1.2. Autoritatea izatetik, egindakoa zalantzan jartzera

Arestian esan bezala, gizartea aldatzen doan bezala, irakaslearen lanbidearen aurreko ikuspegia zein haren eginkizuna aldatzen doaz ere, eta aldaketa horien artean, autoritatearena dugu adierazgarri:

“Gaurkoan, 4 urteko gelan, MR irakasleak gertakizun bat izan du. Harrera momentuan, ama bat gerturatu zaio esanez haren semeak gau txarra pasa duela, eta arrazoia hurak atzo bronka bota omen ziolako izan dela esan dio. Semearekin hitz egin ondoren, gertatutakoa kontatu baitio. MRk horren aurrean, amari azalpen ugari eman behar izan dizkio, ulertu dezan bronka hori nondik zetorren, eta ondoren, atsedendian, gurekin komentatu du ondorengoak: “La figura de autoridad de los profesores hasta que punto es buena?”/“La autoridad tambien tiene limites, no?”
(2022ko martxoaren 1a).

Aurreko gertakizunak ondorengoak ulertzera eramaten gaitu: batetik, irakasleak haurrengan sortzen duen eragina eta bestetik, autoritatearen galera. Egoera honetan nabarmentzen baita nola irakasleak, haurraren amari, egindakoaren aurreko azalpenak eman behar dizkion, hura lasai gera daiten. Honela, irakasleak egindakoa zalantzan jarriz eta aldi berean, haren autoritatea kenduz:

“... erlazioa aldatu egin da, lehen autoridadea zan eta punto eta ez zan kuestionatzen... Eta orain behin eta berriz umeak ohituta daude etxean dena kuestionatzen eta askotan eman behar dituzu arrazoi pilo bat, ba hori, em... eman behar ez direnean, eta horrek energia asko kentzen digu, baina esaten dan bezala, ez da umeen ardura, da, gurasoak ere, askotan ba, em... guri ere, behin baino gehiagotan kentzen digutelako autoridadea...” (E:13/ MR).

“Antes si tu hacías algo en el cole, te echaba la bronca el profesor y llegabas a casa y te la echaba tu madre. Ahora llega a casa, seguramente un niño diciendo que le ha echado la bronca el profesor, y va a ir el padre a hablar con el profesor haber porque le has hecho la bronca a mi niño, entonces...” (E:14 / A).

Beraz, testigantzen ahotsak oinarri hartuz, gaur egunean irakaslearen autoritatea izugarri aldatu da, eta hark egindako lana zalantzan jartzen da, maiz gurasoen aldetik.

5.1.1.3. Zein da beraz, irakaslea?

Galdera honen bidez ematen diot sarrera marko teorikoan irakaslearen atalari, eta jada erantzuna lortu dudala esango nuke. Elkarrizketen bidez, testigantzek hainbat kontzeptu eta definizio eman dizkirate irakaslearen lanbidearen inguruan, haienezako irakaslea zein den esanik. Zehazki, ondorengoak izan da egin dudak bilketa:

“Haurrentzako jainkoa eta jainkosa. Gu izan behar gera adibide, eredu, hori argi ez baldin badaukagu...” (E:12/ MAR).

“Los profesores, es que quiero decir, es que son, super importantes en esta sociedad. Es que casi igual que los médicos. O sea, son iguales de importantes y tienen que ser igual de reconocidos, y, a un médico no se le cuestiona nada, y a un profesor sí; ¿es que tu aquí estas creando vida, sabes? Entonces, ostras, yo, te lo juro, que yo admiro, o sea, después de haber estado en el cole, la labor que hacen los profesores, es que la admiro muchísimo, o sea porque creo que es, uff... es que, es que están creando personas. los profesores marcan un huevo” (E:14/ A).

“Neretzako irakaslearen papera da, em... umeari laguntzea em... egoera, edo momentu bakoitzean em... beno, ez zuk nahi dezun lekutik joaten, baizik eta berari entzun eta ikasteko edo interesak izango direnak edo beharrezkoa izango zaiona ikasten joateko, bidea irekitzen, osea, guk jun beharko genuke bere interesak kontutan izanik, eta bere beharrak zeintzuk izango diren badakigunez, neurri baten, ba, bi horiek hartuta, em... laguntzen berari bidea irekitzen. Bai? baino nik ustet azkenean protagonista bera dala. Osea, lortu behar degu beren motibazioa eta berak sentitzen dituen behar horien arabera, guk, bidea irekitzen joatea ” (E:13/ I).

“Creo que es vital, porque es el referente, y los niños siguen al referente, entonces, creo que es algo bidireccional o sea él aprende de los niños y se va tener que ir adaptando a las situaciones y obviamente el niño tiene que tener un rol, aparte de protagonista también activo” (E:14 /A).

Hots, orain arte esan bezala, irakaslea gizartearen zein haurren etengabeko beharrei erantzuten dagoen erreferentea da, haien bidelaguna dena eta haurren ikaskuntzan ezinbesteko papera duena. Besterik gabe, irakaslea izatea gogoeta ekintza bat da, eta haren eragiteko gaitasunak egiten du berezi. Hortaz, irakaslea, hitz batean definitu behar baldin badegu, probokatzailerik dela esan ahal dugu (Vergara 2020, pp.8-9).

5.1.2. Haurra: ahotsa ez izatetik, gehiegizko hitza ematera

Irakaslearen autoritatea gutxitzearen arrazoi nagusietako bat, haurrei gehiegizko ahotsa ematearengatik izan da. Honen bidez, maizago jartzen baita zalantzan irakasleak egindako lana. Beraz, gizartean eta irakaslearen rolean aldaketak eman diren bezala, haurra ez da kanpoan gelditzen. Gaur egungo haurrak, iraganaldiko haurrekin alderatuz, guztiz ezberdinak dira eta aldaketa honen eragilea, familian irakatsitako hezkuntza dela esan ahal dugu:

“Es que no sé si es tanto lo que es la figura del profesor, sino la educación que se da en casa a los niños, o sea creo que ha cambiado mucho el rol del niño no tanto el rol del profesor, creo que el rol del profesor también, y gracias porque cada vez son, osea se enfoca mucho más en lo que es el aspecto emocional, pero uff, yo creo que es más el niño que lo que es el profesor. En general creo que ha sido un cambio social.... Hay muchas familias donde se les da mucho poder a los niños... entonces... de ahí, que, qué bueno, pues que la disciplina a veces brille por su ausencia” (E:14/A).

“...baina bai, egia dela haurrak ere aldatu egin direla, ez da, gaur egungo haur bat eta duela 20 urteko bat, hezkuntza aldetik, etxetik zekarten hezkuntza aldetik, ba ez da iguala ez? etxean ere ez dira gauzak berak lantzen” (E:12/ MAR).

“Baina nik uste momentu honetan pasa garela era bat beste aldera, ze nik ustet filtro, etxean ez daude filtroak, ordun nik uler dezaket gu ere ez garela noski perfektoak, eta gauzak egin ditzazkegula em... ba gaizki edo, edo, kontu gehiagokin egin behar ditugula, bañan gertatzen dana da, em... etxera joaten direnean, umeak, eta gauzak kontatzen dituztenean, gurasoak, entzun; eta bueno, umeari lasaitu edo momentu horretan uste dutela egin behar dutena egin beharrean, em... hasten dira galderak egiten nolabait informazioa ateratzeko umeari, baina, ia, pixka bat pentsatzen irakaslea nola atakatu, bai? irakaslearen aurka nola joan. Ordun, em... pixkat, em... nik ustet, em... umeei entzuten zaie bañan entzuten zaie eta nahi ditugu eraman gainera, nahi diegu denarekin arrazoia eman, eta bueno pos, umeak ikasi behar du, ba, gauz, osea, umeak entzun behar ditu, gauzak em... neurri batean. Gurasoak agian hitz egin beharko dute, em... gertatzen den horretaz umearen aurrean izan gabe, eta mantendu zertaraino umeari eman behar diozun arrazoia eta benetan uste badezu irakaslearekin hitz egin behar dezula, ba, zerbaitek ez dulako funtzionatu, agian ez dezu hori dena umearen aurrean esan behar, eta nik ustet gaur egun hori, esaten dala dena modu irekian, eta modu ireki hori ere gurasoei pixka bat...erakutsi beharko litzaieke.... liburua ez daukate eta....” (E:13/ I).

“Creo que en muchas ocasiones se les hace muy protagonistas” (E:14/A).

Besterik gabe, testigantzek esandakoaren esker, ziurtatu daiteke estuki lotuta dagoela haurrei gehiegizko ahotsa ematea, irakaslearen autoritatearen galerarekin; gurasoak, horren arduradunak izanik. Haurrei gehiegizko sinesgarritasuna emateak, haien esku baitago, eta honek, ondorio gisa, irakaslearen lanbidea zalantzan jartzea eramaten du.

5.1.2.1. Haurtzaroaren garrantzia eta ongizatea

Haurra, ikerketa-lan honen beste protagonista gisa dugu. Haurtzaroan aurkitzen den izaki gisa identifikatu ahal dugu, eta etapa honek, haren baitan izugarritzko eragina du:

“Nik uste det haurtzaroa ondo bizitu beharreko fase bat dela, heltzeko. Orduan, ume batek ezin izan badu bere haurtzaroa bere sakontasunean bizitu, ezin izan badu haur izan, hori edozein arazorengatik debekatu baldin bazaio, ba kostatuko zaio heldutasun batera iristea” (E:12/ MAR).

Testigantza horretatik abiatuta, nabaria da haurraren heltze prozesu egoki bat bermatu ahal izateko, hau da, heldutasun batera modu egoki batean iristeko, haurtzaroa bere sakontasunean bizitzea beharrezkoa duela. Haur Hezkuntzako etapa, haurraren garapenean berebiziko garrantzia baitu eta etapa honetan izandako esperientziak, etorkizunari begira erabakigarriagoak izango dira. Etapa honi dagozkion urteetan egiten eta egiten ez den horrek, ondoren bere bizitzaren zehar eragina izango baitu. Hori dela eta, haurraren garapena eta haurtzaroa, bateratukoak joan beharko lirateke (León-Santi, 2019).

Haurren ongizatean bat-bateko eragile COVID-19 dugu ere. Miren Camisonek EITB-ko irratian izandako elkarrizketan dioen bezala (Camison 2020), haurrak hasieratik birusaren kutsatzaile bezala seinalatuak izan dira, honek bete-betean haien ongizatean eraginez, eta horren adierazgarri, egunerokotik ateratako gertakizun bat dugu:

“COVID-19aren eragina oraindik ere nabaria da. Gaurkoan, 3 urteko gelan, haur bat denboraldi luze bat etorri gabe daramatzala aipatu didate eta amak emandako arrazoi nagusia COVID-19arengandik kutsatzearen beldur dagoelako da. Amak, orain dela gutxi beste seme bat eduki baitu eta hain txikia denez, larrituta dabil haren ongizatearen inguruan. Hots, haren erabakia haurra eskolara ez ekartzea izan da. Bere anaiari kontagiatu ahal diolako” (2022ko otsailaren 17a).

Honen aurrean, Mirenek (Camison, 2020) esaten duenaren inguruko baieztapena dugu. Haurrak, kutsatzaile moduan seinalatuak dira, hortik baitator ama honek haren haurra eskolara ez ekartzearen erabakia. Gehienbat, jai berriaren ongizatearen hobe beharrez, baina zer gertatzen da eskolara bertaratzeari utzi dion haur horren ongizatearekin? Kasu honetan, haren ongizatea kontuan hartzen ari da?

Haurren ongizatea beraz, bazter uztean utzi dela esan ahal dugu, eta horren adierazgarri COVID-19aren egoeraren zehar hurrekiko izan den jarrera dugu. Estatuko presidentek, alarma egoeran egindako diskurtsoan, haurrak ez zituen behin ere aipatu, eta dekretua bereziki zorrotza izan zen haiekin; adingabeei etxetik ateratzea debekatuz (Grechyna, 2020). Horrez gainera, lehenak izan ziren etxeetan entzerratuta gelditzen (Camison, 2020).

5.1.3. Irakasle-ikasle arteko harremana eta ikaskuntza eragina

Haurren ongizatean eragintzen duen beste alderdietako bat, irakaslearekin bermatzen duten harremana dugu. Harreman mota hau, bizitzaren zehar eraikitzen ditugun beste motatako harremanak bezalakoa da. Hots, ohikoa den bezala, harreman mota guztietan pertsonen arteko eragina ezinbestean ematen da; interakzio mota edo harreman hauek, afektibitatean oinarritzen baitira, hau da, interakzioa dakarrenez, afektuzko harremanak sortzen dira. Gainera, afektibitateak harremanetan paper funtsa du, ikasleen motibaziorako eta irakaskuntza-ikaskuntza prozesua osasungarria izateko beharrezkoa baita (Artavia, 2005; Medina-Escobar, 2015 testuan aipatuta). Honen aurrean, ondorengo testigantzak ditugu adierazgarri:

“Klasean, hor dago konbibilitate bat eta batenak bestean dauka eragina” (E:12/MAR).

“4 urteko gelan beste gertakari bat izan dut. Haur bat gaizki sentiarazten hasi da eta botaka egiten amaitu du. Irakaslearekin hitz egin eta gero hausnartu dugu irakasleak izandako tratua zehazki izan dela. Haurra nahiko sensiblea da eta asko afektatzen dio irakaslea haserretu egiten denean etab. Kasualidadez, gaurkoan, irakasleak errita egin ostean, gaizki aurkitzen hasi da. Haren ongizatean irakasleak izandako jarrera bete-betean eraginez. Horrek ere, haurrak korroan zeuden bitartean, hura gaizki sentitzen zenez, arretarik ez du ezarri eta ondoren, ezin izan dio aurre egin irakasleak prestatutako jardueri.” (2022ko otsailaren 21a).

“4 urteko gelan liskarra izan dugu. Betiko haurra, jotzeko arazoak dituen eta jada laguntza profesionalarekin dagoena, I rekin izan du liskarra. Egia da, liskarraren aurrean, I ren jarrera oso bortitza izan dela. Besotik hartu baitu haurra eta kalera atera, ondoren, haurra negar batean eta aurpegi txarrez igaro du egun osoa. Jolasteari utzi dio eta patioan egon da bakarrik. Guztiz baztertua. Honek, berriro ere argi utzi nau, zer nolako eragina duen irakasleak haurren ikaskuntza prozesuan eta ongizatean. Hori bai, irakaslea harekin hitz egitera joan den momentuan, eta barkamena eskatu dioenean, jada haurrak aurpegia aldatu du eta beste modu batean erantzun dio egunari” (2022ko martxoaren 7a).

Testigantza hauen esker, nabaria da irakasleak haurren ikaskuntzan duen eragina, baina batez ere, alderdi emozionala da ikaskuntza baldintzatzen duen alderdi esanguratsuen. Haurra gaizki egonik, ikaskuntza ez baitu modu berean bermatzen, eta haurra gaizki egotearen arrazoia, irakasleak harekiko izan duen tratutik dator. Hori dela eta, irakaslean jarreran ere, alderdi emozionala garrantzizkoa da. Irakaslea gero eta hobeto egonik, haurrengan esperientzia positiboak eragingo ditu, eta horren esker, haurren ikaskuntza modu egokian emango da. Horretarako ere, irakasleak erabilitako baliabideak onuragarriak izan behar dira:

“...argi dago irakasten dezuna emoziotik irakatsita askoz gehiago ikasten dela, ordun ba, zure emozioak ezin baldin badituzu kontrolatu, ba... pues ezin dezu berdina irakatsi.” (E:13/ I).

Oraingoan, haurren testigantzak bilduz:

“...no me gusta que grite, porque me hace daño en los oídos” (E:6/LUC).

“Pues me hace sentir muy bien. Pero si me dijera: “pues tú, tú no te portas bien, tus haces las cosas mal, tu no me entiendes, nose que no se cual” eso me pondría triste. Claro” (E:8/ MT).

5.1.4. Alderdi emozionalaren garrantzia

Orain arte aztertu bezala, irakasleak paper esanguratsua du gizartean zein haurren irakaskuntza-ikaskuntza prozesuan, eta prozesu hori baldintzatua ikusten da alderdi emozionalaz. Irakasleak haurrengan gero eta esperientzia positiboagoak eragiten baldin baditu, ikaskuntza prozesua modu egokiago batean bermatzen da eta horretarako, ezinbestekoa da haurren zein irakasleen ongizate egoki bat bermatzea:

“...creo que es vital, o sea porque si tu estas bien y tú sabes gestionar tus emociones, seguramente lo que vayas a transmitir sea, y es lo que te he dicho, al final es súper importante en los niños crear experiencias o emociones positivas en el aprendizaje porque las interioriza mucho mejor, entonces, imagínate un profesor que no tiene ninguna competencia a nivel emocional, estar con no sé cuántos niños en infantil, que.....(ríe), cada uno es de su madre y de su padre, y cada uno tienen sus cosas, pues otras, que vas a estar a grito a no sé qué, es que...” (E:14/ A).

“Lehenengo pausoa, zuk zure burua ezagutzea Zu ondo ez badaude, ezin dezu ondo egon umeeekin. Hori argi eta garbi.” (E:12/MAR).

“Gu ez bagaude ondo, gela ere, eskutik juten zaigu, eta juten da. Eta nik hori bizi izan dut duela 2-3 hilabeteren zehar” (E:12/ IB).

Alderdi emozionala beraz, ezinbestekoa da irakaskuntza-ikaskuntza prozesua modu egokian bermatzeko, eta aldaketak eman diren arren, oraindik ere asko dago egiteko:

“...gure bizitza baldintzatzen duen zeozer da” (E:12/MAR).

“bai eman da aldaketa bat, duela urte gutxi batzuk honuntza, azken 8, 10 urtetatik honuntza aldaketa nabaria da baino oraindik asko dago egiteko” (E:12/MAR.)

“bai beno, niri faltatu zait asko ikasketetan, ez dakit, ez dakit harreman asko daukan honekin, baina formakuntza emozionala edo, mas kudeaketari buruz, eta badaude, osea, ikasten dugunean, formatzen gaudenean, falta da, gai asko lantzen ditugu baina askotan ez gaituzte prestatzen lana egiteko, eta hori nik sumatu dut pilo bat. Eta da lan bat egin behar duguan orain, lanean hasten garenean...” (E:12/IB).

“os tendrían que proporcionar herramientas a vosotros para hacer frente a los que os va, a lo que vais a tener que enfrentaros o encontraros en el aula, que no es tal fácil, y, y creo que para mantener la serenidad tiene que hacer mucho auto trabajo , porque sobre todo es que, en infantil, son niños que están en pleno desarrollo, son yo yo yo, porque son súper egocéntricos, entonces, porque les corresponde esa etapa e! pero creo que si tú no tienes mucho autocontrol, creo que es difícil mantener, control y experiencia, es complicado, es complicado sí. Entonces, pues gritas, haces todo lo que sabes que no deberías de hacer” (E:14/A).

“...nik gaur egun ia-ia em... batzutan sentitzen det beharra berriro magisteritza goitik behera ikasteko, osea, ikasiko nuke magisteritza goitik behera, osea, ze gauza, berrikuntza pila bat daude, egiten ditugu ikastaroak baina egiten ditugun ikastaroak ez dute ematen sakontzeko”. (E:13/ I).

Nabaria da beraz alderdi emozionalak biltzen duen garrantzia, eta testigantzek esandakora itzuliz, alderdi honen inguruko formakuntza falta dago. Azken batean, irakaskuntza-ikaskuntza prozesua, estuki lotuta dago alderdi emozionalarekin.

5.1.5. Esperientzia honek niregan izandako eragina: itzultzaile emozionala

Alderdi emozionalak biltzen duen garrantzia handia dela argi dago, eta nire esperientzia propioa lan honen abiapuntu denez, Practicum III aren zehar egindako lana definitzea ezinbestekoa dut; itzultzaile emozionala izan naiz hain zuzen. Ikerketa-

lan honetan, bete-betean sartu baitnaiz prozesuan eta horren esker, lortu ditudan zenbait emaitza onuragarriak izan dira:

“Gaurkoan, arestian aipatutako haurra jada etorri da eskolara, eta ohikoa den bezala, harrera momentua izugarri kostatu zaio. Egoerari aurre egiteko, haren irakaslea harengana gerturatuko ez zela jakinda, ni gerturatu naiz eta hasiera batean kostatu zaidan arren, azkenean lasaitzea lortu dut. Itzultzaile emozionala izan naiz, haurrak jakin dezan ulertzen diodala, haren emozioak baliozkoak direla eta seguru sentitu ahal dela” (2022ko otsailaren 21a).

“3 urteko gelan gertakari berezi bat izan dugu. Haurrak, goizero bezala, jolas librea izaten dute eta gaurkoan, jolasak jasotzeko unea zenean hurrekin zainketa nuen. Haurrak jasotzen ari zirela, haur konkretu bat, jasotzen beharrean jolasten zegoen eta nahigabe, maila lurrera bota du eta ia ia haren gainean erori da maila. Irakasleak, horren aurrean izugarritzko haserrea adierazi du. Haurra jasotzen egon behar zan eta jolasten zegoen, gainera, maila bota du, orduan, hasierako erreakzioa bronka botatzea izan da, haurraren haserre gerturatzea eta txoko batean besotik hartuta modu agresibo batean iskina batean zigortu du. Haurra, hasierako sustoarekin, behar zuen azkeneko gauzak irakasleak horrelako erreakzioa edukitzea zen. Izugarritzko antsietatea izan du beregan. Negarrez zegoen denbora guztian, arnasestuka eta etengabe begiratzen zidan laguntza eske. Irakasleak, gerturatzeo aukera ez nau eman, baina alde egin duenean, segituan gerturatu naiz haurraren gain. Itzultzaile emozional moduan aritu naiz haurraren berbertan. Haren tripan masajeak eginik eta nire arnasa lasaia eta tonua ere fina zein lasaia izaten. Honela, gutxinaka lasaitzen joan da eta azaldu diot ze garrantzitsua den arauak betetzea” (2022ko apirilaren 27a).

“Gaurko arratsaldean 3 urteko hurrekin egon gara eta haur batek, izugarritzko kasketa hartu du. Haur honek, normalean, kasketak hartzen ditu eta limiteak zein arauak ez ditu betetzen. Amak nahi duena egiteko aukera ematen omen dio, irakasleak diotenez. Ba gaurkoan, abestiak abesten ari ginela, bere ondoko ikaskideei molestatzen hasi da eta irakasleak, orduan, inolako azalpenik eman gabe, modu bortitz batean hartu eta tokiz aldatu du. Haurra, negarrez hasi da, lurrera bota da, eta buila montatzen hasi da. Irakasleak, beste 23 haur dituen bezala, ez dio inolako kasurik egin eta hor utzi du, haserre eta negar betean. Haren esanetan, klasea eragozten ari zelako. Nik, beti bezala, horrelako kasuetan esku sartu egiten dudanez, gaurkoan ere itzultzaile emozional moduan aritu naiz. Haurra besoetan hartu, nirekin alde batera eraman, lasaitzeko eskatu eta egoeraren aurrean hitz egin dugu. Zer gertatu den, nola sentitzen den...

Honek, segituan lasaitu du haurra eta ondoren, arauen inguruan aritu gara berbetan.

Hauek barneratzeko arazoak dituenez, ikasketa txiki bat egin dugu, eta uste dut onuragarria izan dela. Haur guztiak etxera abiatu direnean, irakasleak azpimarratu ditu horrelako egoera konkretuetan nire falta izugarri nabarituko dutela. Haiek ere gurekin ikasten dute gezurra dirudien arren...” (2022ko maiatzaren 3a).

Beraz, egunerokoari esker lortutako ebidentzia horietan, nabaria da nire papera zertan oinarritu den, eta alderdi emozionalari garrantzia eman izanak, haurrengan lasaitasun, segurtasun eta konfiantza bat sortu duen. Baita ere, haien ikaskuntza prozesua eragotzita ikusten da esperientzia negatiboak izaten dituztenean irakaslearekin. Azken batean, konfiantzak, harreman pertsonalak indartu egiten ditu, erantzun emozional bat proiektatuz ikaskuntza-jardueren uneetan, eta hurrek modu esanguratsu batean aurrera jarraitu ahal izateko, irakaslearen konfiantza zein maitasuna beharrezkoa dute (Fuster Guillen et al., 2018):

“Umeak oso sensible dia, em... zea, komunikazio ez berbalera, tonoa; nola hitz egiten diezun; begirada; nola hartzen dituzun... Oso sensibleak dia. Igual hori esan deuna. Beraiek ez dia gai gero rrazonamentuak emateko, baino sentitzen dute irakasle honek maite nau, eta gogor egiten dit eta ez dit uzten edozer gauza egiten, edo bai, irakasle honek maite nau eta nere hobebeharren hau eskatzen dit, eta orduan, emaitzak hobeak izaten dira” (E:13 /MR).

Amaitzeko, praktikaldiaren zehar nire lana egoki egin dudanaren adierazgarri ondorengo testigantzak ditut:

“... a Leire la quiero mucho” (E:1/ M).

“ba oso gustora egon garela zurekin...ba daukazun filling hori umeekin ez galtzeko, eskatuko nizuke, bai...urteekin joaten zaigu brilloa e” (E:12/MAR).

6. ONDORIOAK

Lan honi amaiera emateko, amaitu nahi dut esanez, barrenak mugiarazi dizkidala esperientzia honek, eta guztiz eskertua nagoela bizitakoarekin. Baita ere, ikerketa-lan honen zehar aurrera eramandako lanak izugarri hazi naizenaren sentimendua sortu dit, eta ikaskuntza handi bat izan da niretzako, arlo akademikoan zein pertsonalean. Kontzientzia hartzeko aukera zein alderdi emozionalean geldialdia egiteko aukera izan baitut. Aldi berean, nire irakaslearen profila eraiki dut; nire printzipio pedagogikoak gero eta argiago izanik. Beraz, hitz gutxitan esanda, GRALa, disfrutatu dudan prozesu bat izan da, eta ikaskuntza sakon baten aukera eman dit.

Besteak beste, lan honen bultzatzailea, alderdi emozionala izan dela esango nuke, eta honek, bete-betean irakaslearen rolak duen garrantzia eta rol honek, haurraren irakaskuntza-ikaskuntza prozesuan nola eragiten duen erantzuten lagundu nau, hau da, nire lanaren helburua lortzen. Zeren bai, irakaslearen rolak ezinbesteko garrantzia du, eta haurraren irakaskuntza-ikaskuntzan eragiten du, eragin hori, bizitako esperientzien arabera ezberdina izanik.

Laburbilduz, ateratako ondorio nagusiak ondorengoak izan dira: gizartea aldatzen den bezala, irakaslearen ikuspegia aldatzen da; irakasleak autoritatea galdu izanak, garrantzia gutxietsi du; autoritatearen galera hurrei gehiegizko ahotsa ematetik dator; alderdi emozionala haurren ikaskuntzan eragiten duen alderdi nagusia da; irakasleak egonkortasun emozionala izanik, esperientzia positiboak eragiten ditu ikasleengan, horrek ikaskuntza egokia eta positiboa bermatuz; emozioak beti daude presente; irakaslearen ongizatea ezinbestekoa da haurren ongizatea modu esanguratsu batean bermatzeko, eta haien arteko eragina eztabaida ezina da, afektuzko harreman guztietan eragina ematea ezinbestekoa baita.

7. MUGAK ETA HOBEKUNTZA PROPOSAMENAK

Lanaren zehar izandako mugetako bat, beste informazioa lortzeko baliabideak garatzerako orduan izandako nahastea izan dela esango nuke. Hasieratik, lanaren marko metodologikoa autoetnografia batean oinarritzen dela adierazi dut, eta ala den arren, ohiko autoetnografia bat ez dela esango nuke. Elkarrizketen bidez lortutako testigantzak eta egunerokotik ateratako bizipenak, ikerketa-lana, kasuaren azterka gisa bezala ulertzera eraman gaituelako ere.

Aldiz, hobekuntza proposamenei dagokionez, nire lanaren xedea zein den ahaztu gabe, proposamena irakaslearen alderdi emozionalaren lanketarekin dator bat. Graduaren zehar, irakaslearen ongizatean oinarritzen den irakasgai bat ezartzea egokia izango zela uste dut. Honela, beharrezkoak ditugun erramintak eskuratzeko alderdi emozionalari dagokionez.

8. ERREFERENTZIAK

237/2015 Dekretua, abenduaren 22koa, Haur Hezkuntzako curriculum zehaztu eta Euskal Autonomia Erkidegoan ezartzekoa, Euskal Herriko Agintaritzaren Aldizkaria, Vitoria-Gasteiz, 2016ko urtarrilaren 15a, 9. zk., 1-47. Honako webgune honetatik berreskuratua: <https://www.euskadi.eus/bopv2/datos/2016/01/1600142e.pdf>

- Baquero, R. (2001). *Vigotsky y el aprendizaje escolar*. AIQUE.
- Berasategi, S. N., Idoia, M. N., Dosil, S. M., Eiguren, M. A., Picaza, G. M., Ozamiz, E. N. (2020). *COVID-19aren ondorioz konfinatuta haurren egoera beren ahotsen bidez*. (Doktorego tesia). Euskal Herriko Unibertsitatea, Bilbo. Hemen eskuragarri: ADDI. <http://hdl.handle.net/10810/50689>
- Billeke-Huaiquián, C., Sepúlveda-Mansilla, J. y Rivas-Lasalle, V. (2016). Apego: representaciones de educadoras de párvulos en jardines infantiles en Temuco, Chile. *Revista Latinoamericana de Ciencias Sociales, Niñez y Juventud*, 14 (2), 1119-1129. <https://doi.org/10.11600/1692715x.14216100115>
- Burutxaga, I., Testor-Pérez, C., Ibáñez, M., Diego, S., Golanó, M., Ballús, E., Castillo, A.J. (2018). Apego y vínculo: una propuesta de delimitación y diferenciación conceptual. *Temas de psicoanálisis*, (15).
- Camison, M. (2020ko ekainaren 4a). *Vivir para ver* [Podcast audioa]. <https://www.eitb.eus/>
- Cerrón Rojas, W. (2019). La investigación cualitativa en educación. *Horizonte de la ciencia*.
- Cruz, P., Borjas, P.M., y Calvo-López, M. (2021). Ludoevaluación de la emoción del miedo en educación infantil. *Revista Latinoamericana de Ciencias Sociales, Niñez y Juventud*, 19 (1), 1-21. <https://dx.doi.org/10.11600/rlcsnj.19.1.4184>
- Denzin, N. y Lincoln, Y. (2018). Introduction: The Discipline and Practice of Qualitative Research. In Denzin, N. y Lincoln, Y. (ed), *The SAGE Handbook of Qualitative Research* (pp.29-42). SAGE.
- Ellis, C. (2015). Autoetnografía: un panorama. *ASTROLABIO*, (14).
- Erades, N. y Morales, A. (2020). Impacto psicológico por la COVID-19 en niños españoles: un estudio transversal. *Revista de Psicología Clínica con Niños y Adolescentes*, 7 (3), 27-34.
- Fuster Guillen, D., Gálvez Suarez, E., y Pisfil Palza, E. (2018). Estudio fenomenológico: la confianza docente en la práctica pedagógica. *Scientia*, 10 (1).
- Goleman, D. (2020). *Emotional intelligence. Why it can matter more than IQ*. Bloomsbury.

- Grechyna, D. (2020). Health Threats Associated with Children Lockdown in Spain during COVID-19. SSRN. <http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.3567670>
- Guerrero Bejarano, M. A. (2016). La investigación cualitativa. *INNOVA* (1) 1-9.
- HaurrakEreBai. (s.f.). Haurrak Ere Bai. <https://haurrakerebai.eus/>
- Hernández Torres, F. E. (2018). La relevancia del docente en la educación centrada en el estudiante. *Voces de la educación*, 3 (5), 215-222.
- Herrera, J. (2017). La investigación cualitativa.
- León, O. y Montero, I. (2015). Fundamentos de la tradición cualitativa. In León, O. y Montero, I. (ed), *Métodos de investigación en psicología y educación* (pp.429-456). McGraw-Hill.
- León-Santi, F. (2019). La importancia del desarrollo infantil y la educación inicial en un país que no son obligatorios. *Revista ciencia UNEMI*, 12 (30), 143-159. <http://dx.doi.org/10.29076/issn.2528-7737vol12iss30.2019pp143-159p>
- Lisboa-Lay, S., Bolvarán-Araya, E., Garay-Marabolí, C., Tapia-Olivero, G., Andrade-Santander, C. (2018). Protagonismo infantil en la escuela. Las relaciones pedagógicas en la construcción de ciudadanía, *Sociedad e Infancias*, (2), 147-170. <http://dx.doi.org/10.5209/SOCI.59474>
- Llamazares Escolar, C.M., Cruz, T.T., García Huelmo, J., y Cámara Palmero, C. (2017). Educación emocional en los profesores de educación infantil: aspecto clave en el desempeño docente. *CONTEXTOS EDUCATIVOS*, (20.), 113-125. <http://doi.org/10.18172/con.2994>
- Martínez, E. M., y Quintero-Mejía, M. (2016). Base emocional de la ciudadanía: narrativas de emociones morales en estudiantes de noveno grado. *Revista Latinoamericana de Ciencias Sociales, Niñez y Juventud*, 14(1), 301-313.
- Martínez-Fernández, M.A., y García-Montero, I. (2016). Aportes para la educación de la Inteligencia Emocional desde la Educación Infantil. *Revista Latinoamericana de Ciencias Sociales, Niñez y Juventud*, 14 (1), 53-66. <https://dx.doi.org/10.11600/1692715x.1412120415>
- Mayor Montagud, X. (2015). Complejidad, reflexividad y autoetnografía. Las posibilidades de la investigación narrativa en la mejora de la práctica profesional. *Investigaciones en intervención social*, (9), 3-23.

- Medina-Escobar, B.M. (2015). Influencia de la interacción alumno-docente en el proceso enseñanza-aprendizaje. *Paakat*, (8).
- Michael, J., Rincón, J.R., Cabello, M., Vázquez, A., Duarte-Pérez, J., Abad, F. (2021). *Estudio Nacional sobre la Educación Emocional en los Colegios en España*. Idiena.
- Moran-Flores, F.J. (2019). La relación docente-alumno como variable mediadora del aprendizaje. *San Gregorio*. <http://dx.doi.org/10.36097/rsan.v1i35.957>
- Muños Guerreño, J. (2017). Las claves de la autoetnografía como método de investigación en la práctica social: conciencia y transformatividad. *Investigación cualitativa en ciencias sociales*, (3).
- Nages-Soler, L.J., Laplana-Pedrosa, J.J., Martínez-Rodríguez, A., Montané-Royo, A., Sánchez-Sánchez, R., Sánchez-Sierra, V. (2021). Inteligencia emocional, competencias y educación. In Alzina-Bisquerra, R. *Inteligencia emocional y bienestar IV. Reflexiones, experiencias profesionales e investigaciones*. Asociación Aragonesa de Psikopedagogía.
- Ortega, C. M. (2017). *Las competencias emocionales de las profesoras y el desarrollo socio-afectivo en la educación infantil una perspectiva émica y socio-cultural*. (Doktorego Tesia). Facultad de Psicología, Madrid.
- Palomino Pegalajar, C. M., y Hernández López, L. (2015). Competencias Emocionales en el Proceso de Formación del Docente de Educación Infantil. *REICE*, 13 (3), 95-106.
- Pazdeziganda. (s.f.). *Paz de Ziganda Ikastola*. <https://www.pazdezigandaikastola.eus/es>
- Real Academia Española. (s.f.) Confianza. In *Diccionario de la lengua española*. 2022ko maiatzaren 13an berreskuratua honako webgune honetatik <https://dle.rae.es/confianza?m=form>
- Real Academia Española. (s.f.) Limitar. In *Diccionario de la lengua española*. 2022ko maiatzaren 13an berreskuratua honako webgune honetatik <https://dle.rae.es/limitar?m=form>
- Real Academia Española. (s.f.) Miedo. In *Diccionario de la lengua española*. 2022ko maiatzaren 13an berreskuratua honako webgune honetatik <https://dle.rae.es/miedo?m=form>

Real Academia Española. (s.f.) Niño, ña. In *Diccionario de la lengua española*. 2022ko maiatzaren 6an berreskuratua honako webgune honetatik <https://dle.rae.es/ni%C3%B1o>

Ricaurte, L., Gabriela, S., Plaza, M., y Mirna, Maideline. (2015). Proyecto educativo: normas y límites educativos para la formación integral de los niños de primer año de educación general básica. [Trabajo fin de máster]. Universidad de Guayaquil, facultad de filosofía, letras y ciencias de la educación, Ecuador. <http://repositorio.ug.edu.ec/handle/redug/42307>

Ridgeway, D., Waters, E., & Kuczaj, S. A. (1985). Acquisition of emotion-descriptive language: Receptive and productive vocabulary norms for ages 18 months to 6 years. *Developmental Psychology*, 21(5), 901–908. <https://doi.org/10.1037/0012-1649.21.5.901>

Riquelme, F. (2020). Un reto para el docente. In García, B.J. y Riquelme, F. (Ed.), *Educación para ser: el reto de acompañar en busca de sentido* (pp.21-23). SM.

Sánchez, M. J., Fernández, M., y Díaz, C.J. (2021). Técnicas e instrumentos de recolección de información: análisis y procesamiento realizado por el investigador cualitativo. *UISRAEL*, 8(1), 107-121. <https://doi.org/10.35290/rcui.v8n1.2021.400>

Sarceda, C. (2017). La construcción de la identidad docente en Educación Infantil. *Tendencias pedagógicas*, (30).

Savater, F. (1998). *El valor de educar*. Bogotá: Ariel.

Solís García, P., y Borja González, V. (2017). El efecto Pigmalión en la práctica docente. *Publicaciones Didácticas*, (83).

Torres, M., Salazar, F. G., y Paz, K. (2019). Métodos de recolección de datos para una investigación.

Universo de Familias. (2017ko otsailaren 17a). *Carlos Gonzalez habla sobre el desarrollo del vínculo de apego y el contacto piel con piel* [Bideoa]. <https://www.youtube.com/watch?app=desktop&v=JMg974heOI>

Vergara, J.J. (2020). Prólogo. In García, B.J. y Riquelme, F. (Ed.), *Educación para ser: el reto de acompañar en busca de sentido* (pp.8-9). SM.

Vigotski, L. (1984). *La tragedia de Hamlet. Psicología del Arte*. Fundación infancia y aprendizaje.

9. ERANSKINAK

Elkarrizketak egiteko erabilitako txantiloiak

➤ **Haurrentzako testa:**

Euskaraz

1. Irakaslearekin egotea eta eskolara etortzea gustatzen zaizu? Zergatik?
2. Irakasleak bronka botatzen dizunean edo haserretu egiten denean zurekin, triste eta beldurrez jartzen zara?
3. Eskolatik kanpo irakasleaz gogoratzen zara, parkean zaudenan adibidez, edo etxean gurasoekin..?
4. Irakasleak ikasten laguntzen dizula uste duzu?
5. Irakaslea triste, haserre edo nekatuta dagoenean konturatzen zara?
6. Irakaslearekin haserre baldin bazaude jolasteko gogoia kentzen zaizu?

Erderaz

1. ¿Te gusta estar con el profesor y venir al cole? ¿Por qué?
2. ¿Cuándo el profesor te echa la bronca o se enfada contigo, te pones triste y tienes miedo?
3. ¿Fuera del cole te acuerdas del profesor? Cuando estás en el parque o en casa con tus padres por ejemplo...
4. ¿Crees que el profesor te ayuda a aprender?
5. Cuando el profesor está cansado, triste, ¿o enfadado te das cuenta?
6. ¿Si estás enfadado con el profesor se te quitan las ganas de jugar?

➤ **Irakasleentzako eta psikologarentzako galderak:**

Euskaraz

Irakaslearen rolaren alderdia:

1. Gaur egungo irakasleak iraganeko irakasleak baino autoritate gutxiagoa dute?
2. Haurra etengabeko formakuntzan dago, eta, irakaslea?
3. Haurra haren irakaskuntza-ikaskuntza prozesuko protagonista da, eta, irakaslea?
4. Hezkuntza munduan aritzen ez diren langileak, lanean aritzen direnenak baino ikuspegi negatiboagoa dute irakaslearen lanbideari dagokionez?
5. Irakaslearen lanbidearen garrantzia baliozkotzat hartuko litzateke, sozialki haren beharraren kontzientzia zabalduko balitz?

Haurraren alderdia:

1. Haurrak helduek baino hausnartzeko gaitasun gutxiagoa dute?
2. Haurra beharrezkoak dituen konpetentziak haren kabuz eskuratzeko gai da?

3. Haurraren garapen integrala bermatu daiteke eskola, familia eta irakasleen arteko elkarlana sustatu gabe?
4. Haurraren ongizateari dagozkion erabakiak soilik familiaren esku uzteak haren garapena baldintzatzen du?
5. Haurrak, haurra izateari utzi ahal dio lehenik heldua izan gabe?

Harremanaren eta eraginaren alderdia:

1. Haurraren irakaskuntza-ikaskuntza prozesuko emaitza esanguratsuagoak lortuko ziren irakasleak eskua sartuko ez balu?
2. Irakaslea zorrotza izanik, haurraren emaitza akademikoak okertu egiten dira?
3. Haurraren garapen integrala bermatu daiteke irakaslearen rolarik gabe?
4. Irakasleak arauak eta limiteak ezartzean, haurra kontrolpean mantentzeko ala haren hobe beharrez egiten du?
5. Harreman pedagogikoak, errealitatea ala fantasia dira?

Alderdi emozionala:

1. Konpetentzia emozionalak eskuratuta ez dituen irakasle bat erreferente gisa izanik, haurraren ikaskuntzaren garapena arrakastaz lortu daiteke?
2. Modu esanguratsuago, seguru eta eraginkorrago batean ikasiko luketen adimen osasun egoki bat duten irakasleez lagunduta dauden haurrak?
3. Irakasleen adimen osasun egoki bat lortu daiteke eskolak honeniko babesa eta aukera ematen ez baldin badu?
4. Irakasle eta haurren arteko harreman osasuntsu bat bermatu daiteke, irakasleak egonkortasun emozionala ez baldin badu?
5. Konpetentzia emozionalak eskuratuta izateak, egonkortasun emozionala izatera dakar?

Erderaz

Aspecto del rol del profesor:

1. ¿Los profesores de hoy en día tienen menos autoridad que los del pasado?
2. ¿El niño está en constante formación, y el profesor?
3. ¿El niño es protagonista de su propio aprendizaje, y el profesor?
4. ¿Los trabajadores que no trabajan en el mundo de la educación, tienen una opinión más negativa en comparación con los que trabajan en ella, respecto al trabajo del profesorado?
5. ¿Socialmente, mejoraría el valor de la labor del profesor con una divulgación de la conciencia sobre su importancia?

Aspecto del niño:

1. ¿El niño tiene una capacidad de reflexión menor que la de los adultos?

2. ¿El niño es capaz de adquirir las competencias por sí mismo?
3. Se puede garantizar el desarrollo integral del niño, ¿sin el trabajo colectivo de la escuela, familia y profesor?
4. ¿Dejar las decisiones del bienestar del niño solo en manos de la familia, condiciona el desarrollo del niño?
5. ¿El niño puede dejar de ser niño sin antes ser adulto?

Aspecto de la relación e influencia:

1. ¿Se conseguirían resultados más significativos en el desarrollo del aprendizaje del niño, si el profesor no interfiriera en él?
2. ¿Si el profesor es estricto, los resultados académicos van a peor?
3. ¿Se puede garantizar el desarrollo integral del niño sin el rol del profesor?
4. ¿Cuándo el profesor establece normas y límites, lo hace para mantener en control al niño o por su bien?
5. ¿Las relaciones pedagógicas, son una realidad o fantasía?

Aspecto emocional:

1. ¿Se puede conseguir un desarrollo del aprendizaje del niño de manera exitosa, teniendo a un profesor sin competencias emocionales como referente?
2. ¿Aprenderían mejor y de manera más segura y efectiva, aquellos niños y niñas que van acompañados de un profesor o profesora con buena salud mental?
3. ¿Se puede conseguir una buena salud mental de los profesores, si la escuela no apoya y da opciones sobre esta?
4. ¿Se puede llegar a construir una relación sana entre alumno-profesor, si el profesor no consta de una estabilidad emocional?
5. ¿Tener adquiridas las competencias emocionales conlleva a tener estabilidad emocional?

Elkarrizketen kodigoen legenda

ELKARRIZKETEN KODIGOEN LEGENDA			
ELKARRIZKETAK	ELKARRIZKETATUAK		ELKARRIZKETATZAILEA
E:1	V / M	3 urte	Haurrak
E:2	LU		
E:3	VE	4 urte	
E:4	MA		
E:5	LUK		
E:6	LUC		
E:7	AN	5 urte	
E:8	MT		
E:9	VR		
E:10	D		
E:11	DN		
E:12	IB / MAR		Irakasleak
E:13	I / MR	54 / 59 urte	
E:14	A		Psikologa

Elkarrizketak

➤ E:1

Data: 2022/05/02

Iraupena: 02 minutu eta 57 segundo

- L: ¿Os parece bien si os hago unas preguntas y me respondéis, os parece bien?
- V: No se
- L: ¿Queréis las preguntas en euskera o en erdera?
- V: No sé yo
- M: En erdera
- L: ¿En castellano?
- V: Pero yo quiero en alemán
- L: No yo no sé alemán cariño. ¿Las hago en castellano vale?
- V: Yo...
- M: Vale en castellano
- L: ¿Sí? Vale, pero poneros aquí más cerca, que, si no no os escucho bien, mira, la primera pregunta es: **¿Os gusta estar con el profesor y venir al colegio?** ¿Os gusta?
- V: Si
- M: Si
- L: **¿Cuándo el profesor os echa la bronca, o se enfada con vosotras os poneis tristes? ¿Y tenéis miedo?**
- V: Si
- M: Yo no
- L: ¿Tu no? ¿Y por qué no?

- **M:** Porque no
- **L:** Vale
- **V:** Y yo si
- **L:** ¿Vale, V. y por qué?
- **V:** Porque si
- **L:** Vale. Y, **cuando estáis fuera del colegio en casa y en el parque, por ejemplo, ¿os acordáis del profesor?**
- **V:** No se
- **M:** Si
- **V:** Si
- **L:** ¿Sí? ¿Y de que os acordáis?
- **V:** El parque, me gusta el parque
- **L:** ¿Y te acuerdas del profesor cuando estas en el parque?
- **V:** Si
- **L:** **¿Y, creéis que el profesor os ayuda a aprender?**
- **V:** Si
- **M:** Si
- **L:** **Y cuando el profesor está cansado, triste o enfadado, ¿os dais cuenta?**
- **V:** Si
- **M:** Si
- **L:** ¿Lo notáis?
- **V:** Si
- **M:** Si
- **L:** **Y si vosotras, os habéis enfadado con el profesor, ¿se os quitan las ganas de jugar? ¿Ya no os apetece jugar si estáis enfadadas con el profesor?**
- **V:** Emmmm, yo si
- **L:** ¿Si te apetece jugar, o no te apetece?
- **V:** Si
- **L:** Si te apetece
- **M:** Y a mi si
- **L:** O sea, por ejemplo, os enfadáis con la profesora o conmigo
- **V:** ¡Yo contigo!
- **L:** Vale, imagínate que te enfadas conmigo, ¿sigues jugando? ¿No te importa? ¿No te afecta estar enfadada conmigo?
- **V:** Yo si
- **M:** Y yo con l
- **L:** Vale, pues imagínate que te enfadas con pepito. ¿Sigues jugando? ¿te apetece jugar, aunque estés enfadada?
- **V:** Y yo me enfado con Leire
- **L:** Vale. ¿Te enfadas conmigo y aun así sigues jugando?
- **V:** Si
- **L:** ¿Queréis decir algo más?
- **V:** Si
- **L:** ¿El que?
- **V:** Que a Leire la quiero mucho
- **M:** ¡Y yo!

➤ E:2

Data: 2022/05/05

Iraupena: 01 minutu eta 31 segundo

- L: Ven LU. **¿Te gusta venir al colegio y estar con los profesores?**
- LU: Si.
- L: ¿Y por qué?
- LU: Por qué si
- L: ¿Por qué sí?
- LU: Por qué si
- L: ¿Y ya está? ¿Nada más?
- LU: Y ya está. Nada mas
- L: **¿Cuándo el profesor te echa la bronca te pones triste?**
- LU: Si
- L: ¿Y por qué?
- LU: Por qué si, por que son profesores
- L: ¿Y tienes miedo?
- LU: No
- L: ¿Miedo no?
- LU: No
- L: **¿Cuándo el profesor se pone triste te das cuenta?**
- LU: Si
- L: ¿Y cómo te das cuenta?
- LU: Yo no lo sabo
- L: ¿Tú no lo sabes?
- LU: No
- L: ¿Y cómo te das cuenta?
- LU: Yo no lo sabo
- L: Vale. **Y cuando estas fuera del colegio, por ejemplo, en el parque o con tus padres jugando, ¿te acuerdas del profesor?**
- LU: Si
- L: ¿Y cómo te acuerdas?
- LU: Por qué si
- L: ¿De qué cosas te sueles acordar?
- LU: De los niños
- L: **¿Y crees que el profesor te ayuda a aprender?**
- LU: Si
- L: ¿Y cómo lo hace?
- LU: Bien
- L: ¿Sí?
- LU: Si
- L: **¿Y cuando tú te enfadas con el profesor se te quitan las ganas de jugar?**
- LU: Si
- L: ¿Y por qué?
- LU: Por qué si
- L: ¿Quieres decir algo sobre los profesores?
- LU: No
- L: Vale

- L: ¿Le voy a dar a grabar, mira ya está grabando vale?
- VE: Vale
- L: Vale. ¿Y yo te voy a hacer unas preguntas, quieres que las preguntas te las haga en castellano o en euskera?
- VE: Mm...castellano
- L: Vale. **¿Te gusta venir al colegio y estar con el profesor?**
- VE: Si
- L: ¿Y por qué?
- VE: Por qué así aprendo cosas nuevas
- L: Vale. **¿Cuándo el profesor te echa la bronca o se enfada contigo, te pones triste?**
- VE: No. Hablo con el que ha pasado y ya esta
- L: Vale. ¿Y te da miedo cuando el profesor se enfada?
- VE: Emmm no. Solo, le digo lo que ha pasado hoy y así me cree.
- L: Vale. **Y cuando estas fuera del colegio, por ejemplo, en el parque o en casa, ¿te acuerdas del profesor?**
- VE: Uhm. (gesticula con la cabeza haciendo un sí)
- L: ¿Eso es un sí?
- VE: Uhm uhm. Como mi bisabuelo que se ha morido y siempre me acuerdo de el
- L: Muy bien. ¿Y le sueles contar a tus padres las cosas que haces en el cole, y sueles hablar con ellos del profesor y...?
- VE: ¡Si!
- L: Vale. **¿Y crees que el profesor te ayuda a aprender?**
- VE: Si. Solo que explica las cosas y luego nosotros las tenemos que hacer.
- L: ¿Y eso no te gusta o sí?
- VE: Si.
- L: Vale. **Y cuando el profesor está cansado, triste o enfadado, ¿te sueles dar cuenta?**
- VE: Uhm (gesticula un si con la cabeza)
- L: ¿Y cómo te das cuenta?
- VE: Fácil. Con la cara que pone.
- L: Ajm. **Y si el profesor está enfadado, o bueno no, mejor dicho, si tu estas enfadada, con el profesor, ¿se te quitan las ganas de jugar?**
- VE: Uhm.... Uhm uhm (gesticula con la cabeza con un no)
- L: ¿No? ¿Si tu estas enfadada puedes seguir jugando, aunque estés enfadada, no importa?
- VE: Uhm. (gesticula con la cabeza con un sí)
- L: Vale. ¿Y quieres decir algo más? ¿Sobre los profesores o sobre el colegio?
- VE: Si, que les quiero un montón
- L: Vale
- VE: Y que son muy divertidos
- L: Vale. Muy bien. Pues muchas gracias VE.

➤ E:4

Data: 2022/05/02

Iraupena: 03 minutu eta 5 segundo

- L: Eta orduan, nahi diazu lagundu galdera horiek erantzuten? Bai? Ba begira eseri ta galderak daude euskeraz eta erderaz, nola nahi dezu egitea, euskeraz edo erderaz?
- MA: Ni, eee... dirudi igual euskeraz
- L: Bale. Ba lehenengo galdera da: **irakaslearekin egotea eta eskolara etortzea gustatzen zaizu?**
- MA: Bai
- L: Eta zergatik?
- MA: Es que ondo pasatzen dut
- L: Bale. **Irakasleak bronka botatzen dizunean edo haserretu egiten denean zurekin, triste jartzen zara?**
- MA: Ez
- L: Ez? Eta beldurra sartzen zaizu?
- MA: Pues, eee... askotan ez
- L: Orduan, irakaslea zurekin haserretzen baldin bada eta esaten dizu: "Markel txintxo portatu!" ez zara triste jartzen?
- MA: Ez
- L: Ez? Bale
- MA: **Eskolatik kanpo, adibidez parkean zaudenean edo gurasoekin etxean, irakasleaz gogoratzen zara?**
- MA: Bai
- L: Bai? Eta nola?
- MA: Pues...ee...parkean jolastu
- L: Eta zerrek gogoraraten dizu irakaslera? Zerk gogoratzen zaitu? Adibidez, ikusten dezu zuhaitz bat eta gogoratzen zea irakasleaz?
- MA: Bai
- L: Bai? Eta zergatik?
- MA: Pues es que ondo pasatzen dut
- L: Bale. **Eta irakasleak ikasten laguntzen dizula uste duzu?**
- MA: Bai
- L: Bai? Nola?
- MA: Mmmmm.. ez dakit
- L: Bale. **Eta irakaslea triste, haserre edo nekatuta dagoenean, konturatu egiten zara?**
- MA: Bai
- L: Eta nola konturatzen zara?
- MA: Pues...mmmm.. ez dakit
- L: Adibidez, irakaslea triste dago, zuk nola dakizu irakaslea triste dagoela edo pozik dagoela? Nola nabaritzen dezu?
- MA: Mmm..ez dakit
- L: Bale. **Eta irakaslearekin haserretu egiten baldin bazara, adibidez, zu haserretzen zera nerekin, edo pepitarekin edo pispiritarekin edo posporota, edozein irakaslerekin, zerbait etzaizuna gustatu esan dizugulako, jolasteko gogoia kentzen zaizu?**
- MA: Mmmmm...askotan bai
- L: Bai?
- MA: Bai
- L: Irakaslearekin haserre zaudenean, jolasteko gogoia kentzen zaizu?

- **MA:** Bai
- **L:** Eta zergatik?
- **MA:** Ez dakit
- **L:** Eta nahi dezu zerbait gehiago esan irakasleen inguruan? Zuretzako, ez dakit, garrantzitsuak dira zuretzako irakasleak?
- **MA:** Bai
- **L:** Eta irakasleekin egotea gustatzen zaizula esan dezu baietz...
- **MA:** Bai eta eserita korroan
- **L:** Eta eserita korroan. Ze ondo Ma.
- **MA:** Hoi dena
- **L:** Bale. Zerbait gehiago gehitu nahi?
- **MA:** Ez
- **L:** Bale ba mila esker MA.

➤ **E:5**

Data: 2022/05/02

Iraupena: 02 minutu eta 8 segundo

- **L:** ¿La primera pregunta dice, **te gusta venir al colegio y estar con el profesor?**
- **LUK:** Eeee...Si
- **L:** ¿Y por qué?
- **LUK:** Porque me gusta el cole
- **L:** Vale. Y la segunda es, **cuando el profesor te echa la bronca, ¿vale? ¿O se enfada contigo, te pones triste y tienes miedo?**
- **LUK:** No
- **L:** ¿No? ¿Como te sientes? ¿Bien? ¿Si se enfada contigo estas bien? ¿Te da igual?
- **LUK:** Uhm (gesticula con la cabeza un sí)
- **L:** Vale. **Y, por ejemplo, fuera del colegio cuando estas en el parque o estas en casa, ¿te acuerdas del profesor?**
- **LUK:** (gesticula con la cabeza un sí)
- **L:** ¿Sí?
- **LUK:** (gesticula con la cabeza un sí)
- **L:** ¿Y de qué cosas te acuerdas?
- **LUK:** ¿De casa?
- **L:** No. ¿Cuándo estas en casa te acuerdas del profesor?
- **LUK:** Uhm (gesticula con la cabeza un si)
- **L:** Y, por ejemplo, **¿crees que el profesor te ayuda a aprender?**
- **LUK:** Si
- **L:** ¿Sí? ¿Y tú estás aprendiendo mucho aquí en el cole?
- **LUK:** Si
- **L:** Vale. **Y cuando el profesor está cansado, esta triste o se enfada, ¿te das cuenta?**
- **LUK:** Si
- **L:** ¿Y cómo te das cuenta?
- **LUK:** Porque lo sé por su pinta
- **L:** Por su pinta. Ajm... ¿Y qué quieres decir con eso?
- **LUK:** Uhm...(piensa)
- **L:** ¿Por la cara? ¿Por la cara que pone?
- **LUK:** Si

- L: Vale. Y la última pregunta ya. **Si tú, estas enfadado con el profesor, ¿se te quitan las ganas de jugar?**
- LUK: Si
- L: ¿Y qué sueles hacer cuando te enfadas con el profesor?
- LUK: Pues irme
- L: ¿A dónde te vas?
- LUK: Me escapo
- L: ¿Y por qué te escapas?
- LUK: Para arriba
- L: ¿Arriba dónde?
- LUK: A donde los mayores
- L: A vale.
- LUK: Bueno estamos arriba
- L: ¿Y quieres decir algo más? ¿Sobre los profesores y el colegio?
- LUK: Tno, tno
- L: Vale

➤ E:6

Data: 2022/05/05

Iraupena: 04 minutu eta 56 segundo

- L: ¿Te parece bien?
- LUC: Vale
- L: Entonces, mira, ¿esto ya está grabando vale? Entonces, yo ahora tengo unas preguntas por aquí que te voy a hacer y así me ayudas. ¿Te parece? Por ejemplo, la primera pregunta dice: **¿te gusta estar con el profesor y venir al colegio?**
- LUC: Si
- L: ¿Y por qué te gusta?
- LUC: Porque aprendo muchas cosas
- L: Vale
- LUC: Es que yo tengo preguntas en mi casa, tengo preguntas de Clara y preguntas de oso
- L: Mira que bien
- LUC: Y también de espuestas
- L: Pues estas son preguntas sobre el profesor y las respuestas las das tu. No tiene por qué estar ni bien ni mal, ¿vale?
- LUC: Vale
- L: Luego, la segunda pregunta dice: **cuando el profesor te echa la bronca o se enfada contigo, ¿te pones triste?**
- LUC: Si
- L: ¿Y por qué?
- LUC: Porque no me gusta que grite, porque me hace daño en los oídos
- L: Vale. ¿Y te da miedo? ¿Te da miedo que te eche la bronca?
- LUC: Si
- L: ¿Y por qué?
- LUC: Porque no me gusta
- L: Vale. **Y fuera del colegio, por ejemplo, cuando estas con tus padres en el parque, o cuando estas en casa de tu abuela o en el parque con los amigos, ¿te sueles acordar del profesor?**
- LUC: Pues si
- L: ¿Sí? ¿Y cómo te acuerdas? ¿O de que cosas te acuerdas?

- **LUC:** Pues de que hago muchas cosas
- **L:** ¿Como por ejemplo?
- **LUC:** Mmmm.... Pues hacer dibujos, tambien en el cole, tambien jugar con plastilina, que hago en casa y aqui, y en mi casa tambien tengo una caja fuerte, y yo solo me se la clave
- **L:** ¡Ala! Y cuando, ¿te acuerdas de los dibujos y todas esas cosas que haces en el cole, te acuerdas del profesor?
- **LUC:** Pues...
- **L:** ¿Te recuerdo a él esas cosas? ¿O a ella?
- **LUC:** Mmmm....
- **L:** ¿M?
- **LUC:** No
- **L:** ¿Si o no?
- **LUC:** No se
- **L:** Bueno, pues te hago la siguiente. **¿Crees que el profesor te ayuda a aprender?**
- **LUC:** Si
- **L:** ¿Y cómo lo hace?
- **LUC:** Pues...pues diciéndome cosas que son verdad
- **L:** ¿Como por ejemplo?
- **LUC:** Que...que...no se... nose
- **L:** ¿Qué cosas dice el profesor que son verdad?
- **LUC:** Que estoy pintando muy rápido
- **L:** Vale. ¿Alguna más?
- **LUC:** ¡Tienes hasta seis preguntas!
- **L:** ¡Si! Son muchas, pero si ya vamos por la cuarta, solo te quedan dos
- **LUC:** ¿Por la cuarta?
- **L:** Si, ya vamos por la cuarta. Mira, la quinta dice: **cuando el profesor está cansado, esta triste o enfadado, ¿te sueles dar cuenta?**
- **LUC:** Si
- **L:** ¿Y cómo te das cuenta?
- **LUC:** Porque, por que grita mucho
- **L:** Ajm. ¿Y algo más?
- **LUC:** Mmmm...solo porque grita mucho
- **L:** Vale. **¿Y si tu estas enfadado con el profesor, se te quitan las ganas de jugar?**
- **LUC:** Si
- **L:** ¿Sí?
- **LUC:** Si
- **L:** ¿Y por qué?
- **LUC:** Porque, no quiero jugar, porque no quiero jugar cuando, cuando, cuando.... (piensa), eeeee (piensa de nuevo). ¿Ahora por cual vamos?
- **L:** Por la ultima ya
- **LUC:** ¿Por la ultima?
- **L:** Si
- **LUC:** Mmmm...no sé, nose, porque, no se
- **L:** ¿Y si el profesor se enfada contigo? Porque yo ahora te he preguntado, cuando tú te enfadas con el profesor, si se te quitan las ganas de jugar y has dicho que si, y cuando el profesor se enfada contigo, ¿se te quitan las ganas de jugar?
- **LUC:** (gesticula un si mediante la cabeza)
- **L:** ¿También? Dilo dilo, porque si me haces asi con la cabeza, luego no se escucha en el audio

- **LUC:** Si
  - **L:** Vale. ¿Algo más quieres decir sobre los profesores?
  - **LUC:** No. Ahora quiero jugar a, ahora quiero decir otras preguntas que son un poco más diferentes a las de clara pero que son de jugar
  - **L:** Vale
  - **LUC:** Pues que las de clara son de, son de muchas cosas
  - **L:** Ajam. ¿Bueno, entonces no me quieres decir ya nada más sobre los profesores y el colegio?
  - **LUC:** No
  - **L:** Vale. Pues lo dejamos aquí.
- **E:7**

Data: 2022/05/02

Iraupena: 04 minutu eta 16 segundo

- **L:** Dago grabatzen ia bale?
- **AN:** ¿Y qué tenemos que grabar?
- **L:** Yo grabo yo grabo. Yo te grabo a ti hablando y tú tienes que responder preguntas, solo preguntas, lo que tú quieras puedes decir, ¿vale? Yo te voy a hacer unas preguntas y tú me respondes, por ejemplo. La primera pregunta: **¿te gusta venir al colegio y estar con el profesor?**
- **AN:** A mi si
- **L:** ¿Y por qué?
- **AN:** Porque estoy con mis amigos y juego mucho
- **L:** Vale. La segunda: **cuando el profesor te echa la bronca o se enfada contigo, ¿vale? ¿Te pones triste?**
- **AN:** Yo si
- **L:** ¿Y por qué?
- **AN:** Porque me ha reñido y no me gusta que me riña
- **L:** Vale. ¿Y te entra miedo también? ¿O solo te pones triste?
- **AN:** Me entra miedo también
- **L:** Vale. **Y fuera del colegio, por ejemplo, en casa, en el parque, ¿te acuerdas del profesor?**
- **AN:** A veces
- **L:** ¿Ah sí? ¿Y de que te sueles acordar por ejemplo?
- **AN:** Pues... de que hicimos, como el plato de comida, o también... o también hicimos, lo del libro y los árboles y el viento... aquí... y... (para de hablar porque ve marcharse a los niños)
- **L:** Tranquila, tranquila, tu sigue hablando ahora vamos
- **AN:** De eso
- **L:** Muy bien. **¿Y crees que el profesor te ayuda a aprender?**
- **AN:** Si
- **L:** ¿Sí?
- **AN:** Si porque cuando no sé, cuando no me acuerdo que había que hacer me ayuda o si no se han puesto en la pizarra y no lo han borrado lo puedo seguir ahí
- **L:** Que bien. **Y cuando el profesor está cansado o esta triste, o se enfada contigo, o bueno en general si está enfadado, ¿te sueles dar cuenta?**
- **AN:** A veces
- **L:** ¿Y cómo te das cuenta?
- **AN:** Pues porque lo miro
- **L:** ¿En la cara, le notas en la cara no?

- **AN:** En los ojos
- **L:** En los ojos. Y si estas, **y si tú, estas enfadada con el profesor, ¿se te quitan las ganas de jugar?**
- **AN:** A veces
- **L:** Vale. ¿Por ejemplo, te acuerdas de algún día que te haya pasado?
- **AN:** Pues yo, a mí me había pasado dos días.
- **L:** ¿Dos días, y que te paso?
- **AN:** Dos días sí, pero más días no. Dos.
- **L:** ¿Y qué paso esos días?
- **AN:** Pues cuando me riñeron, el primer día me castigaron, pero el otro día ya no
- **L:** ¿Y qué paso? ¿Te castigaron y tú qué hiciste? ¿O cómo te sentiste?
- **AN:** Pues me dieron solo un juguete para que no me aburra. Solo uno.
- **L:** ¿Y tú como estabas? ¿Como te sentías?
- **AN:** Pues un poco más mejor... porque, como me castigaron... un poco más mejor, pero a los otros días ya no
- **L:** Vale. Muy bien. ¿Quieres decir algo más, sobre los profesores?
- **AN:** (se ríe)
- **L:** Di
- **AN:** Que también, cuando estoy con los profesores, a veces quiero con mi mami y papa. Pero cuando estoy de vacaciones, bueno cuando hay cole, mi papa se va y cuando, pero, cuando, son vacaciones vuelve. Con el cole se va, se va mi papa. Y cuando hay vacaciones vuelve aquí.
- **L:** Muy bien.
- **AN:** Y estas vacaciones va a venir.
- **L:** ¿Muy bien, y estas contenta?
- **AN:** Si, pero ya cuando allá cole ya no. Porque, si hay cole se va. Pero vuelve
- **L:** Vale. Pues muy bien, gracias A.

➤ **E:8**

Data: 2022/05/02

Iraupena: 08 minutu eta 31 segundo

- **L:** Eso es. Vale. Pues a ver, voy a coger las preguntas, mira, la primera pregunta dice: **te gusta venir al colegio, ¿y estar con el profesor?**
- **MT:** Si, me gusta mucho
- **L:** ¿Y por qué?
- **MT:** Porque aprendo, emm... me gusta estar con mis amigos, juego, me enseñan a hacer cosas que no se...
- **L:** Muy bien. Vale. **Cuando el profesor te echa la bronca, o se enfada contigo, por lo que sea, ¿te pones triste?**
- **MT:** Si, un poco
- **L:** ¿Y te entra miedo?
- **MT:** No, no me entra miedo, solo me entran miedo las cosas malas
- **L:** ¿Por ejemplo?
- **MT:** Que...mmmm (piensa), me roben algo, que...mmmm...(piensa), cosas que no me fio hacer, que, por ejemplo, meterme en la pista con los ojos cerrados por que me puedo caer y hacerme daño, caerme en una pista que todavía no está con agua.
- **L:** Claro
- **MT:** Por ejemplo

- **L:** Claro. Y si el profesor se enfada contigo o te echa la bronca, eso es algo malo, ¿tú crees?
- **MT:** Em.... Si... un poco malo
- **L:** ¿Entonces te tiene que dar miedo no? ¿Porque si has dicho que te dan miedo las cosas malas?
- **MT:** Si, pero un poco solo. Em... me dan miedo solo las cosas malisimas
- **L:** Vale. Mmm...**y fuera del colegio, por ejemplo, cuando estas en casa, o estas con tus padres jugando, o estas en el parque, te sueles acordar del profesor?**
- **MT:** Algunas veces sí, pero otras no, porque, estoy con mis amigos, juego, y se me olvidan las cosas de aqui, del colegio.
- **L:** Se te olvidan...
- **MT:** Claro
- **L:** O sea, por ejemplo, si el profesor te ha echado la bronca con algo, ¿luego se te olvida?
- **MT:** Si, claro, em... como dice mi madre, tenemos que pensar de las cosas buenas
- **L:** Muy bien
- **MT:** En vez de de las cosas malas
- **L:** Muy bien. Y.... por ejemplo, **crees que el profesor te ayuda a aprender?**
- **MT:** Si, me ayuda mucho a aprender. Si, por que, cuando digo: “pues mira, cuando no sabía esto, emm pues me lo enseñó el profesor” y de repente digo, ai ba, que ya se decir esta palabra, antes no sabía decirla, pero ahora sí!
- **L:** ¿Que bien no?
- **MT:** Si
- **L:** Que bien, lo dices muy contenta
- **MT:** Si, por que, así es como lo dice mi madre (se ríe), claro, como dice mi madre que tengo que....
- **L:** ¿Como qué?
- **MT:** Que tengo que decirlo así para ....
- **L:** A vale. Vale. **Y, cuando el profesor está cansado, o esta triste o está enfadado, ¿te sueles dar cuenta?**
- **MT:** Algunas veces sí, pero otras no
- **L:** ¿Y cómo te sueles dar cuenta?
- **MT:** Pues porque esta con cara mala, algunas veces me doy cuenta que esta con cara mala, em... que algunas veces me doy cuenta que está cansado, porque está andando, así como despacio... y...y de esas cosas
- **L:** ¿Y eso a ti te afecta? ¿Si el profesor se pone triste tú te pones triste?
- **MT:** Bueno... pienso.... Ai madre, que pena me da, porque esta triste, y creo que le puede pasar algo, o le duele algo, o, o mmmm (piensa) o nose, que le podría pasar
- **L:** ¿Y eso a ti te afecta?
- **MT:** Si, me afecta un poco
- **L:** O sea, por ejemplo, si yo estoy triste en clase, ¿tu te pondrias triste?
- **MT:** Si. Porque, me siento mal que las personas se pongan triste de algunas cosas. Y cuando yo me pongo triste tambien me da pena
- **L:** Claro, si, normal
- **MT:** Porque estoy triste
- **L:** Claro, si, vale, muy bien. Mmm... Y si el profesor, bueno, por ejemplo, **¿tú te enfadas con el profesor vale?** Imaginate, por lo que sea
- **MT:** Vale
- **L:** **¿Se te quitan las ganas de jugar?**
- **MT:** Algunas veces sí, pero otras no. Tal cual como...

- **L:** ¿Cuándo si y cuando no?
- **MT:** Cuando me castigan, pues por ejemplo no me apetece jugar, me apetece estar sentada así (hace gesto de cruzar brazos), sin hacer nada
- **L:** Claro porque estas enfadada
- **MT:** Porque me han castigado, estoy enfadada y no puedo hacer nada
- **L:** Claro
- **MT:** Y...cuando... (piensa). ¿Qué me habías dicho por cierto?
- **L:** Que cuando tú te enfadas con el profesor, imagínate que el profesor, ¿imagínate yo vale?
- **MT:** Vale
- **L:** Que te digo algo y tú te enfadas porque te ha dolido lo que te he dicho, ese enfado, ¿hace que se te quiten las ganas de jugar? ¿Se te quite la gana de todo? Estas como... (gesto de cara de enfadada)
- **MT:** Si, se me quitan las ganas de jugar, se me quitan las ganas de hacer todo, claro. Por ejemplo, cuando....
- **L:** ¿Y si es al revés? ¿Si el profesor está enfadado contigo, se te quitan también las ganas o te da igual?
- **MT:** Se me quitan también las ganas de jugar. Si, se me quitan también las ganas. Algunas veces si, y algunas veces no mucho. Algunas veces digo, uy pues, voy a estar un ratito sin jugar y después vuelvo a jugar, por ejemplo
- **L:** ¿Hasta que se te pasa no?
- **MT:** Hasta que se me pasa, se me sale el enfado
- **L:** Ujm...
- **MT:** Del cuerpo, claro
- **L:** Que bien. ¿Y qué relación podrías decir que tienes con tus profesoras?
- **MT:** ¿Qué relación?
- **L:** ¿Tu profesora es rosa o anabel?
- **MT:** Rosa
- **L:** ¿Y qué relación tienes con ella? ¿O bueno que relación crees tú que tienes con ella?
- **MT:** Pues.... ¿Qué significa relación por cierto?
- **L:** Como, eee, la, por ejemplo, tú con tus amigos, ¿son amigos no? Es una amistad
- **MT:** Si, son amigos
- **L:** Pues tu relación con ellos es de amigos, de amistad. Entonces, con tu profesora, para que lo entiendas mejor, ¿dirías que te llevas bien con ella o te llevas mal?
- **MT:** Me llevo super bien. Me dice muchas veces que soy la más rápida de clase. Eso es bueno, claro. Que soy la mejor que atiende a clase; que soy la mejor que atiende a la profesora; que soy la mejor que entiende... después de pepo y pepa.
- **L:** ¿Claro, y eso a ti como te hace sentir?
- **MT:** Pues me hace sentir muy bien. Pero si me dijera: “pues tú, tú no te portas bien, tus haces las cosas mal, tu no me entiendes, nose que no se cual” eso me pondría triste. Claro.
- **L:** ¿Claro, entonces te afecta las cosas que te dice el profesor?
- **MT:** Uhm... (gesto con la cabeza de un sí) me afecta
- **L:** ¿Quieres decir algo más? ¿Lo que tú quieras, sobre el colegio sobre los profesores?
- **MT:** Bueno, si tú necesitas algunas palabras más, si me dices algo mas
- **L:** No, yo ya te he preguntado todo lo que te tenía que preguntar, ahora ya es lo que tú quieras, libremente

- **MT:** Vale, pues mira L. Mis amigos, claro que son amigos, algunos me tratan bien, pero otros mal, claro, por ejemplo, como pepa y pepo algunas veces me tratan bien, otras mal, otras regulin... y bueno, estoy un poco preocupada con ellos. Yo, yo, yo... esos son mis amigos, me tienen que querer, tienen que ser mis amigos, claro, porque yo juego con ellos, son, yo soy buena con ellos, y ellos algunas veces son malos conmigo
- **L:** ¿Y eso se lo has dicho a la profesora?
- **MT:** Si, se los digo muchas veces
- **L:** ¿Le pides ayuda?
- **MT:** Si, le pido ayuda muchas veces
- **L:** ¿Y? ¿Te ayuda?
- **MT:** Por ejemplo, cuando te pedí ayuda a ti
- **L:** Si
- **MT:** Pues le pido igual ayuda a rosa o ana, el quien este, o a anabel o no se... o a quien este, o un profesor nuevo, no se
- **L:** Si, o sea te sientes segura y con confianza
- **MT:** Si. Me siento segura. Y si alguien me ayuda, si es buena persona, me ayuda, pues yo ya estoy contenta. Ya estoy feliz y le digo las gracias, claro, porque cuando alguien ayuda, tiene que decir las gracias.
- **L:** Muy bien
- **MT:** Para si, si alguien quiere ser buena persona, tiene que decir gracias o de nada, o lo que sea, o por favor
- **L:** Agradecido, una persona agradecido o agradecida
- **MT:** Si
- **L:** Muy bien Mt.
- **MT:** O gracias o eskerrikasko o lo que sea
- **L:** Uhm. Vale.Vale
- **MT:** Y bueno, que me siento muy bien con mis amigos, em... además tengo unos amigos muy buenos, y me encantaría tener más amigos
- **L:** Ya iras haciendo, ya veras
- **MT:** Si
- **L:** Vale
- **MT:** Vale
- **L:** ¿Suficiente?
- **MT:** Si, ya es suficiente
- **L:** Muy bien

➤ **E:9**

Data: 2022/05/02

Iraupena: 06 minutu eta 20 segundo

- **L:** Y mira, yo voy, yo voy a grabar, ¿ves cómo está grabando? Pero esto está grabando para que luego yo me acuerde de lo que has dicho, y lo escriba en papel, pero este audio no va a ir a ningún sitio, y no se lo voy a enseñar a nadie, ¿vale?
- **VR:** Si
- **L:** O sea por eso no te preocupes. Y mira, las preguntas las tengo aqui apuntadas, y dice, la primera pregunta dice: **¿te gusta venir al colegio y estar con el profesor?**
- **VR:** Si
- **L:** ¿Y por qué?

- **VR:** Porque me lo paso bien
- **L:** Vale. La segunda pregunta dice: **¿cuándo el profesor te echa la bronca o se enfada contigo, te pones triste?**
- **VR:** Si
- **L:** ¿Y por qué?
- **VR:** Porque no me gusta
- **L:** Vale. ¿Y te entra miedo?
- **VR:** Si
- **L:** ¿Sí? ¿Te pones triste y te entra miedo? Vale. **¿Fuera del colegio te sueles acordar del profesor?** Por ejemplo, cuando estas en el parque o cuando estas con tus padres en casa o...
- **VR:** Si.
- **L:** ¿Y cómo te sueles acordar?
- **VR:** Pues, memorizando
- **L:** Ah...
- **VR:** Porque mi padre también memoriza, por se acaso necesita ir al baño. Porque, por que se ha, tiene de memoria la casa. Y dice, emm... aqui está la habitacion no sé qué.... Y eso...
- **L:** Ah mira, o sea usa la casa para acordarse
- **VR:** Si
- **L:** ¿o sea como está la casa echa para acordarse de sus cosas?
- **VR:** Si
- **L:** Entonces tu también te acuerdas memorizando
- **VR:** Si
- **L:** ¿Y qué cosas sueles memorizar?
- **VR:** Bueno...
- **L:** ¿Con que cosas te sueles quedar, que te recuerdan al profesor?
- **VR:** ¿Mira, si, mira, ves esta piedra? (coge una piedra pequeñita que se encuentra en el cespced y me la enseña).
- **L:** Si
- **VR:** Si la tiro, si me voy de vacaciones volando, y me, me voy para siempre, me, me, por ejemplo, no se me olvida
- **L:** Vale
- **VR:** Y... también cuando me voy a Cantabria no se me olvida
- **L:** No se te olvida. ¿Y qué cosas no se te olvidan del profesor?
- **VR:** Em... dibujar, hacer trabajar, haciendo máscaras, muchas cosas
- **L:** ¿Y cosas que te recuerden a mariana por ejemplo?
- **VR:** Me la hace mi cerebro
- **L:** ¿Mmm... y como te lo hace?
- **VR:** Pues memorizando. Mira. Me ha dicho mi padre, que tengo como una pantalla, que lo graba y luego cuando este en él, en la noche, me lo pone y lo estoy soñando
- **L:** Que curioso
- **VR:** Y.... Bueno... no se mas, pero...
- **L:** Tranquila, tenemos más preguntas. Todavía nos faltan tres. Mira, la siguiente pregunta dice: **¿crees que el profesor te ayuda a aprender?**
- **VR:** Si
- **L:** ¿Sí?
- **VR:** Si...
- **L:** Vale. ¿Y cómo crees que te ayuda?
- **VR:** Pues, cuando le pregunto cosas, el me ayuda. Y claro, y cuando, si me hago daño me ayuda, cuando yo, cuando yo, cuando a mí me pasan cosas, por

- ejemplo, hoy también me, me ajustaba las zapatillas de la calle, y se lo he dicho y me ha ayudado. Y me ponía las zapatillas.
- **L:** Muy bien. **Y cuando el profesor está cansado, esta triste, o enfadado, ¿te sueles dar cuenta?**
  - **VR:** Si.
  - **L:** ¿Y cómo?
  - **VR:** Pues ayudándole
  - **L:** ¿Quiero decir, si mariana esta triste, tú te das cuenta de que esta triste?
  - **VR:** Si
  - **L:** ¿Y cómo sabes que esta triste?
  - **VR:** Porque esta, porque no quiere, estar triste ni enfadada
  - **L:** ¿No te gusta que el profesor este triste o enfadado? ¿Y si esta triste y enfadado le ayudas?
  - **VR:** Si, igual
  - **L:** ¿Lo intentas?
  - **VR:** Si
  - **L:** Vale. **Y si tu estas enfadada con el profesor, por cualquier razon, ¿emm... como te sueles sentir? ¿Te apetece jugar, por ejemplo?**
  - **VR:** ¿Sí?
  - **L:** ¿No te afecta entonces estar enfadada con el profesor?
  - **VR:** No
  - **L:** ¿Osea si tu estas enfadada con la profesora puedes seguir jugando tranquilamente?
  - **VR:** Si
  - **L:** ¿Y si ella esta enfadada contigo?
  - **VR:** Pues yo sigo jugando con otros amigos
  - **L:** Vale. ¿Quieres decir algo más? ¿Sobre los profesores y el colegio?
  - **VR:** Bueno, el colegio me gusta y también me gusta em... jugar en el cole porque, em... hay muchas cosas que jugar y puedo ir a la casa de los cuatro años.
  - **L:** Sí. Eso es verdad. ¿Y sobre los profesores?
  - **VR:** Los profesores, em... en picto nos suelen a preguntar y nosotros respondemos
  - **L:** Muy bien
  - **VR:** Y nada mas
  - **L:** ¿Y crees que es importante que el profesor este bien para que tu estés bien?
  - **VR:** Si
  - **L:** Por ejemplo, si la profesora esta triste, ¿tú te pones triste?
  - **VR:** (gesticula con la cabeza un sí)
  - **L:** ¿Sí?
  - **VR:** Porque me da pena
  - **L:** Vale. Y si la profe te echa la bronca, emm... (se empieza a ir) ven aqui cariño V. ven, que ya acabamos ya la última pregunta. Emm... por ejemplo, la profe os dice para hacer deberes, pero ella esta enfadada contigo, tú haces los deberes mejor o los haces peor?
  - **VR:** bueno, a la primera te sale peor, y al final te sale bien
  - **L:** vale, muy bien. Pues muchas, muchas, muchas, muchas gracias.

- L: Vale, entonces, las preguntas están en castellano y están en euskera, ¿cómo quieres que te las lea? ¿Prefieres hablar en castellano?
- D: Castellano
- L: Vale. Pues la primera pregunta dice: **¿Te gusta venir al colegio y estar con el profesor?**
- D: Si
- L: ¿Y por qué?
- D: Primero porque aprendemos cosas.
- L: ¿Por ejemplo?
- D: E.... también por qué hacemos trabajos, los trabajos me gustan mucho...
- L: Vale
- D: Y también porque aprendemos juegos nuevos
- L: Vale. **¿Cuándo el profesor te echa la bronca o se enfada contigo, te sueles poner triste?**
- D: Si
- L: ¿Y sueles tener miedo?
- D: No
- L: Pero te pones triste...
- D: Si
- L: ¿Y algo más?
- D: No. Aun que si queréis preguntarme lo del comedor
- L: ¿Qué te ha pasado en el comedor?
- D: Nada, que, me gusta mucho cuando jugamos a futbol (se ríe)
- L: (se ríe) vale. **¿Fuera del colegio te sueles acordar del profesor? Por ejemplo, cuando estas con tus padres en el parque, o cuando estas con los amigos, ¿te sueles acordar del profesor?**
- D: Si
- L: ¿Sí? ¿Como?
- D: Ee... me lo recuerda cuando estoy con amigos me recuerda al cole. Por que como tengo muchos amigos en el cole
- L: ¿Y del profesor de que cosas te sueles acordar?
- D: ¿Del profesor?
- L: Si
- D: Me suelo acordar que mi madre como casi siempre me habla en alemán, algunas veces, entonces me acuerdo del profesor
- L: Que bien
- D: Más bien profesora
- L: Eso es, porque tú tienes profesora, muy bien, gracias por recordármelo. **¿Crees que tu profesora te ayuda a aprender?**
- D: Si
- L: ¿Sí? ¿Mucho poco?
- D: Mucho
- L: ¿Y eso te pone contento?
- D: Si
- L: Vale
- D: A mí me gusta conectar con otras personas
- L: ¿Ala, y que quieres decir con eso?

- **D:** Pues que, podría hablar, mira, por ejemplo, un día me encuentro con una niña y un niño que habla en alemán, entonces, si no se alemán, entonces no podría conectar, e, hablar con ellos, pero si si se alemán, podría hablar con ellos
- **L:** ¿Osea, gracias a lo que te enseña el profesor conectas con otras personas?
- **D:** Si
- **L:** Wao, que bonito eso D.
- **D:** Y también, si, como pepo. Esta me podría enseñar un poco de ingles
- **L:** Que bien. **¿Y cuando el profesor o bueno en tu caso profesora está cansada, triste o enfadada te sueles dar cuenta?**
- **D:** Si
- **L:** ¿Y cómo te das cuenta?
- **D:** E... por la cara
- **L:** ¿Ajm... y eso a ti te afecta? ¿Si ella está triste tú te pones triste?
- **D:** Sí. Algunas veces
- **L:** Vale
- **D:** Y cuando se enfada la profesora, cuando todos estamos revueltos, yo me quedo ahí porque, parece que le leo la mente porque, hago lo que quiere que haga
- **L:** Muy bien. ¿Eso se llama complacer, sabes? Cuando se hace algo que la otra persona quiere que hagamos se dice complacer. Y, por ejemplo, si tu estas enfadado con el profesor porque te ha dicho algo que te molesta, ¿se te suelen quitar las ganas de jugar?
- **D:** Ee... no, eee, lo que quiero es comida
- **L:** (se ríe). Pero, por ejemplo, si popete va a donde ti, o pepaya me da igual o yo o pepis, y te dice algo que te molesta, por ejemplo: "D. te estas portando muy mal". **¿Eso te pone triste y hace que se te quiten las ganas de jugar o no te influye?**
- **D:** e... no me influye, aunque me quedo sin, como estoy enfadado con el profesor, entonces, cuando él me va a decir algo me quedo girando
- **L:** Uhm...
- **D:** Antes de que me hable
- **L:** Claro. Porque estas enfadado, y entonces le das la espalda
- **D:** Si
- **L:** Vale
- **D:** O también, o también me tapo los oídos
- **L:** Porque no te gusta escuchar lo que te está diciendo
- **D:** Uhjm
- **L:** Vale. ¿Quieres decir algo más sobre los profesores y el colegio o lo que quieras?
- **D:** No
- **L:** ¿No?
- **D:** Ah si
- **L:** Vale di
- **D:** Cuando marco los golazos, me siento muy contento (se ríe)
- **L:** (se ríe). Muy bien, pues muchas gracias D., me has ayudado mucho. Ya te puedes ir a jugar.

➤ E:11

Data: 2022/05/02

Iraupena: 04 minutu eta 02 segundo

- L: Le voy a dar aquí a grabar, ¿vale? Y te voy a leer las preguntas. ¿Prefieres que te las haga en castellano o en euskera?
- DN: En castellano
- L: Vale. Pues la primera pregunta dice: **¿te gusta venir al colegio y estar con el profesor?**
- DN: Si
- L: ¿Por qué?
- DN: Porque se hacen actividades muy, que me gustan mucho
- L: Vale. ¿Algo más?
- DN: No
- L: Vale. la segunda pregunta dice: **¿cuándo el profesor te echa la bronca o se enfada contigo, te sueles poner triste?**
- DN: No mucho
- L: ¿No te influye mucho? ¿Te da un poquito igual?
- DN: Si, un poquito
- L: ¿Y, sueles tener miedo? ¿Cuándo se pone pues a echarte la bronca así muy...?
- DN: No
- L: ¿Y qué sueles hacer frente a eso?
- DN: (no contesta)
- L: ¿Nada?
- DN: (gesticula con la cabeza un no)
- L: Vale. La tercera pregunta dice: **¿fuera del colegio te sueles acordar del profesor?** ¿Por ejemplo, cuando estas en el parque o cuando estas con tus padres te sueles acordar?
- DN: Bueno... antes de ayer cuando estaba jugando con P. ya se me había olvidado un poquito, porque estaba jugando a un juego con él, aunque no sé por qué en un gimnasio con pokemones, habíamos elegido los dos el mismo personaje, pero bueno...
- L: ¿Y que se te había olvidado?
- DN: No se
- L: Vale. ¿No te acuerdas entonces del profesor? Por ejemplo, estas en el parque con tus padres...
- DN: Y también estaba marco.
- L: Y te sueles acordar de, ala mira, pues esto me recuerda a mi profe. ¿Por ejemplo, te suele pasar?
- DN: No
- L: Vale. **¿Crees que el profesor te ayuda a aprender?**
- DN: Si
- L: ¿Sí? ¿Mucho poco?
- DN: Mucho
- L: ¿Y cómo te ayuda?
- DN: Pues... dándonos un poco de trabajo, de tarea, bueno...
- L: Vale
- DN: Con la amoñi en casa siempre hago unos papeles aun que ya no hago muchos
- L: (se ríe). Vale. Muy bien, y en esos papeles que haces, ¿o que hacías con la amona?
- DN: Pues dibujo, pinto, y escribo un poco

- **L:** Vale. Y, por ejemplo, **cuando el profesor está cansado o esta triste o enfadado, ¿te sueles dar cuenta?**
- **DN:** Un poco
- **L:** ¿Y cómo te das cuenta?
- **DN:** Mirándole a la cara, bueno, nada mas
- **L:** (se ríe). **¿Y, si estas enfadado con el profesor? ¿Vale? Imagínate que el profesor te ha dicho algo que no te gusta nada y tú te has enfadado. ¿Eso te suele afectar a la hora de luego tu estar mejor? ¿Por ejemplo, se te quitan las ganas de jugar?**
- **DN:** No
- **L:** ¿No? O sea, si tu profe va, te echa la bronca, y te dice algo que no te gusta
- **DN:** Bueno, es que, si luego, me voy a, cuando me voy a casa me pongo a jugar con alguien en las canchas pues entonces ya se me olvida todo, pienso en ello, y entonces me afecta un poquito, pero bueno, da igual
- **L:** Vale. ¿Y si tu profe te dice cosas buenas o te dice cosas malas, eso afecta en tu como te sientes? Por ejemplo, si pepa te dice: “D. eres super bueno cantando” o te dice: “Eres muy malo haciendo este ejercicio” te afecta?
- **DN:** Un poquitín
- **L:** Vale. ¿Y qué relación crees que tienes con tu profesor? ¿Te llevas bien, te llevas mal?
- **DN:** Bueno... me llevo bien, me suelo llevar bien
- **L:** ¿Y les pides ayuda cuando lo necesitas?
- **DN:** Si
- **L:** ¿Y te ayudan?
- **DN:** Si, un poco
- **L:** Vale pues muy bien D. muchas gracias, ya está, era solo esto. Muchas, muchas gracias, ya podemos ir dentro.

➤ **E:12**

Data: 2022/05/03

Iraupena: 38 minutu eta 38 segundo

- **L:** Bai, bale ba listo
- **MAR:** Bueno orduan, eee... gure burua aurkeztu behar degu pixka bat?
- **L:** Hori da, bai
- **MAR:** Bueno, nire izena MAR. da, eskola honetan daramatzat 20 bat urte, eta bueno ba Lehen Hezkuntzako irakaslea naiz berez, eta Lehen Hezkuntzatik pasatu ondoren, azken hamar urteak edo, Haur Hezkuntzan daramatzat, eta ba une hauetan lau urtekoen gelan nago, eta bueno, tutorea naiz eta koordintzailea.
- **IB:** Ni IB. naiz, justo duela 3 urte bukatu nuen Lehen Hezkuntzako gradua eta orain Haur Hezkuntzan nago, klaseak ematen eta ikasten ere, Haur Hezkuntza ikasten.
- **L:** Bale. Lehenengo galdera da: **Gaur egungo irakasleak iraganeko irakasleekin alderatuta autoritate gutxiago dute?**
- **MAR:** Nik ez nuke horrela esango, baina bai egia dela haurrak ere aldatu egin direla, ez da, gaur egungo haur bat eta duela 20 urteko bat, hezkuntza aldetik, etxetik zekarten hezkuntza aldetik, ba ez da iguala ez? etxean ere ez dira guaza berak lantzen, baina nik ez nuke esango autorita gutxiago duenik.
- **L:** Bale
- **MAR:** Ez
- **IB:** Ba... nik ez dakit zer esan. Izan daiteke, nire ustez agian bai, ni txikia nintzenean gutxienez oso ondo entzuten genuen zer esaten zigun irakasleak,

- oso adi egoten ginan denbra guztian, agian da nik ere autoritatearena ez dakadala oso kontrolatuta, baina, nire ustez pixkatxo bat bai aldatu dala gauza
- **L:** baino igual beldurratik ez? esaten dezu oso...
  - **IB:** Ze? Ah bueno ez...
  - **L:** Oso atento eta egoten zinatela, baino igual ez dala autorizatea zuelako, baizik eta beldurra zuek irakaslearekiko.
  - **IB:** Bai izan daiteke. Gauza da ere, modelo piskatxo bat aldatu dala ere, ia ez dira guaza berdinak lantzen, eta estruktura ia ez da berdina ere. Hitz egiten ari gara ia duela dela 20 urte edo gehiago
  - **L:** Bai, bai, bale. **Haurra etengabeko formakuntza dago, eta irakaslea?**
  - **MAR:** Baita noski
  - **IB:** baita, bai bai
  - **MAR:** Ezinbestean
  - **L:** Bai ez?o sea zuen esperientzatik baita zuek imaginatzen det formatzen eta...
  - **MAR:** Bai bai bai bai... eta gainera 20 urte pasa dira eta konturatzen zara askotan ez dakizula ezer, edo, jo ta hau nik nola egiten nuen horrela, igual hobeto ola, bai.. eta kuestionatzen dezu zure lana ez egunero, momentuoro. Hori horrela da eta horrela izan behar du
  - **IB:** Gizartea aldatzen ari da, denbora guztian, eskolak gizarte eragiten du eta gu ere aldatu behar dugu.
  - **L:** Bai ados. **Haurraren irakaskuntza/ikaskuntza prozesuko protagonistita da eta irakaslea?**
  - **MAR:** Laguntzaile
  - **L:** Bai ez?
  - **IB:** Bai
  - **MAR:** Ondoan dagoena, bai
  - **IB:** Gidaria
  - **L:** Bidelagun esaten dute askotan
  - **MAR:** Bai
  - **IB:** Uhjm
  - **L:** **Hezkuntza munduan aritzen ez diren lagileak, lanean aritzen direnenak baino ikuspegi negatiboagoa dute irakaslearen lanbideari dagokionez?**
  - **MAR:** Nik uste dut baietz, bai, oso arrunta iruditzen zait, edozein labidetan barruan ez baldin bazaude funtzionatzen dezu etortzen zaizkizun esteriotipoengatik baino ez dakizu zein den errealitatea eta bizitza bezalakorik ez dago ez? Bai, baliteke
  - **IB:** Nik ez dakit, lagunekin hitz eginda asko apreziatzen dute eta esaten dute beti ezin zirela kapazak izango klase baten aurrean dena manejatzeko ta dana. Ta nire kasuan behintzat, nahiko estima dute
  - **L:** Normalean esaten da, opor asko, ez dakit zer, responsabilidade gutxi....
  - **IB:** Bai hori esaten dute, katxondeoarekin eta dana. Baina, uste det pixkatso bat kontziente direla ere, ze... bueno hori nire kasuan
  - **L:** Bai, bai, izan daiteke eta hobeto, baina normalean...
  - **IB:** Bai bai, oporrena esaten dute bai
  - **L:** Bale. **Irakaslearen labidearen garrantzia baliozkotzak hartuko litzatekee sozialki haren beharraren kontzientzia zabalduko balitz?**
  - **IB:** nola nola? Errepikatu ahal dezakezu?
  - **L:** Osea, orain hitzegin degu pixkat irakaslearen ikuspegi negatibo horren inguruan ez? nola normalean aurreritzi asko dauden, esteriotipo asko, ba oain galdera dioa pixkat hortik erlazonatuta, eta dio: irakaslearen lanbidearen garrantzia, ea baliozkotzat hartuko litzatekeen, sozialki, haren kontzientzia, hau da, garrantzi horrekiko kontzientzia zabalduko balitz

- **MAR:** Nik ez daukat zalantzarik horrela izango litzatekeela, bai, hasteko, hezkuntza administeritzatik ez daukagu inongo laguntzarik edo errekonozimendurik ez? Orduan bai. Nik uste dut, ba hasteko Haur Hezkuntzan, nola liteke 25 izatea zenbaki, talde zenbakia?
- **L:** Bai, bai
- **MAR:** Hola da
- **L:** Bale
- **IB:** Eta, bueno ba hori, hemen beste herrialde batzuekin konparatuta, ikusten da ere, badaude beste herrialde batzuk adibidez singapur, finlandia edo horrelakoak, dauzkatela irakasleak direla tope en la sociedad
- **L:** Bai bai, garrantzi handia dutela
- **IB:** Osea ez da hori ere agian, baina, no se, uste det, hori errekonozimendua ere falta dala
- **L:** Ez baina finlandian egia da, oso, estima handia diotela irakasleei
- **MAR:** edozein ez da iristen
- **L:** Hori da
- **MAR:** Horretara
- **L:** Bai bai, eta ematen dula ardura bakarra dakazuela, bueno ni oraindik ez naiz irakasle baino, ta, ardura pila bat, o sea irakasle bat aldi berean ahal dala izan ama, ahal dala izan mediku, ahal dala izan ez? Normalian ala izaten da. Bale. Eta sozialki, irakaslearen lanbidearen balioa hobetuko litzateke... uy hau berdina da, ah ez, bale ba ia bukatu degu, honekiko galderak bukatu ditugu. Bale oain haurra. Pixkat. **Haurrak helduek baño hausnartzeko gaitasun gutxiagoa dute?**
- **MAR:** Gutxiago? Ez. Bueno, aber adinaren arabera ez? 2 urteko ume batek ez du berdin hausnartzen, 4 edo 5 urteko batek bezala edo 8 urtekoak bezala ez? Adinaren arabera dago, baina teorian haurra esaten baldin badegu, beraiek daukate bere ikuspegia eta... beraiek ere hausnartzen dute.
- **IB:** Bai, agian ez daude kognitiboki gure nibelean
- **L:** Bai noski
- **IB:** Baño hausnartzeko gai dira eta uste det landu behar dala
- **L:** Es que la RAEn adibidez jartzen du, definizio gixa haurraren inguruan, hori, sin capacidad de reflexión, recién no? Con poca experiencia de vida ez?
- **MAR:** Hombre si, poca experiencia de vida efectivamente
- **IB:** Poca experiencia si
- **L:** Baño bueno, horren inguruan pixka bat. **Haurra beharrezkoak dituen konpetentziak haren kabuz eskuratzeko gai da?**
- **MAR:** Haren kabuz? Bueno, ba segun, segun eta ze haur, segun eta ze etapatan, baina, eta segun eta zer eskaintzen zaion ez?
- **IB:** uhjm
- **L:** Es que kontua da askotan, batez ere nire graduan entzun izan dala ba nola irakasleak gero eta bidelagun izan behar gea eta ez autoritate horrekin leno zekatena ez? Ia ez dala beharrezkoak, o sea haurrak ia ahal dula...
- **MAR:** Hombre, hori ezta ere
- **IB:** Batzuk agian, laguntza gutxiagoa behar dute, beste batzuk gehiago, ta hor gaude gu, laguntzeko ta...
- **MAR:** Ta gauza batzuk, zenbait konpetentzia bakarrik lortuko dituzte, nahiz eta zu hor egon edo ez egon. Gu egonda edo gu egon arren ez? (barrea). Baina beste batzutan laguntza behar dute gehienek, eta momenturen batean denok behar dute laguntzaren bat.
- **L:** Bai ados. **Haurraren garapen integrala bermatu daiteke eskola, familia eta irakasleen arteko elkar lana sustatu gabe?**
- **MAR:** Nik uste dut ezetz. Haur Hezkuntzan behintzat ez

- **IB:** hori... badago koordinaketa bat, harreman bat, horrek asko zailtzen du. Agian, ezinezkoa ez baina oso zaila bai... ze, hori batez ere Haur Hezkuntzan
- **MAR:** Haur Hezkuntan ezinbestekoa da familiarekiko ez bakarrik elkarlana baizik eta lehenengo premisa ez? Umearen transferentzia, umea ziur sentitzea, familiak ziur sentitu behar dute, eta hori dena elkarlanik gabe, elkar ondo ulertu gabe ezin da egin. Eta hori ez badago, ez da ezer ondo aterako. Orduan, hortik aratago nik uste bereziki Haur Hezkuntzan ba... ba bai, ezinbestekoa da.
- **L:** **Haurraren ongizateari dagozkion erabakiak, soilik familiaren esku uzteak, haren garapena baldintzatzen du?**
- **MAR:** Zalantzarik gabe
- **L:** Es que askotan zuek ez dakazute ahotsa ez? O sea, familiaren esku uzten da dena eta irakasleak esaten duena, edo behatzen duena edo gomendatzen duena ez da inora eramaten.
- **MAR:** Gutxitan eee... nik uste dut gehienetan entzuten dutela
- **L:** Bai?
- **MAR:** Bai. Bakarrikan etzuten ez den kasu horietan eta larria baldin bada edo gauza importanteak entzun ez badira, hori geratu egiten da, baina gehienetan entzuten dute.
- **IB:** Nire kasuan ere nahiko ondo
- **L:** Hobeto hobeto
- **IB:** Bakarrik urte bateko esperientzia dakat eee.....(barre egiten du)
- **MAR:** Beti dago familia pare bat zailak direnak, beti urtero.
- **L:** Ia, bueno eta galdera hau pixkat ola.. aber ulertzen dezuten, **haurrak, haurra izateari utzi ahal dio lehenik heldua izan gabe?**
- **IB:** Nola nola?
- **L:** Es que da pixkat rebuscau. Ea haurrak, haurra izateari utzi ahal dion lehenik heldua izan gabe
- **IB:** Osea... (pentsatzen du)
- **MAR:** Bai, bai, nik ulertzen dizut
- **L:** A ver nola ahal deten azaldu. Em...
- **MAR:** Nik uste det haurtzaroa ondo bizitu beharreko fase bat dela, heltzeko. Orduan, ume batek ezin izan badu bere haurtzaroa bere sakontasusean bizitu, ezin izan badu haur izan, hori edozein arazorengatik debekatu baldin bazaio, ba kostatuko zaio heldutasun batera iristea. Ez dakit hori esan nahi zenun
- **L:** Bai, hortik zijoan bai. Ez ze azkenean diogu, haurra izateari uzten diogula heldua izan da ez? O sea, heldua izatera iritsi behar geala, haurra izateari uzteko ez? Eta ordun galdera pixkat zijoan hortik
- **MAR:** Bai eta haur asko heldu asko baino helduagoak dira (barre egiten du)
- **L:** Hori da, nahiz eta heldu ez izan, ahal diola haurra izateari utzi ez? Orduan galdera zijoan hortik, jakiteko ea zuek zer pentsatzen dezuten. Ze batzuk diote ezetz, haurra haurra izateari uzten diola heldua izanda, baina daude haur asko haur ez direnak ez?
- **MAR:** Bai bai bai, ta fase asko daude ez? Ta momentu batzuetan haur batek gauza asko erakusten dizkiogu, orduan, non dago heldutasuna? Ze irizpide hartzen ditugu heldutasuna zehazteko?
- **L:** hori da, hortik zijoan
- **MAR:** Emozionalki askotan, momentu askotan, zu baino helduagoak izan daitezke
- **IB:** Azken finean, gu helduak izan da ere, prozesuan gaude, ikasten ari gara ta...
- **L:** Hori da
- **IB:** Estamos en desarrollo.

- **L:** Bale, pues oain harremana eta eragina ez? Zuen arteko, hau da, irakasle eta haurra artekoa. **Haurraren irakaskuntza-ikaskuntza prozesuko emaitza esanguratsuak lortuko ziren, irakasleak eskua sartuko ez balu? Adibidez, askotan irakaslea oso gainean egoten da, edo oso pendiente, autonomia ez du bermatzen, ordun... baina klaro gero dago baita beste puntua, irakasleak ez duela ezer egiten eta nahiz eta haurrak laguntza eskatu ez zaiola ematen por que autonomía y no se que**
- **MAR:** Ea emaitzak hain esanguratsuak izango...?
- **L:** Hori da, osea eskua sartuko ez balu, zuk uste emaitza esanguratsuak lortuko ziala?
- **MAR:** Ez dakit zer esan
- **IB:** Gauza batzutan agian bai, sormenari buruz edo... ez dakit con exploracion eta dana, hor agian eskua sartzen badu oztopatu egin dezakegu pixkat bat. Baina badaude beste gauza batzuk agian bai sartu beharko genukeela gehiago. Edo, ez, barkatu
- **L:** Ez bai ulertu det
- **IB:** Osea, uste det oreka bat lortu behar dela ere. Oso aske uzten badugu ere, jo badaude gauza batzuk ikasi behar dituztenak eta agian libre badaude ez dituzte ikasten. Orduan, gauza kurrikularrak agian mas bien
- **L:** Bale. **Irakaslea zorrotza izanik, haurraren emaitza akademikoak okertu egiten dira?** Hemen ia pixkat zuen esperientzia...
- **MAR:** Zorrotza baldin bazea eta zorrotzasun horrek umeari egonezina edo sortzen baldin badio ba bai. Em... definitu dezagun zorrotzasun hori...
- **L:** Klaro es que bestela ze zorrotzasun mota ez?
- **MAR:** Klaro, baldin bazea irakasle bezela zorrotza, distiplinatua, gauzak esan eta betetzen dituen, eee, goxotasuna ere transmititzen badakiena, em... akaso ona izango da. Baldin bazea zorrotza, hor joaten zarela ez dezu ezer ulertzen, zure ideietatik ateratzen ez zarena, norbaitek zuk esandakoa betetzen ez duenean, zure emozioak kontrolatzen ez duena... zorrotzasuna alde horretatik ikusita, ba seguru ez dela ona izango irakaslearentzat. Ez dakit, zorrotzasuna igual ulertu daiteke modu ezberdinetan ez? Baina nik uste irakasle batek ordena eta disziplina beregan edukitzea hori ere ezinbesteko lana dela. Ze zu zaude ikasle askorekin, eta denentzako izatea zailena neretzako da kudeatzea daukazu denbora eta energia denentzako izatea ez? Nola kudeatu hori... eta horretarako ez badaukazu zure burua ordenatua, ez bazara disziplinatua eta zorrotza zure burarekiko lehenengo, ba zaila izango da, ez dakit erantzun dizudan
- **L:** Bai, bai, baina adibidez arauak eta limiteak pixkat horretarako daude ez? baino berez zorrotzasuna beharrezkoa da disziplina hori bermatzeko? ze askotan haurrak ia arauekin eta limiteekin goxotasunakin baita eman daiteke, baina askotan ematen du kontrajarriak diala eta instintuki ateratzen da: "hori ez egin!" edo ez?
- **MAR:** Nik igual adjektibo hori kenduko nuke, irakasle zorrotza ez, irakasle zentzuduna, profesionala, ez dakit nola esan.
- **L:** Bai, bai, zorrotzasuna zure ustez beharrezkoa dala, edo bueno igual ez dala hitzik egokiena...
- **MAR:** Disziplinatua esango nuke nik, lehenengo bere buruarekiko, bestela nola espero dezu ikasleek ulertzea hori ez?
- **L:** Hori da
- **MAR:** Da esata bezela erretzea txarra da, kaltegarria, eta zu zigarroakin pues...
- **L:** Klaro
- **MAR:** Edo tabako usaiakin

- **L:** Klaro
- **MAR:** Umeak tontoak ez dira, nola? zigarroa erretzea txarra da eta zu tabako usaia, edo hortzak garbitzea beharrezkoa da baina nik ditut hemen (ahoko hortzak ikutzen ditu) ez dakit zenbat hortz zikin, ez?
- **L:** bai bai eta horta ni joan, ni ere hori ai naiz aztertzen, gure eragina haiekiko
- **MAR:** Bai bai, gu izan behar gera adibide, eredu, hori argi ez baldin badaukagu...
- **L:** Eta horren harira justo, haurrak, bueno oain etorri zait beste galdera bat baino, haurrak zuen ustez ikasten dute entzundakoaz edo ikusitakoaz?
- **MAR:** Ikusitakoaz
- **L:** Klaro, ze zuk ahal diozu esan, ez erre edo erretzea txarra da, baina gero ikusten badizu erretzen zerrekin gelditzen da?
- **MAR:** Edo ez egin garrasi eta zu ohikua
- **IB:** Bizitakoaz, mas ikusitakoaz bizitakoaz ikasten dute
- **MAR:** Eta ikusitakoaz
- **IB:** Bai bai, baina esan nahi det, beraiek ikusten dutena, baina ere entzuten dutena baina ez guk esaten diegulako, baizik eta beraiek bizi dutelako
- **MAR:** Bai eta ikusten dutena, haientzako gu gera jainkoa eta jainkosa, nire neskak denak beidatzen dute horraztu naizen edo ez, o sea dena begiratzen dute. Zu zara eredu. Ni iritsiko banintz ez dakit zer itxurarekin, kriston kiratsa.. bueno ba hori ere... hori ikasiko zuten ere bai, ez dut esan nahi denak holakoak bihurtuko zienik ze gero faktore asko daude eta zorionez, gende eta ez dakit, eragile asko dago, pertsona baten bizitza moldeatuko dutenak edo, baina hor egongo zan M. importantea da, eta pepitorentzat figura bat da eta bueno.... Orduan, jo, nik uste dut, edo ez oihu egin zergatik oihu egin dezu? Eta gu oihuka?
- **IB:** Ia, hori ematen da askotan
- **L:** Bai bai. Egia da.
- **MAR:** Gauza horiek danak. Nik uste guk egiten duguna eta guk itxura bakarrik ia. Txukuna zoazen edo zatar zoazen edo, ba asko dala, tontakeri bat ematen du baina ez da
- **L:** Ez ez ez
- **MAR:** Ze zure burua zaintzea da, hori irakasten dugu ere bai ez?
- **L:** Bai, bai, guztiz ados. Bale, a ver non gelditu naiz... a bai hemen. **Haurraren garapen integrala bermatu daiteke irakaslearen rolarik gabe?** Hau pixka bat dijoa beste batekin ...
- **MAR:** Zer dator galdera tranpa? Aber etxean klaseak ematea badagon edo? (barre egiten du)
- **L:** (barre egiten du), denak dia pixka bat galdera tranpa e
- **MAR:** Nik uste dut ezetz
- **IB:** Integrala...
- **L:** Osea integrala azkenean da dena e, alderdi kognitiboa, fisikoa... konpetentzia guztik, kurrikularrak ere
- **MAR:** Nik uste eskola beharrezkoa dala. Nire iritzia da. Denak nahi ditugu gure umeak babestu, etxean edukita, baina gauza asko, guraso bezala, ezin dituzu eman eta akats ikaragarria da pentsatzea zuk eman diezaiokezula dena, ez... ez det uste
- **L:** (barre egiten du) zu ere ados?
- **IB:** Bai bai bai, guztiz
- **L:** Eskola azkenean klaro, irakaslea egoteko eskola behar da, noski, baño gehio ai naiz zentratzen irakaslearen rolan, ze igual irakasle bat baita izan daiteke irakasle etxe batean ez, partikular modun edo ez?

- **MAR:** Bueno, baina ia aldatzen da pixkat bat, beste elementu bat sartu da etxe hortan
- **L:** Horregatik, ni ai naiz irakaslearen elementuaz bakarrik
- **MAR:** la institutriz (barre egiten du)
- **L:** (barre egiten du)
- **MAR:** Bueno, aber irakaslea irakaslea bakarrik, pues igual hori bakar bakarrik hori isolatu ez gero pues agian izango litzateke aukera lortzekoa
- **L:** adibidez?
- **MAR:** Baina neretzako, garrantzi gehiago ematen diot guztiari ez? Osotasunari. Sozializazioari eskolan...
- **L:** klaro
- **MAR:** Horregatik, horregatik
- **L:** Bale. **Irakasleak arauak eta limiteak ezartzean, haurrak kontrolpean mantentzeko ala haren hobebearrez egiten du?**
- **MAR:** Gehienetan, eta egia esateko, zure gauzak aurrera eramateko etabar ...baina gure burua zurrizteko ez da erreza, 50 ume dituzu aurrean eta baten beharrei harreta eskeiniko diezu eta beste 49ak, orduan....
- **L:** Ez dala erreza
- **MAR:** Neurtzea noiz da benetan oso oso beharrezkoa beste guzti hau alde batera uzteko...
- **L:** Uhjm
- **MAR:** Ba bai
- **IB:** Klima on bat edukitzeko ere, o sea berez arrazoia duzu, askotan egiten dugu guk pentsatuta daukaguna aurrera eramateko
- **L:** Bai, gehio zuengatik haiengatik baino ez?
- **IB:** Bai, baina ere, horrek ere dakar, o esa ekartzen du egiten dugula klima on bat edukitzeko. Osea klima on bat ez baldin badago ezin dugu ezer aurrera eraman, ordun arauak ere hortarako daude, eta ikasleek ere horrekin ikasten dute. Osea ere bada beraientzat
- **L:** Bai bai, eta **harreman pedagogikoak, errealitatea ala fantasia dira?**
- **MAR:** Zein, nola bidetan?
- **L:** Padibidez, es que egon zan behin entzun nuela komentario bat irakasle batena eta hortik etorri zitzaiteen galdera eta esan zitela, es que a veces no se puede ser pedagogica, ez? eta umeari buila egin zion, hartu zion besotik eta utzi zion iskina batean, eta hori esan ziten eta arreta asko deitu zian eta esan nun, klaro ze askotan ematen du harreman pedagogikoak diala ez pues como teoria, baina gero ez praktika, ba haurrari pos goxotasunez hitz egitea, kontuan hartzea, bere nortasuna eraikitze aldera pues konpetentzia batzuk ezarri nahi izatea... hortik, ea zure ustez lortu daiteke benetan?
- **MAR:** Noski baietz, bai noski, hori, baina bai egia dala, momenturen batean, asako ume batek behar duela hartu eta esan, orain bale, eta nei esperientziak esaten dit umeak askotan behar dutela, esaten dugunean harreman pedagogikoa, jolin, Haur Hezkuntzan adin txikiko umeekin oso gauza konkretu zehatzak eta bere errealitatean egon behar dezu, ez zurean. Hau ez da horrela egin behar, zergatik pa pa pa pa pa! Hau ez da deusto, o sea zuk ume horri hitz egin behar diozu bere errealitatea zein den jakitun izan da. Orduan, gauza zehatzak, konkretuak eta motxian. Um? Orduan, bueno ba momentu konkretu batean, hombre, horrela heldu eta ez dakit zer egitea, ba ez...
- **L:** Baño batzutan pues, se nos va ez?
- **IB:** Bai
- **MAR:** Baina hori beste problema batzuk dia, hori da norberaren problema emozionalak

- **IB:** Oso zaila da, bueno, niri oso zaila egiten ari zait ikasi dudana eta ikasten ari naizena praktikan jartzea, ze ez dakit dan ez nagoelako oraindik, ez naizelako oraindik heldua gauza askotan edo egoerak ez direlako hoberenak
- **MAR:** Zer diozu , zergatik? Egoerak?
- **IB:** Egoerak...Haur asko direla.....
- **MAR:** Beti egongo dira
- **L:** Ratioa, bueno ez e, ni lehenengo praktiketako eskolan hamar nituen bakarrik ee
- **MAR:** Nun eondu zinan, herri txiki batean?
- **L:** San Ignacio, Gasteiz. Baina klaro zan guetto bat, jatorri kanpotarreko haurrak zian guztiak
- **MAR:** Baina horre eduki dezakezu hama , baina ze nolako hamar, ojo
- **L:** hori Egia da
- **MAR:** Osea e.... ez, nik uste det gehiago lb. berria zeala
- **L:** eta igual haurren ezaugarriengatik ez? Ez dialako lasaiak
- **MAR:** Baina horrelako taldeak , nik askoz txarragoak izan ditut eta ez bat eta bi talde, ez dakit nola esan. Neri ez zaizkit bereziki zailak iruditzen.
- **L:** Bueno badaude batzuk pintzakin hartzen baldin badituzu...
- **MAR:** Beti, beti, beti
- **L:** Igual experiantzia gutxi izan da justo...
- **MAR:** Klase bat da gizarte bat en pequeñito. Baldin badituzu 25,10, edo bost eta rolak banatu egiten dira, orduan beti edukiko duzu eta kentzen badezu zaila momentu honetan, beste bat bihurtuko da zaila, o sea...
- **L:** Nik ez nun horrela ikusi, baina...
- **MAR:** Bai
- **L:** Zerbait gehiago esan nahi zenun horren inguruan?
- **IB:** Bai beno, niri faltatu zait asko ikasketetan, ez dakit, osea, ez dakit harreman asko daukan honekin, baina formakuntza eeee, emozionala edo, mas kudeaketari buruz, eta badaude, osea, ikasketen dugunean, formatzen gaudenean, falta da, gai asko lantzen ditugu baina askotan ez gaituzte prestatzen lana egiteko, eta hori nik sumatu dut pilo bat. Eta da lan bat egin behar duguan orain, lanean hasten garenean...
- **L:** Guztiz ados e, ni oaindik ez naiz sartu ola lanean baina egia da bai... bale ta ia azkeneko alderdia da alderdi emozionala, justo oain esan dezula pues hortik doa. Em, **konpetentzia emozionalak eskuratuta ez dituen irakasle bat erreferente gisa izanik, haurraren irakaskuntzaren garapena arrakastaz lortu daiteke?**
- **IB:** Zaiala da
- **MAR:** Nik uste det oso baldintzatua egongo dala, bai
- **IB:** Guk ez dakigun zerbait, ezin dugu irakatsi. Beraiek ikasi dezakete, baina uste det ez guregan, osea, gure jarrerak ere asko baldintzatzen du ze...eta gure erreakzioek...dena
- **L:** Bai bai eta beraiek ohartzen dira pila bat
- **IB:** Ikusten dute, eta erreferenteak gara, eta askotan imitatzen dituzte ere
- **L:** **Modu esanguratsoago, seguru eta eraginkorrago batean ikasiko lukete adimen osasun egoki bat duten irakasleez lagunduta dauden haurrak?**
- **MAR:** Zalantzarik gabe. Erderaz esaten dan bezala, "blanco y en botella". Zalantzarik gabe.
- **IB:** Hombre bai
- **L:** Es que normalian gendeak pentsatzen du hori pos ongizate emozionala edo...
- **MAR:** bigarren mailako gauza bat dela ezta?
- **IB:** Ba ez

- **L:** Hori da
- **MAR:** Ba gure bizitza baldintzatzen duen zeozer da
- **L:** Irakaslearen, **bueno, irakasleen adimen osasun egoki bat lortu daiteke, eskolak honekiko babesa eta aukera ematen ez baldin badu?** Adibidez, zuek eduki dezute noizbait eskolak eskainita terapia egiteko aukera edo, igual ez terapia indibidual, grupal zuen artean edo kurtsoak edo sesioak...
- **MAR:** Hori ez da egiten ez, ez, baina bai azken urteetan eman direla pausoak, ezta? formazio emozioetan, formazioak egiten ditugu, ez denok batera, ze ezin da, baina gauzak egiten ari dira etengabe eta bueno pues erlaxazio klaseak eta hola, gurasoentzat eta irakasleentzak ere eskeini izan dira.
- **IB:** Bai, nik ihaz egin nitun, mindfulness. Egia esan laguntzen zun, bai ere daukagu psikologoa hemen eta ere, nahiko prest dago laguntzeko, baina ezin dugu terapia bat egin
- **L:** Karo
- **MAR:** Bai eman da aldaketa bat, duela urte gutxi batzuk honuntza, azken 8, 10 urtetatik honuntza aldaketa nabaria da baino oraindik asko dago egiteko.
- **L:** Adibidez, zuk esan dezu (IBri erreferentzia eginez) graduari horrekiko, beno nire graduari edo hola, ezin digute jakintza ematen, ez dute...osea irakaslea bigarren plano bat da, edo hirugarren plano bat, haurra da bakarrik ez?, baina haurra aurrera eraman ahal izateko nahi degun modun, gu ere, gure burua ezagutu eta osea, ezin degu aurrera eraman guk eskuratuta ez dugun hori, hori da nik pentsatzen detena
- **IB:** Hori da
- **L:** Bueno hori da nik pentsatzen detena
- **IB:** Bai, nahiko ados
- **L:** Ta nire TFGa pixkat horik dijoa ez
- **IB:** Que ez bagaude ondo, gela ere, eskutik juten zaigu, eta juten da. Eta nik hori bizi izan dut duela 2-3 hilabeteren zehar
- **L:** Ia. **Irakasle eta haurren arteko harreman osasuntsua bermatu daiteke, irakasleak egonkortasun emozionala ez baldin badu?**
- **MAR:** Zerri deitzen diozu egonkortasun emozionala?
- **L:** Estabilidad emocional
- **MAR:** Hombre, ongi ez bazaude, hori da ez zaudela ondo
- **L:** Eta nola dakizu ez zaudela ondo? Ze karo hori azkenean, nola ez diguten egiten probak eta...
- **MAR:** Baino hori da lehenengo pausoa, zuk zure burua ezagutzea, nik uste guk badakigula ondo gauden edo ez. Zu ondo ez badaude, ezin dezu ondo egon umeekin. Hori argi eta garbi.
- **IB:** Bai bai eta hori, ez gaudela bakarrik ere, o sea, gu adibidez bi gaude gelan. Horrek ere asko laguntzen du, askotan
- **L:** Bai apoyoa ez?
- **IB:** Bai
- **MAR:** Lagundu eta bueno, erreza ere ez da, ze azkenen elkar bizitza bat da, ez da erreza askotan, hori da etxe batean bi pertsona elkarrekin bizi direnean bezala, osos ondo batzutan, baina beste batzutan...
- **L:** Klaro
- **MAR:** Eta gauza bera klasean, hor dago konbibilitatea bat eta batenak bestean dauka eragina.
- **L:** Baino egia da persona guztiak ez direla kontziente gauzetaz, maila berdinen, eta adibidez eduki dezute noizbait egoera bat non irakasle bat ikusten da ez dagoela aurre egiten modu egoki baten eta utzi egin behar dula, eta zu joan behar izatea esanez: "ei, igual ondo datorkizu deskantsito bat ez"?

- **MAR:** Hombre momentu batzutan norbait ikusten badezu bere onetik aterata, noski, zerbati egin behar dezu, baina orokorren hitz egin da , zu pertsona orekatua baldin bazea, ez daukazu hola horrekin arazorik, ze arazoak denak diugu, baina zure oreka mantentzen badezu, ondo zaude lan egieko, eta hori nabaritzen dezu, egunen batean egun txar-txar bat baldin badakazu, buruko mina daukazulako, edo arazoak dituzulako eta ezin dituzu burutik kendu, nabaritzen dezu umeekin ez zaudela igual, osea hori nabaritzen dezu, ordun nik uste zure burua itzulita, galdetzen zenun horri, zure burua ezagutzen badezu behintzat zertxobait, badakizu noiz zauden ondo ta noiz ez, ez?
- **L:** Hola izan beharko zan
- **MAR:** bai
- **L:** Bale. Eta azkena uste det ia e, bai, **konpetentzia emozionalak eskuratuta izateak, egonkortasun emozionala izatera dakar?**
- **MAR:** Ez ezin bestean, ez ezin bestean, faktore asko dago, gaixotasunak daude, pertsona horrek, ume horrek izan duen bizitza esperientzia, ez ezin bestean, aukera onak dituela bai, baina...bizitza zabala, luzea...
- **L:** Bai, bai ados
- **MAR:** Eta gora beherez josita dago
- **L:** Pues hauek zian galdera, baina zerbait gehio gehitu nahi baldin badezute edo
- **MAR:** Ba oso gustora egon garela zurekin
- **L:** (barre egiten du) eskerrikasko
- **MAR:** Ba daukazun filling hori umeekin ez galtzeko, eskatuko nizuke, bai
- **L:** (barre egiten du) mila esker
- **MAR:** Urteekin joaten zaigu brilloa e
- **L:** Ia, imaginatzen dut
- **MAR:** Asi que, ez eman dena hasieran, dosifikatu pixka bat
- **L:** Kostatze zait hoi neri e, baino bai, egia da
- **MAR:** Eta gero kurtsoak luzeak dira e, eta egunak luzeak dira, ni goizean goiz umeak ez ditut agurtzen energia askorekin, ze gorde behar dezu indarra egun guztirako, orekatua egon behar dezu egun guztian. Haiek dira enferbestentek izan daitezkeenak eta direnak, ari dira ikasten, zuk egon behar dezu beti lasai
- **L:** Baina igual hori ere bai ni bezalako gazteei gertatzen zaizu ilusioagatik ez? Hasi berriak
- **IB:** Bai
- **L:** Eta ez dakigu kontrolatzen ez?
- **IB:** Neri gertatzen zitzaiten hasieran pila bat
- **MAR:** Bai, ematen du bost urte ez dituzula ikusi
- **IB:** Ia, es que da emozioa
- **MAR:** Baina badakizu horrekin zenbat energia juten zaizun tontamente? Eta ez dezu ezer egin, soilik agurtu
- **IB:** Ia
- **MAR:** 50 aldiz horrela... eta gainera, ez dakit hainbeste pozten zara?
- **IB:** Bai bai, ez dakit da como...
- **L:** Nei ere gertatzen zait
- **MAR:** Hainbeste?
- **IB:** Agian exageratzen det baina...
- **MAR:** Nei gertatzen zait como que esta sobre actuado
- **IB:** (barre egiten du)
- **L:** (barre egiten du) nire ustez depende, baita ere da depende haurrak zuregana nola gerturatzen dira

- **MAR:** Haurrak goizean normalean ni puñetero kaso te hacen, lo justo, normalean, eta hori da lo natural. Hombre bai, guk erakutsi behar diegu agurtzen... e... baina nik horrela ezingo nuke
- **L:** (barre egiten du)
- **IB:** (barre egiten du)
- **MAR:** De echo ez det nahi, orduan bukatu degu ezta?
- **L:** Bai bai bai, bukatu degu, mila esker e
- **IB:** Zuri

➤ **E:13**

Data: 2022/05/03

Iraupena: 59 minutu eta 35 segundo

- **I:** Empiezan las mayores primero (barre egiten du).
- **MR:** Hasiko naiz?
- **L:** Bai bai, hasi lasai.
- **MR:** Ba kaixo, MR naiz eta 36 urte daramatzat hemen eskola berean, hasieratik. Izan zan magisteritza bukatu eta iraila hortan ia hemen nengoen, así que nire esperientzia eskola honetakoa da bakarrik. Em... nik Lehen Hezkuntza ikasi nuen, giza zientziak izan zan nire, nire, ba aukera, eta beti lan egin dut hemen euskararekin gehienbat. Tutore izan naiz urte askotan, gaztelaniaz ematen nuen em... lehen zikloan, denbora askon egon naiz, eta azken urte hauetan, berri bezala, 3 urte daramatzat kindergartenean. Em... orain koordinadora naiz, ez dakit, agenda 20-30eko koordinatzailea eskolan, eta hori besterik ez.
- **L:** Bale.
- **MR:** 59 ditut (barre egiten du).
- **I:** Kaixo, ni I naiz eta 54 urte ditut. Em... magisteritza bukatu nuenean, hasiera baten egon nintzan lanean gehien bat, em... ba, eskolaz kanpoko jardueretan eta denbora libreko jardueretan, eta gero ba, hasi nintzen ia eskoletan, hasieran jangelan eta eskola batean ordu batzuk, bestean besteak, eta, bueno ba, duela 27 urte edo hemen, hemen ari naiz lanean. Em... nik magisteritzan Haur Hezkuntza espezialidadea ikasi nun, bainan eskola honetara etorri nintzenean nere lehenengo urte dexente, em... LHen jardun nuen lanean, batez ere lehenengo eta, eta bigarren mailan. Eta, em... eskola honen berezitasuna alemana denez, ba euskera Haur Hezkuntzan sartzea erabaki zenean, ba momentu horretan em... Haur Hezkuntzako titulazioa nuenez, ni eta beste lankide bat, ba, Haur Hezkuntzan hasi ginen eta urteak pasa ala, ba, azkeneko, eman dezagun, 20 urte hauetan ba euskera orduak pixka bat gehitzen jun dia, bañan ez da eskola-ikastola baten modukoa, esateko, asteen gela bakoitzak 8 bat ordu edo hola ematen ditu, eta bueno ba, ba hori da gure lana hemen eta gure esperientzia.
- **L:** Bale.
- **I:** Beno nire, gure ez (barre egiten du).
- **L:** Bale. Bale ba lehenengo hasiko naiz irakaslearen rolaren galderekin, zuek kokatzeko pixkat, ta lehenengo galderak dio: **Gaur egungo irakasleak iraganeko irakasleak baino autoritatea gutxiagoa dute?**
- **MR:** Bueno, egoera soziala asko aldatu da, lehenengo familiak ez dira oraingo familiak. Oraingo soziedade ez da lehenengo ere, dena aldatu da eta umeak dira horren, em... eredu. Osea esan nahi det...
- **I:** Refleju?
- **MR:** Bizi dutena, ba eskolan ikusten da, em... lehen ba irakasleak esaten zuena, autoridade bat zuen eta gainera gurasoek ere, em... nahiz ondo edo gaizki baina, em... umeari azaltzen zioten, ba ados zeudela, edo noizean behin

izaten zenuen, ba ez nago ados, baina ez dizut autoridadea kendu nahi izan eta. Gurasoak normalean, autoridade hau irakaslearena defendatu egiten zuten. Oraingo umeak berriz, ba, bueno, ezberdinak dia, askoz ere irekiagoak, em... esaten dutena, esaten dute pentsatzen dutena, ia filtrorik gabe, em... ba, em... ume askok, ez dute bereizten zer dan autoridadea eta uste dute berdinak garela. Ordun, zure lana, autoridadea mantentzeko, da lan gehiago egin behar da, lan gehiago, zure lekuan mantentzeko, eta kentzen du gañea energia asko. Energia asko kentzen du, em... ba hori, zure lekuan mantendu behar duzulako. Em... bueno, bestalde gauza onak ere badaude, oraingo umeak ba...bueno...em... a ver... gehiago esaten dute zer pentsatzen duten, lehen zan akatatzea. Orain ia gehio kontatzen da beraiek zer, bueno, beraien kolaborazioa beste era batean lortu behar dezu eta zure autoridadea, ba, onartzen dute, konturatzen direlako, bueno, ba, gehiago dakizula eta errespetoz mantentzen da, em... autoridade hori, erlazioa aldatu egin da, lehen autoridadea zan eta punto eta ez zan kuestionatzen...

- **L:** Hori da.
- **MR:** Eta orain behin eta berriz umeak ohituta daude etxean dena kuestionatzen eta askotan eman behar dituzu arrazoi pilo bat, ba hori, em... eman behar ez direnean, eta horrek energia asko kentzen digu, baina esaten dan bezala, ez da umeen ardura, da, gurasoak ere, askotan ba, em... guri ere, behin baino gehiagotan kentzen digutelako autoridadea...
- **L:** Uhm.
- **MR:** E igual zuk gauza bat esan, guk gauza bat (barre egiten du) zerbait esan, eta gurasoak aurpegia ateratzen dio umeari...
- **L:** Uhm. Bai.
- **MR:** Eta, horregatik, ba zalantzan jartzen digute autoridadea.
- **I:** Beno, zu hitz egiten ari zinela neri ere etorri zait burura ez? Ze oso, em... era bat ados, beno era bat edo bai ia era bat ados nago zuk esan dezun guztiarekin, em... eta horretara iritxi nahi nun nik ere. Ba, garai batean, dena zen autoridadea, irakasleak esaten zuena zan, horrela eta punto ezan kuestionatzen, are gehiago, etxea, etxera joan eta ia-ia, eman dezagun, ia-ia, umeari ez zitzaion ia ezta entzuten ere, ze, zan em... : "hori irakasleak esan badizu zerbaitegatik izango da, asi que neri ez etorri orain kontu kontari" ez?...
- **L:** Uhm.
- **I:** Osea, ia-ia ez zizuten ezta entzuten, sentido horretan, eta hainbat kasutan ba agian umeak arrazoa izan zezakeen, garai hartan...
- **L:** Noski.
- **I:** Baina nik uste momentu honetan pasa garela era bat beste aldera, ze nik ustet filtro, etxean ez daude filtroak, ordun nik uler dezaket gu ere ez garela noski perfektoak, eta gauzak egin ditzazkegula em... ba gaizki edo, edo, kontu gehiagokin egin behar ditugula, bañan gertatzen dana da, em... etxera joaten direnean, umeak, eta gauzak kontatzen dituztenean, gurasoak, entzun; eta bueno, umeari lasaitu edo momentu horretan uste dutela egin behar dutena egin beharreak, em... hasten dira galderak egiten nolabait informazioa ateratzeko umeari, baina, ia, pixka bat pentsatzen irakaslea nola atakatu, bai? irakaslearen aurka nola joan. Ordun, em... pixkat, em... nik ustet, em... umei entzuten zaie bañan entzuten zaie eta nahi ditugu eraman gainera, nahi diegu denarekin arrazoa eman, eta bueno pos, umeak ikasi behar du, ba, gauz, osea, umeak entzun behar ditu, gauzak em... neurri batean. Gurasoak agian hitz egin beharko dute, em... gertatzen den horretaz umearen aurrean izan gabe, eta mantendu zertaraino umeari eman behar diozun arrazoa eta benetan uste badezu irakaslearekin hitz egin behar dezula, ba, zerbaitek ez dulako funtzionatu, agian ez dezu hori dena umearen aurrean esan behar, eta nik ustet gaur egun hori, esaten dala dena modu irekian, eta modu ireki hori ere gurasoei

- pixka bat....erakutsi beharko litzaieke.... liburua ez daukate eta....
- **L:** Uhm. Ez egia da askotan bideratzen dituztela galderak nahi duten terrenora iresteko ez?
  - **I:** Hoi da, eta pasa gera era bat em...
  - **L:** Bai, alde batetik bestera...
  - **I:** Puntu batetik bestera...
  - **L:** Bai, IBek komentu du beldurra, hitza...
  - **I:** Bai.
  - **L:** Em... nola leno ira osea, ikasleak autoridadea errespetatzen zuten baino beldurretik abiatuta, ez errespetutik.
  - **I:** Karo, bai hori da, bai, hori da.
  - **L:** Eta orain ia, em...pues, al libre albeldrio ez? Esan duna MRak...
  - **I:** Hori da, bai, eta errespetua ba bueno, ba bai, baino pixka bat, nik ustet neurri baten galdu dala horregatik, ze karo, zu guraso bezala, etxean, em... zure, em... umearen aurrean esaten badituzu hainbat gauz irakasleari buruz...
  - **L:** Uhm.
  - **I:** Eta zu guraso bezala irakasleari errespetua, neurri batean, galtzen hari baldin bazea umearen aurrean, umeak gauza bera egingo du gero...
  - **L:** Karo, bai, bai.
  - **I:** Eta zu guraso bezala uzten baldin badezu hor, egon behar dula em... marra bat ez dezuna pasa behar, seguraski, em... guzti hoiek, nahiz ta pentsatu, ze pentsatzeko libre zea, ez dituzu umearen aurrean esango, eta agian, zuk pentsatuko dituzu bañan umeak gero errespetu hori ez du galduko, ze umeak ez dizkizu entzun. Tzt, ez dakit, entzutea ez da bide bakarra, ze egia da, ume batek ez du ikasten bakarrik entzuten dunarekin, baizik eta bereziki ikusten dunakin , ta zuk gauza bat pentsatu dezakezu eta gero beste bat egiten badezu, hor ere umeek ikasten du, dudik ez dana.
  - **L:** Bai, bai, ados. Bale, bigarren galderak esaten du: **Haurra etengabeko formakuntzan dago, eta irakaslea?**
  - **I:** Ba bai, noski, haurra etengabeko formakuntzan dago eta irakaslea ere bai. Em... ze ustet, lehengo astean komentatu nizula, nik em... ba, nere ustez, nik gaur egun ia-ia em... batzutan sentitzen det beharra berriro magisteritza goitik behera ikasteko, osea, ikasiko nuke magisteritza goitik behera, osea, ze gauza, berrikuntza pila bat daude, egiten ditugu ikastaroak baina egiten ditugun ikastaroak ez dute ematen sakontzeko. Hombre, egiya da, gure alde daukagula, gure garaian ikasi genuena, beno, auskalo nun dagon, baino, hori baino gehiago, bidean eta egiñean ikasi deguna. Zeren eta horrela ikasten da, baino, gaur egun, em... dauden tendentzia berrikin eta metodologia berrikin, nik ia-ia magisteritza oso berri bat beharko nuke. Ze, iristen zea eta egiten dezu ikastaro bat eta pintzelada batzuk ematen dizkigute eta esaten dezu: "uau, ze interesgarria! ba gustatzen zait!" bale baino es que horretan sakondu nahi badezu, behar ditugu beste ordu pilo bat hori buruz hitz egiteko. Gero, ikasten dezu emozioak direla, neurozientzia direla, em... ez dakit, matematika em... manipulatioak em... berdin zait, edozer gauza berrikuntzekin lotuta eta dena ikasteko eta lanean aritzeko denbora ez daukagu, eta gero, beno, eta gero beste gauza asko guri pertsona bezala, gure garaian ez dizkigutenak erakutsi bainan beno, uste det horretan aurrerago hitz egingo dugula.
  - **MR:** Bai, aldaketa izan da izugarria, teknologia gehien bat izan da aldaketa oso handia em... hori, lehen ikasten genitun metodoak eta, ez dute zer ikusirik orain erabiltzen direnak, eta hori izan da nik uste det azken urte hauetan aldaketa haundiena hori izan dala. Lehen dena kuadernoetan egiten zen, liburuak gora, liburuak behera, eta orain, ia libururik gabe lan egiten degu. Dena oso bisuala, osea, dena asko aldatu da eta ordun ezin zera mantendu zure, em... ba nori,

lehenago pentsamenduekin edo gauzekin. Aldatu beharra dago, orain egia da zenbait, em... beno ba, askotan, beno, gure denbora pertsonaletik kentzen, kendu behar izaten ditugula aldaketa guzti hauekin, ikasgai hauek, berriak egiteko eta hori ere kontutan euki behar da, ba, zer presio daukagun lanean em... beno, ba, desgaste bat dela, umeekin, eta, eta, hori, em... uste det denbora gehiegi eskatzen digutela agian formakuntzarako gure denboratik kenduta. Baino argi dago, aldatu beharra dagoela.

- **I:** Osea, alde batetik beharra daukagu hori egiteko baino...
- **L:** Bai...
- **I:** Baino bestetik, jarraitu behar dugu ordu berdinak lanean, sentitzen dugu behar hori bainan, nondik? guk ere badaukagu gure familia eta gure bizitza pribatua azkenean, eta esaten dezu nondik atera, ez?
- **L:** Klaro, flexibilitadea.... **Haurraren irakaskuntza-ikaskuntza prozesuko protagonista da, eta irakaslea?**
- **I:** Hombre, nik ustet haurra da benetako protagonista, baina egia da protagonista izateko, nik ustet, bera protagonista izateko, beharrezkoa dela bere ondoan egotea pertsona bat, lagunduko diona, bere ikaskuntzaren protagonista izaten. Ze, ondoan dagoenak ez badu ondo egiten, lortu dezakezuna da, bera ez izatea bere ikaskuntzaren protagonista, juxtu kontrakoa. Bai?
- **L:** Orduan zure ustez irakaslearen papera zein da?
- **I:** Neretzako irakaslearen papera da, em... umeari laguntzea em... egoera, edo momentu bakoitzean em... beno, ez zuk nahi dezun lekutik joaten, baizik eta berari entzun eta ikasteko edo interesak izango direnak edo beharrezkoa izango zaiona ikasten joateko, bidea irekitzen, osea, guk jun beharko genuke bere interesak kontutan izanik, eta bere beharrak zeintzuk izango diren badakigunez, neurri baten, ba, bi horiek hartuta, em... laguntzen berari bidea irekitzen. Bai? baino nik ustet azkenean protagonista bera dala. Osea, lortu behar degu beren motibazioa eta berak sentitzen dituen...
- **L:** Uhm...
- **I:** Behar horien arabera, guk, bidea irekitzen joatea.
- **MR:** Ni ados nago esan duenarekin, baina kurioa iruditzen zait em... beno garai baten irakaslea zan zentroa, eta bera zen em... azalpenak ematen zituena, bera em... jakinduria edo irakasleak zeukan. Gero hasi zirenen, lehen esan dudan bezala, teknologiak, goatzen naiz planteatzen zala, bueno ba agian irakasle bat igual ez dala, irakaslerik ez dala behar, hori ere planteatu zan, ze karo, hor dago informazio guztia, em... teknologia hor dago ba orduan, iritsiko da garai bat irakaslerik izango ez denik, agian. Eta bueno, niretzat pozgarria izan da, nik nire iritziz, COVID dela eta, baloratu da gehiago irakaslearen papera. Ze ai giñen, hori, bere autoridadea kentzen, hainbeste ez dala behar, informazioa oain lortzen dute dena teknologiarekin, ordun bueno, gu bigarren plano batean geundela. Egia da lehen protagonismo gehiegi genuela, baina COVIDekin, nik uste det, ikusi dala, nola etxetik lanean eta, pobrea dala, osea behar dutela erlazioa besteekin eta baita ere irakaslea. Irakasleak, noski baietz em... lagundu behar dula ba umeak bideratzen, baño ez bakarrik hori, baita ere heziketa. Ume baten zailtasunak edo, em... bueno, hor egon behar du erne, zailtasunak ateratzeko, ba hori bideratzeko, ze laguntza mota behar duen, em... edo edozer, bere heziketa orokorrean irakasleak hor egon behar du. Ez bakarrik edukiekin, baizik eta pertsona gisa ere bai.
- **I:** Hombre argi dago, pues, zuk esan dezuna, era digitala dela eta, eta hori dena planteatu zan momentuan, jo ba, agian irakasleak ez dira beharrezkoak izango zen sartzen zea Interneten eta dena daukazu, bañan denbora pasa ala, eta ari dira arazo mordoa ateratzen, ba juxtu horregatik, ba ikasle, ume askok erabiltzen dituztelako teknologiak bere kaxa, eta beraiek ez daukate hori dena

- kudeatzeko erramintarik. Daukate, ikusten dituzte gauz pila bat eta beraiek ez dira gai emozionalki ikusten diren gauza asko kudeatzeko. Ordun ba beno, ba behar da, argi dagoena da, tori ordenagailua eta horrekin dena ikasiko zu, ez osea, behar beharrezkoa dela hori kudeatuko duena, batzutan irakaslea izango da eta beste batzutan etxean gurasoak, baina behar beharrezkoa da, heziketa egokia izateko.
- **L:** Bale. **Hezkuntza munduan aritzen ez diren langileak, lanean aritzen direnenak baino ikuspegi negatiboagoa dute irakaslearen lanbideari dagokionez?**
  - **MR:** a ver, errepikatu.
  - **I:** Bai errepikatu.
  - **L:** Hezkuntza munduan aritzen ez diren langileak, adibidez, medikuak...
  - **MR:** Bai?
  - **L:** Lanean aritzen direnak baino, adibidez, zuek, edo beste edozein eskola batean lanean aritzen dala irakasle bezela edo ez, ikuspegi negatiboagoa dute irakaslearen lanbideari dagokionez? Hau da, mediku batek ikuspegi negatiboagoa izango du, hemengo hezkuntza munduan ibiltzen dan langile batek baino?
  - **I:** Beno ba ez dakit, nik ustet denetik dagola, bañan seguraski em... igual ikuspegi okerragoa, beno igual pixkat oso orokortzea da e baino, izango dute igual beraien lanbideak ez daudenak em... lotuta pertsonekin, ze aipatu dezu mediku bat, eta agian mediku batek ez daka, pentsatset e ez dakit, ez dakit nola... ez dauka hain ikuspegi txarra irakaslearena, bañan orokorrean bai egia da em... gure soziedadean jende gehienak irakaslearen ikuspegia da: "Jo, ze oporrak eee!" Hori da..
  - **L:** Uhm.
  - **I:** Ta bestela, denak dira kritikak sensazio hori: "Ah, no, si era broma", bai, si era broma baño parece... ez? Em...
  - **L:** lo sueltas.
  - **I:** Em?
  - **L:** lo sueltas, es broma pero lo sueltas.
  - **I:** Bai, primero lo suelto. Mediku bati buruz ez da hitz egiten em... irakasle bati buruz hitz egiten dan erraztasun, lijeresa bezala hitza, erraztasunarekin. Eta gero baita nik ustet hor, nik ustet arazoa datorrela atzeagotik e. Ze, egiya da orokorrean eta hori ez da aldatu, gu magisteritza ikasi genuetikan gaur eguneraino. Em... magisteritza karrera bezela, hartzen da karrera oso erraz bat bezela, eta, em... beste karrerak ez. Orain jarriko dizut adibide bat oso, oso, oso, oraindela denbora gutxikoa. Nere alaba ere magisteritza ikasten ari da, eta bere lagun bat Nafarroakoa etorri zan arkitektura ikastea Donostira. Bera ez da Donostikoa, ordun, fakultatera joan zenean, arkitekturako fakultatean, neska honi esan zioten: "Bueno em.... ya sabes esto es arquitectura, es dificil, em... y bueno pues vais a ir, vais a ver alli a fuera siempre a los de al lado jugando con la pelota y haciendo juguitos" como, como diciendo, pero bueno esto es asi. Hori esan zioten arkitekturako aurkezpenean. Ordun ia, karo, beste karrera batekoak baldin badaka zuri buruz ikuspegi hori, pues bueno ba, zure reputazioa nolabait esateko, eta neurri baten jendearen ikuspegia da, ba, magisterio.... eso se aprueba con... es que....karo, ez dezu ikasi behar fisikan ikasten den gauza bat, azterketa bat gaintzeko, bañan nere ustez, zuk fisika ikasten dezu eta a ver, fisikoei kendu gabe meritoa, ze izugarriya daukate, berak ditu, em... zientzia base metodologiko batzuk bai?
  - **L:** Uhm.
  - **I:** Baña gurea ez da ciencia como tal, eta gure karreran zehar, guk em... egin behar ditugu igual beraiek baino esperimantu gehiago, por que, beraiek formula

batekin ateratzen dute emaitza, baina guk ez daukagu formularik, gu reformulatzen pasa behar degu bizitza, por que, zuretzako balio duen formulak (Lri seinalatzen dio) ez du balio zuretzako (MRri seinalatzen dio), baina fisikoak formula aurkitzen badu...

- **L:** Denentzat da.
- **I:** Arazo berdina ebaztuko du em... formula horrekin, baina guk ez. Ordun, karrera akaso errexa izango da gainditzeko baño, baño gero, buff, lanbidean ez da hain errexa, ez dakit nola....
- **L:** bai ulertu det.
- **I:** Ordun ba bai bueno, hasierako galderara bueltatuta. Neretzako ikuspegia orokorrean, hori da.
- **MR:** Ala da. Karrera hau gure garaian behintzat, lan asko egin behar zian, lan pilo bat, baina egia esan, hola zaila ez zan. Nik, desde luego, COU-n ikasi nunakin bizi nintzen, egia esan, magisteritzan, arte eta bueno ikasi behar izan nun pilo bat, ta ordun errexa egin zitzaidan, egia da lan asko. Em... gero, hori egia da, esaten zun jendeak: "El que vale, vale y el que no...". Pues zenbait karrera zeuden, pues magisterio, ez dakit, psikologia, bueno... hola errexak zirela bezala, baina, denborarekin nik uste det, orain, idea, jendeak beti bakizu em... beti ikusten da besteen hoberena, besteen lana dena zurea baino hobea da, ze karo, zurea zuk ezagutzen dezu, ze gauza dauden onak, txarrak, ze gauza pasa behar dituzun. Ordun besteena beti ikusten deu hobea eta efectivamente jendeak gehien baloratzen duena ona bezala dira gure oporrak, baino berehalaxe esaten dizue, gero, bai egia esan oraingo ikasleekin, oaingo ikasleak diren bezala.... lehen agian hainbeste hori ez zan entzuten, nik orain asko hori entzuten det, ze opor onak, baino egia esan zure lana zuretzat, esaten dute. Ze oaingo umeak, jendeak badaki orokorrean, ze zailak dauden, eta nik ustet hori hasi dela jendea gehiago baloratzen gure lana, ze lana egiten deun, nik ustet ia, kontziente dela, aparte formakuntza ta hori, osea gure lana, uste det, gehiago baloratzen dela, zaila bezala, ikasleekin aurrera jo behar, holako ikasle mota ditugunetik.
- **L:** Osea zure ustez ikuspegia positiboagoa da?
- **MR:** Nik uste det hobetzen ari dela, em... gure lana beharrezkoa dela eta alde hortatik e. Osea, alde batetik, ze opor ederrak ditugun, baino orokorrean, oaingo gazteen egoera nolakoa, beno edukazio falta dagoen, arauak ez, autoritaterik ez, jadanik uste det hasi dela jendea konturatzen ze labore egiten dan.
- **I:** Hombre, egia da nik ustet ere orokorrean gure garaian autoridade hori, lehen hitz egin degun autoridade hori existitzen zanen, em... eta gure gurasoak ez zutela izan hainbeste zorte, gu bezala, ikasteko, errespeto gehiago zegoen, ze, ez jakinak egiten zien em... beno batzutan ez jakinak izaten da ausartegia baita ere, baino garai hartan ez jakina izateak, egiten zuen beste, beste jakinduna errespetatzea, eta bat zan irakaslearena, baino irakaslearena zan medikuarena eta beste lanbide askorena. Eta nik ustet gaur egun gertatzen dena da, alderantziz. Jakintsuagoak orokorrena gara, askoz jende gehiago dago karrerakin, bañan iruditzen zaigu horregatik, denetik dakigula eta sentitzen gea eskubideekin jende guztiak egiten duena kritikatzeko, eta batzutan kritikatzeko jakin, datu gehiago behar dira. Ordun, hori ere aldatu da neretzako. Garai batean ez zan ezer kritikatzeko, por que, bera zan zekiena eta zuk ezer ez zekiena, zu zinen ezer ez zenekiena. Eta gaur egun karrera bat dakazulako sentitzen zea gai, medikua kritikatzeko, ta esaten dezu, a ver, nik medikuntza ez dakit. Medikua bere lana daka eta berak jakingo ditu ze oztopo ditun eta zein ez. Horregatik em... bizitza orokorrean aldatu da. Gu aldatu gea, em... eboluzionatu degu, bere alde onakin, baina alde onarekin, beste alde txar batzuk sortu dira.

- **L:** Uhm. Bai noski. Bai. Ba hau pixkat, azkeneko galdera hau irakasleen rolari dagokionez, pixka bat hortik dabil. **Irakaslearen lanbidearen garrantzia baliozkotzat hartuko litzateke, sozialki haren beharraren kontzientzia zabalduko balitz?**
- **I:** Bai, nik ustet MR esandunakin...
- **L:** Bai, esan du.
- **I:** COVIDan rollo honekin ba ikusi da benetan irakaslearen papera importantea dela ez?
- **L:** Uhm.
- **I:** Hor umeekin egotea eta em... eta bueno ba nik ustet horrekin, lortuko luke, lortzen ari dela pixkanaka-pixkanaka, bultzadatxo bat ematea ba irakaslearen, em... rolari, paperari eta.. garrantziari ta ikuspegiari.
- **L:** Bale. Bale ba bigarren alderdia da haurra, ordun oain ia zentratuko gea gehio haurran, ta lehenengo galdera da: **Haurrak helduek baino hausnartzeko gaitasun gutxiagoa dute?**
- **MR:** A ver, umeak gehio sentitu egiten du, em... orduan, prozesu elaborazio hori, izaten da gehiago helduen gauza. Umeak sentitzen dutena, em... hor dago, esan nahi det, ez dute hainbeste elaboratzen, eta helduak bai. Uste det, ez dakit, ustet erantzun dizudala ezta?
- **L:** Bai, ea zuretzako ba hori....
- **I:** Bai, nik ustet, haurrak, em... a ver, hausnartzeko gaitasuna ere ikasi egiten da, ordun, em... nola ikasten da? Hombre, sentitzen dezuna, nolabait, kudeatzen erakusten dizuten neurrian, ikasten dezu hausnarketa hori egiten eta horretarako importantea da helduaren papera, umea, bakarrik uzten badezu bere emozioekin eta bere sentimenduekin eta ez badiozu laguntzen, ez du ikasiko hausnartzeko, em... geldituko da, puf... nik ustet depresio batean sartuko daitekeela, ez badiozu laguntzen kuadeatzen.
- **MR:** Baino poliki-poliki hori urteekin ikasten da, ez da, orain txikiekin gaudenez, ba beno eta ala ere, beraien artean ere, ezberdintasun haundiak daude. Hor daude gurasoak ere, hitza jartzen badiete bere sentimenduei, espresatzen uzten badiete, eta ohitura hori hartzen badute, ba , trebetasuna hartzen dute, baino hori ere txikitatik etortzen da eta etxetik, ere bai, eta gure laguntzarekin noski, eta urteekin ikasten da.
- **I:** Eta nik ustet egia dela gaur egun ere, horretan gehiago laguntzen dela. Ze gehiago entzuten zaio umeari.
- **L:** Hori egia da. **Haurra beharrezkoak dituen konpetentziak haren kabuz eskuratzeko gai da?** Hemen pixkat sartzen da leno komentatu dezuna zuk ez? (MRari begiratzen dio). Ba, irakaslearen rola agian ez da beharrezkoa ez? Haurrak bere kabuz ahal du.
- **MR:** Bueno esperientziak ematen du; zuk ume bati, ba ez dakit adibidez sozializazioa, em... parkera eramaten badezu, um... beste ume batzuekin kontaktuan dagoen esperientzia horrekin, ikasten doa zenbait trebetasun. Ez ba, ume bati ez badiozu aukera hori ematen, ba gero polikigo ikasiko du edo zailtasunak izango ditu. Ordun, ume batek trebetasun horiek hartzeko, em... eman behar diozu aukera, hori esperimintatzeko eta bere kabuz ikasten joateko. Zailtasunak baldin baditu, ba, hor gaude gu ere, poliki-poliki ba hori bideratzen, gurasoekin hitz egiten eta esperientzi hoiek izan behar ditu.
- **I:** Beno ba, hori da, ni ere ados nago, bere kabuz, bere kabuz ikasteko aukera, bakar bakarrik ez, zeren em... beno, hemen daukagun metodologia orain, ba ateak ireki...
- **L:** Bai.
- **I:** Txoko horiek preparatu, azkenean txoko guzti hoiek daude pentsatuta, bai, umea bere kabuz ikasten joateko eta bere gaitasunen arabera, ze agian joango

- da leku batera eta ez da izango, ez da sentituko eroso em... gauza batekin, ba igual bere burua ez dagoelako horretarako prestatuta oraindik baino beste gauza batekin bai. Ordun, txokoak prestatu behar ditugu ba bere kabuz ikasten joateko...
- **L:** Hori da.
  - **I:** Bañan guk aurretik prestatuta eta pentsatuta, ba, ba bueno, ba ume batek adin honetan egin dezake, hemendik, hasta el infinito por que denak ez daukate gaitasun berdina, asi que, saiatu behar gea beraientzako prestatuko ditugun esperientzia, jolasak eta abar denetara molda daitezten, zeren batzuk gutxiago beharko dute eta beste batzuk gehiago. Bere kabuz bai, bainan, guk aurreikusita lehendikan zer, zer nahi degun, edo zer, zer ikastea nahi dugun.
  - **L:** Bale. **Haurraren garapen integrala bermatu daiteke, eskola familia eta irakasleen arteko elkarlana sustatu gabe?**
  - **MR:** a ver, berriro...
  - **I:** a ver, a ver, a ver...
  - **MR:** Bermatu zer da?
  - **I:** Bermatu, garantizar.
  - **MR:** Garantizar. Berriz, a ver.
  - **L:** Haurraren garapen integrala bermatu daiteke, eskola, familia eta irakasleen arteko elkar lana sustatu gabe? Hau da, elkar lana eman gabe?
  - **I:** Ez , nik ustet, importantea dela denen elkarlana bestela, buff..., garapen integrala ba bueno, ba a ver, em... gerta leike ba, ba bueno ba agian, em... elkarlan hori egon gabe...
  - **L:** Adibidez, gurasoak etxean irakasten dienak hurrei, hau MAREk aipatu du, em... homeschooling, badakizue zer dan ez? Eskolara ez datozen haurrak.
  - **I:** Bai, bai, bai baña a ver, nik ustet gerta leike, em... familia eta eskola eta beste hainbat arlo elkarrekin sustatu gabe, egon gabe, bai? Haurraren garapena egokia izatea, baña zergatik? Ba agian arlo hoyek em... bakarrik, bakarka hartuta ondo funtzionatzen dutelako, bere familian dena ondo funtzionatzen baldin badu bañan ez dago harremanetan eskolakin ba ez delako etortzen, ezin dutelako, beti egongo da gabeziren bat, bai, baño bueno. Etxean dena ondo dijoa, eskolan denak ondo funtzionatzen du, ba bueno ba , batzutan gauzak ere errexak izaten dira eramaten, beste batzutan ez.
  - **L:** Uhm.
  - **I:** Gerta leike baietz, baño normalean funtzionatuko du askoz hobeto, batez ere gabeziak baldin badaude, horiek denak elkarlanean haritzen baldin badira. Osea, baldin badaukagu super ume bat, em... imajinatu, pepito bat.
  - **L:** Uhm.
  - **I:** Adibide bezela hartzeko ez?
  - **MR:** Hori bera pentsatu det.
  - **I:** Horren etxean ikusten da denak oso ondo funtzionatzen duela, bai? Ikusten da, osea hor, bai, ba, ikusten da, umeari ikusten zaio bere izateko eran, ikasteko eran, eskolan ere ikusten zaio ondo. Em... joaten baldin bada parkera ume honek bakarrik ere lagunekin ondo moldatuko da, eta hiruen artean harremanik ez balego, bueno, gu gurasorekin harremanik ez, eta ba seguraski funtzionatuko luke, gabeziren bat egongo zan, seguru, bañan funtzionatuko luke. Orain , hartzazu beste, beste, ez det izenik esango, baño beste edozein ume. Ba em... hori etxean ez duna gauza funtzionatzen, eskolan zailtasunak ditula, harremanetan lagunekin zailtasunak dituna... Hor ez baldin badezu konexio bat egiten denen artean... garapena oso zaila ikusten det nik.
  - **MR:** Ba berdina, eta gehien bat, nik uste det, importantea da baita ere, arlo guztietatik em... besteen iritzia entzun eta kontutan hartzea. Ze naiz, osea, esan duen bezela, dana ondo dijoanean, ba seguro hobe joango litzakeela

- erlazioa ere izango balitz talde hoyen arten, baino hala ere ume hori seguro oso ondo ibiliko dala, zailtasunak daudenean, ba behar beharrezkoa da denon arteko koordinazioa, eta hala ere, koordinazioaz aparte, izan behar da autokritika beharrezkoa, eta gogoia benetan em... gauzak hobetzeko, ze batzutan jartzen gara denok...
- **L:** Uhm.
  - **MR:** bakoitza bere postuan kaskagor eta arrazoiak daukagula uste du eta ordun ez badeu amore ematen, edo besten iritzia ez badeu entzuten, eta planteatzen autokritika bat, esanez: "Agian arrazoi du eta zerbait gaizki egiten ari naiz". Ta ordun, aldatzeko asmorik ez badegu, ez degu hobetuko, osea que behar da em... koordinazioa alde guztien arten eta gainera, em... ba hori, komunikazio hori benetan ondo egotea izango litzateke hoberena gauzak hobetzeko. Autokritikarekin eta entzunez. Bata besteari.
  - **L:** Uhm.
  - **MR:** Umearen em... hobekuntzarako.
  - **L:** Uhm. Hurrengo galdera justu horrekin erlazioa dauka. **Haurren ongizateari dagozkion erabakiak soilik familiaren esku uzteak, haren garapena baldintzatzen du?**
  - **MR:** Baldintzatzen du.
  - **I:** Baldintzatzen du, karo, noski; eta lehen esan deguna, haurren arabera segun ze familiatan...
  - **L:** Hori da.
  - **I:** Pues, ba, baldintzatuko du pilo bat.
  - **L:** Karo, ze zuk adibidez, in dezu behaketa jarrai bat haur baten inguruan eta diagnostikatzen diozu edo pentsatzen dezu daukala X...
  - **I:** Uhm,
  - **L:** Eta familiak esaten du ez daukala X, irakaslearen boterea hor nun dago? Edo irakasleak egindako lana nun gelditzen da ez? Familian eskuz uzten denez. Ta leno zan alreves, irakasleak esaten zuna, a misa, eta etzan ezta hausnartzen.
  - **I:** Bai, hoi da.
  - **L:** Eta pixkat pues hortik zijon. Bale, eta haurri dagokion alderdiai, azkeneko galdera da, hau a ver ulertzen dezuten e. **Haurrak, haura izateari utzi ahal dio, lehenik heldua izan gabe?** Hau da, heldua ez baldin bada, haura izateari utzi ahal dio ala ez? Beharrezkoa da heldua izatea, haura izateari uzteko? Adibidez, a ver ulertzen dezuten hobeto adibide batekin. Haur asko daude, heldu diruditenak...
  - **I:** Bai.
  - **MR:** Bai, bai, bai.
  - **L:** Eta haur dira, ez?
  - **I:** Bai.
  - **L:** Ordun, beharrezkoa da benetan haura izateari uztea hau da, heldu pos 25 urte izatea, haura izateari uzteko? Zuen ustez?
  - **I:** Ah, 25 urte izatea haura izateari uzteko?
  - **L:** Osea, esan nahi det...
  - **I:** Nik ustet alderantziz esaten zenula.
  - **MR:** A ver, a ver a ver...
  - **L:** Osea gauza da, zuen ustez haurrak, haura izateari utzi ahal dio lehenik heldua izan gabe?
  - **I:** Bai. Bueno, bai neurri baten. Neurri baten, osea. Bueno, ez dakit haura izateari uzten dion, ez dio haura izateari uzten, bañan ez du haur baten moduan bere bizitza disfrutatzen. Ez dakit e, galdera ondo ulertu dudana, baño gaur goizean, bueno zuk ez dezu ikusi baño hor e, izena esango degu berriro

- baño bueno nola ez dakien iñorrek nor den, em... pepito.
- **MR:** Bai?
  - **I:** Pepito neretzako, neretzako haur izateari uzten dio neurri baten. Haurra izaten jarraitzen du, ta emozionalki haur bat izango da, eta da, emocionalki, bañan em... bere inguruak ez dio lagundu haur baten bizitza izaten netzako.
  - **L:** Horta nindoan.
  - **I:** Bai? Bere inguruak. Dago ohituta helduen artean egoten, eta helduen artean egotea ere naturala da, ez baldin badakazu inguruan lehengusurik, anai-arrebarik... Naturala da, bañan inguruak lagundu behar dio pixkat hortikan ateratzen ere, eta jolasten, eta ume honek, ume hau dago pendiente, eztaikit zein erori egin da, eztaikit zeinek ez dakit zer egin du, osea dago heldu bat bezela arduratuta, beti inguruan ikusten duenarekin eta ez dago inguruan ikusten dituen gauzakin, beste umeak bezala disfrutatzen eta ikasten. Ordun, heldua izan baño lehenago, heldu baten ardurak eta portaerak ditu, eta ez da heldu bat. Ume bat izaten jarraitzen du. Bañan em...
  - **L:** Bai hortik, hortik doa galdera.
  - **I:** Bañan, ez dio em... eta netzako em... ba ez dakit, a ver errua.. ba ez da bere errua, ume horri erakutsi diote horrela egoten, hori ikusi du, hori ikasi du eta ez diote erraztu. Zer gertatzen da? Ba iristen ari dala momentu bat arazo bat dala. Ikusi deu goizian ze gertatu dan. Arazo bat da.
  - **MR:** Ah, pepito 4 urtekoa.
  - **I:** Bai, ikusi degu zer gertatu dan. Eta hori ia ikusten ari gara lengo urtian, aurren, ia ikasturtea bukatzen ai da eta berdin jarraitzen du..
  - **L:** Karo, karo.
  - **I:** Eta ikusi du helduak egin dutena, eta dago preokupatuta em... zure gauzak armariotik eroritzen ari direlako, edo; ekarri ahal dezu, atzo esan zenun, heldu bat bezela dago.
  - **L:** Eta haurra da berez.
  - **I:** Zure atzetik, eta ez du jolasten!
  - **L:** Hori da.
  - **MR:** Uhm.
  - **I:** Eta gainera, em... hori bakarrik ez, eskaintzen diozu jolasteko eta urduri jartzen da, ez du nahi!
  - **MR:** Bai, bai, bai. Arazo bat da.
  - **I:** Arazo bat da hori.
  - **L:** Ba bai hortik zijoan galdera. Ez dakit zerbait gehitu nahi dezun zuk (MRari galdezka).
  - **MR:** Arraroa iruditzen zait galdera egia esan, (barre egiten du), oso arraroa.
  - **L:** la es que planteamendua igual erderaz ulertzen dezu da, aber erderaz nola dakaten jarrita: ¿El niño puede dejar de ser niño sin antes ser adulto? Es como decir, el niño puede...
  - **I:** Es un niño, lo que toda la vida hemos llamado un niño viejo.
  - **MR:** Un niño viejo...
  - **I:** Un niño viejo, bai. Parece un viejito por que esta todo el dia en las conversaciones de los adultos, haciendo, por que no se que, no se que...
  - **L:** Baño mas que nada planteatzen det por que askotan pentsatzen degu que dejar de ser niño conlleva ser adulto, ulertzen? Osea, cuando para ti un niño deja de ser niño? Se supone que cuando se hace mayor no?
  - **MR:** Claro.
  - **I:** Si pero puedes dejar de ser niño, porque no haces lo que hacen otros niños...
  - **MR:** Porsupuesto.
  - **L:** Pues esa era la pregunta, iba por ahi.

- **I:** Pero tu emocionalmente, bueno, emocionalmente y físicamente, sigues siendo un niño.
- **MR:** Uhm.
- **I:** Aunque no em... estas mas en lo que hacen, en el mundo adulto que en el mundo infantil.
- **MR:** Segun ze esperientziak ditun ume horrek.
- **L:** Klaro.
- **MR:** Hombre, gerra garaian tokatzen bazaizu a ver ze ume izango zean...
- **I:** Bueno ya ya, baño hori da...
- **L:** Ez bai bai...Hori errealidade bat da.
- **MR:** Kasu pila bat daude.
- **L:** Bai bai, ba hortik zijoan. Bale ba oain, harremana eta eragina em... alderdi hortan ya.
- **MR:** Oso luzea da?
- **L:** Gelditzen dia bi alde.
- **I:** Hamar galdera.
- **L:** Osea hamar galdera. Em.. **Haurraren irakaskuntza-ikaskuntza prozesuko emaitza esanguratsuak lortuko ziren irakasleak eskua sartuko ez balu?**
- **MR:** Berriz mese.
- **L:** Haurraren, irakaskuntza-ikaskuntza prozesuko emaitzak esanguratsuagoak lortuko ziren edo izango ziren, irakasleak eskua sartuko ez balu?
- **I:** Uf... ba, ba a ver, em... es que hor, hor adibidez em... importantea da irakaslearen papera, eta irakasleak nola eskua sartzen duen.
- **L:** Klaro.
- **I:** Eta hortan adibidez, hortan adibidez, gaur egun, nik, sentitzen det, formakuntzaren beharra, ze badaude tendentzia asko, badaude hainbat hitz bizitza guztian erabili ditugunak, ez ditugunak erabili behar gaur egun, zenbait egoeratan zeren, horrek eragiten du em... ikasleak ez, ez ikastea. Bueno, hor dago el efecto pigmalion eta hori dena ere, hor pixkat hor sartu leike.
- **L:** Bai, bai.
- **I:** Ez? Zuk esaten dezunaren arabera, ikasleak ikasiko du gehiago edo gutxiago. Orduan, em... eragina du, ba bai, netzako eragina du; bere emaitzetan.
- **L:** Eta zuk uste, zuk, zure kasuan jarrita irakasle gisa, eskua sartuko ez bazenu, emaitza hoiek hobeagoak edo esanguratsuagoak izango zirela?
- **I:** Beno ba agian kasuren batean bai, hanka sartuko nun, ez dizut ezetz esango...
- **L:** Ia.
- **I:** Ze pentsatzen dezu: "Ay! Hau esan diot eta ez nion esan behar, atzeraka egin du, ni nahi nun aurrera". Ikusten dezu aidala zerbait deskubritzen eta bapatean esaten diozu zuk zure borondate onarekin zerbait eta ikusten dezu umeak atzea iten dula eta zuk esaten dezu: "Yasta, hanka sartu det, gaixki esan diot, ez nion hori esan behar". Igual hori esan ez banio, ezer esan ez banio, hobe izango zan zerbait esatea baino.
- **L:** Bai, bai bai, ulertzen det.
- **MR:** Ba nik uste det, em... umeen indibidualitasun hori garrantzitsua dela, esan nahi det, ume guztiak ez dira berdinak bere interesak ez dira berdinak, ordun, zenbait ume, ba, berez igual interesa edo kuriositaterik gehiegi, badaude, umeak , curiositate gehiegi ez dutenak, ba hoiei eskua sartzea ondo dago ze, aiba, piztu egiten diozu zenbait interes, beste batzuk berriz dira, um... interes izugarriak dituzte eta hor eskua sartzen deu eta agian bere interesetik ateratzen ai gea, eta orduan naiz, igual berak ditu beste, beste, ba ez dakit, beste interes batzuk, eta zu ai zea ba zerbait ya berak ikasita duena; eta ordun ai zera pixkat

- mozten, bere, bere kuriositate hori. Orduan, oso importantea da, izango litzake ba, em... hor, alde hortatik gu egokitzea bakoitzaren interesera; ahal den gehiago piztea; baino zaila da, ze ditugu 25 ume eta egin behar dezu, eskua sartu behar dezu, ze bestela ezin ditugu 25 interes jarraitu, ezin ditugu 25 indibidualitate jarraitu, ordun, bai edo bai sartu beharra dago eskua ze nunbaitetik joan behar deuen denok batera, baino hortan galtzen ateratzen dia askotan ba interes altuko umeak zeren moztu egiten diegu kuriositate hori, eta gero moztu badezu, zailagoa da gero e, txikitatik piztu egin behar da. Bestalde, nik uste mesede egiten deula ba interes handia ez dutenei edo e.
- **L:** Uhm arrazoi.
  - **MR:** Bai.
  - **L:** Bale. **Irakaslea zorrotza izanik, haurren emaitza akademikoak okertu egiten dira?**
  - **MR:** A ver, zorrotza zer da zorrotza izatea.
  - **L:** Zuretzako dena.
  - **MR:** Ja es que a ver, zorrotza zer da, joe, em... bota berriz galdera mesedez.
  - **L:** Irakaslea zorrotza izanik, haurren emaitza akademikoak okertu egiten dira?
  - **I:** Hombre es que zorrotza jartzen baldin badezu, zorrotza autoritarioa bezela, ba igual bai, okertu egingo liriateke emaitzak . Ze em... beldurrarekin ari zea berriro jokatzeko ez? Autoritatea eta beldurra pixkat elkar eskutik doaz. Orain, zorrotza izatea baldin bada em... beti em... egin duenaren alderdi ona ikusi eta em... gehiago hobetzera probokatzeko, hitz onekin beti noski...
  - **L:** Uhm.
  - **I:** Ba hor orduan zorrotza izango zea bai, baino es que zorrotzaren em... matiz hori ez? Zu izan zitezke oso zorrotza zure buruarekin, baina em... baino zure buruari exigitzen diozulako gehiago, baño badiozu zure buruari gehiago exijitu eta ez flajelatu dena gaizki egiten dezulako, baño badiozu zure buruari gehiago exijitu ikusi dezulako zure bizitzan horrela atzean utzi dituzun gauzak ondo joan zaizkizula, ez? Ordun, em... zorrotzaren ikuspegia autoritate aldetik ikusita, bai, txarra litzateke, baño bestela ez. Neretzako zorrotza izatea izan leike ikasteko ona baita ere.
  - **MR:** Ba nere iritziz, horregatik galdetu dizut zer dan zorrotza. Igual hori argitu egin beharko litzake.
  - **L:** Bai.
  - **MR:** Baño orokorrean, orokorrean esan nahi det ikasleak em... gezurra dirudi, baño maite, maite dute edo gehiago saiatzen dira orokorrean, ikusten badute irakasle ona dala emaitzak eskatu egiten ditula, osea exigente alderdi horretan, ez dala konformatzen txapuza bat aurkeztu ezge; esaten badiozu, pauta batzuk ematen badizkiozu: "A ver, neri txukun gustatzen zait e. Edozer gauza ez dut pasatuko, e, gustatzen zait gañea, aizu, zuen artean lan egin behar dezue, a ver, hau hobetu daiteke". Hobetzea, osea , zer da hori esan dizudana, zer da zorrotza izatea? Em... baldin bada ez konformatzea edozer gauza prestatzen; em... esateizut, eskatzen badiozu, aizu, hemen lan egin behar da. Umeak oso gustora egoten dira irakasle horrekin, gustatzen zaie, umei gustatzen zaie zailtasun pixka bat. Pasatzen bazea ez, gehiegi exigitzen badiezu blokeatu ere egin daiteke umea eta gañea desanimatu eta ez du kolaboratuko, ez dizu lagunduko. Baño umei orokorrean, gustatzen zaie disciplina egotea klasean...
  - **L:** Karo baño disciplina eta zorrotzetasuna ez da berdina...
  - **I:** Es que zorrotzetasuna nik ustet, beraiek, beraiek ere hori ikusten dute, nabaritu behar dute, nik agian zuri, zurekin zorrotza izango naiz, eta berarekin ere bai, baño agian zorrotzetasun berdina ez da, zeren nik badakit zuri noraino eskatzea

- daukaten eta baloratuko dizut zuk egin dezuna, neurri baten, eta zuk egin dezuna agian ez da, nolabait izateko honek egin duenaren mailakoa, baño zuretzako izugarritzko lana izan da.
- **L:** Klaro.
  - **I:** Ordun, horreatikan, zorrozatasuna ere ez da danai berdina eskatzea.
  - **L:** Ez zorrozatasuna egiten nion gehio erreferentzia, osea ez det izena esan nahi baino imajinatzen det badakizuela ze irakaslearen inguruan ai naizen pentsatzen...
  - **I:** Bai.
  - **L:** Ba hori, em... tonoa; eusteko modua em... hau ez! hau bai! orain kanpora atera! orain bestea tal... osea...
  - **MR:** Umeak oso sensible dia horretara.
  - **I:** Netzako hori ya da oso autoridadea...
  - **L:** Karo, igual ez da autoridadea da autoritarismoa...
  - **I:** Autoridadea eta autoritarismoa desberdina da. Zu izan zaitezke autoritarioa baño, osea, autoridadea, autoritarioa ez. Autoridadea daukazu pertsona bat, bañan autoridadearen inguruan beldurrik ez dana, zeren lehen beldurrana hitz egin degu baino autoridadea eta autoritarismoaren desberdintasuna egin behar da. Nere ustez dago hor. Autoritarismoan beldurra dago, autoridadean...
  - **L:** Errespetua.
  - **I:** Errespetua.
  - **L:** Uhm.
  - **I:** Nik horrela ikusiko nuke. Desberdintzeagatik pixkat e, por que...
  - **L:** Uhm. Bai, bai.
  - **MR:** Umeak oso sensible dia, em... zea, komunikazio ez berbalera, tonoa; nola hitz egiten diezun; begirada; nola hartzen dituzun... Oso sensibleak dia. Igual hori esan deuna. Beraiek ez dia gai gero rrazonamentuak emateko, baino sentitzen dute irakasle honek maite nau, eta gogor egiten dit eta ez dit uzten edozer gauza egiten, edo bai, irakasle honek maite nau eta nere hobebeharren hau eskatzen dit, eta orduan, emaitzak hobeak izaten dira.
  - **I:** Bai es que lehen esan deguna. Azkenean, esaten degun horretan ez dago askotan beraiek ikasten dutena, baizik eta, guk egiten deguna. Zuk esan dezuna, keinu batean, keinu batekin askoz gehiago ikasten da, hitz batekin baño.
  - **MR:** Eta gero neretzat oso importantea da ere bai, eta hori orain arte ez da atera, espektatibak. Espektatibak eman behar diozu umeari, esan behar diozu beti, gai dela gauzak egiteko, eta espektatiba altuak dituzula, ze umeak ez badu sinisten bera gai dala, zaila izango da asko hobetzea. Baño zuk esaten badiozu: "Nik sinisten det, nik badakit oso ondo egingo duzula"...
  - **I:** Bai, leno esan deguna.
  - **L:** Efecto pigmalion.
  - **I:** Efecto pigmalion.
  - **MR:** Bai izugarria da.
  - **L:** Bai. **Haurraren garapen integrala bermatu daiteke, irakaslearen rolarik gabe?**
  - **I:** Hori esan degu lehen.
  - **MR:** Berriz, berriz, ya nekea ere hasten da e (barre egiten du).Ya nekatuta, a ver...
  - **L:** Hantzekoa ez?
  - **MR:** A ver a ver berriz...
  - **L:** Bai, es que, esan dituzue hainbeste gauza nik uste galdera batzuk ya erantzunda daudela...
  - **I:** Bai...

- **L:** Bai, esan dezute hori em...
- **MR:** Yasta ba ordun.
- **L:** Bai. Pasamos (barre egiten du). **Irakasleak, beno hau ona da, irakasleak arauak eta limiteak ezartzean, haurra kontrolpean mantentzeko ala haren hobe beharrez egiten du?**
- **MR:** Bere hobe beharren edo zeren beharrean?
- **L:** Hau da, zuk arauak eta limiteak ezartzean, haurra kontrolpean mantentzeko egiten dezu edo zure hobebeharrez?
- **MR:** Bi gauzak.
- **I:** Hombre es que haurra kontrolpean mantentzeak em... gauza asko dakartza. Alde batetik haien ziurtasuna eta haien ziurtasuna mantentzen badezu, noski mantentzen dezu zurea ere.
- **MR:** Denontzat behar da. Arauak denon, denetarako. Zu ez bazaude, osea, zure desgastea izugarria baldin bada, egunero-egunero, ezin dezu klasea ondo eman, ordun da umearen beharrean, hoberako eta denon hoberako. Arauak behar beharrezkoak dia. Denontzat.
- **I:** Bai, bai bai, arauak ziurtasuna ematen dute.
- **MR:** Baita ere.
- **I:** Ziurtasuna ematen dute, ze zu badakizu honeaino iritxi naiteke baino ya ezin naiz pasa, ze hemendik pasatzen baldin banaiz, ba batzutan gerta daiteke istripu larri bat eta beste batzutan ba bueno ba da, arau bati ikasi egin behar dezuna. Osea, nik ustet em... arauak ez da, arauak eta beldurra ez dute lotuta jun behar, osea, ze arauak...
- **L:** Osea zuretzako arauak eta limiteak, ez da berdina ez? Edo bai?
- **I:** Bai, bai, bueno neurri baten bai. Osea, zu limiteak jartzen dituzu eta limite hori ez da beldurra markatzeko. "Hemendik ezin da pasa", limite bat da. "Ze hemendik pasatzen bazea, itsasora eroriko ze, harresi bat dago". Hor beldurra dago, limite horretan beldurra dago bai? Baña eguneroko bizitzan eskola batean jartzen diren limiteak, ez dira denak arrisku bat dagoelako. Baizik eta ikasi behar delako em... gure soziedadean em... gure zea...
- **MR:** Elkartean.
- **I:** Bai, arauak daudela ikasi behar degu eta arauak beti etzaizkigula gustatuko. Agian zuk zure em... zure etxean pos egingo dezu gauza bat eskolan ezin dezuna egin.
- **L:** Uhm.
- **I:** Eta zergatik? Zeren hemen gauz batzuk egin daitezke eta hemen ez. Eta hori ere ikasi behar da. Osea, batzutan ziurtasunagatik da, beraien ziurtasunagatik eta zure ziurtasunagatik eta beste batzuetan, ba ikasi egin behar delako.
- **MR:** Eta denon hobebeharren. Klase disciplinatu bat hobe eramaten da, gehiago ikasten da; orden bat dago; dana hortik dijoa.
- **I:** Soziedadea, soziedadea azkenean arauak eta limiteak dira, berdintzait trafikotik hasita...
- **MR:** Hombre, hombre.
- **L:** **Harreman pedagogikoak errealitate ala fantasia dira?**
- **MR:** Ai berriz, ia nekatzen hasi naiz.
- **I:** Harreman pedagogikoak?
- **L:** (Barre egiten du). Harreman pedagogikoak, errealitatea, ala, fantasia dira?
- **MR:** Harreman pedagogikoak?
- **I:** Zer deitzen diozu harreman pedagogikoak? MR eta nik daukagun harremanari?
- **MR:** Koordinazioak eta holan?
- **L:** Haurrekiko e. Osea, zu irakasle bezela haurrekiko; ez? Ba, errespetuan oinarritzen dena; em... bere interesak kontutan hartzen dituna; em...

- I: Orduan fantasia edo?
- L: Ea zuentzako fantasia edo errealitatea diran.
- MR: Errealitate bat da. Noski.
- I: Errealitate bat da baño batzutan fantasi bihurtzen da e.
- MR: (Barre egiten du).
- I: Por que karo, harreman pedagogikoa, bakoitzaren em... bakoitzaren egoera kontutan euki behar badezu, 25 harreman pedagogiko pues es que ezin dezu eramán. Ordun, batzuetan fantasia bihurtzen da.
- MR: Bueno, ahal dan neurrian.
- I: Bestela erotu egiten zea.
- L: (Barre egiten du).
- MR: Baita ere, baño bueno... ahal dan neurrian.
- L: (barre egiten du). Bale eta azken, azken alderdia da ya da alderdi emozionala.
- MR: Bai.
- L: Em... **Konpetentzia emozionalak eskuratuta ez dituen irakasle bat, erreferente gixa izanik, haurren ikaskuntzaren garapena arrakastaz lortu daiteke?**
- I: Hombre ba ezinezkoa da hain arrakastatsua izatea, nere ustez, ezinezkoa da. Baino karo pertsona guztiak gera ezberdinak eta em... alde batetik guri hori ez digute erakutsi. Hori guri gure garaian ez digute erakutsi. Ordun doa, bakoitzaren izaeraren baitan pixkat.
- L: Bale.
- I: Eta... baño bai, nik ustet importantea dela. Osea ezin dezu berdiña erakutsi, ezin dezu berdiña transmititu ze emoziotikan em... osea em... argi dago irakasten dezuna emoziotikan irakatsita askoz gehiago ikasten dela, ordun ba, zure emozioak ezin baldin badituzu kontrolatu, ba... pues ezin dezu berdina irakatsi.
- L: Uhm.
- MR: Bai ba hori esan duna. Lehen ez ziguten batere erakusten eta gu ere joan gea ikasten bizitzaren arabera, zure esperientziakin eta argi dago, garrantzi izugarria dakala.
- L: Bale, horrekin lotuta, **modu esanguratsuago batean, seguru eta eranginkorrago batean, osea hiruak, seguru, esanguratsuago eta eraginkorrago batean, ikasiko luke adimen osasun egoki bat duen irakasleez lagunduta dagoen haurra?**
- MR: Hoixe baietz, hoixe baietz.
- I: Ni galdu in naiz.
- L: Osea zuk baldin badakazu pues osasun egokia, adimen osea salud mental...
- I: Bai.
- L: Haurrak hobeto ikasiko du?
- MR: Hoixe baietz.
- I: Bai bai.
- L: Zu baldin bazea bere erreferente?
- MR: Bai bai bai bai...
- I: Bai noski baietz. Bai bai.
- MR: Motibatuago, ziurrago sentituko dira beraiek, ez pertsona bat kriterioz aldatzen duna aldiero. Ordun geatzen dia...
- I: Hombre es que lehen jarri dezun adibidea adibidez.
- L: Uhm.
- I: Ba, pertsona dabilena...
- L: Bai.

- **MR:** Pertsona orekatua izan behar dena...
- **I:** Hori da, hor, horren atzean daude ba ziurtasun falta piya bat; daude gauza piya bat eta hori dena, umeari transmititzen ai zea...
- **MR:** Eta gero...
- **I:** Ordun umeak ezin du berdina ikasi ze gelditzen da pixka bat deskolokauta, batzutan, osea, batzutan egiten du gauza bat eta ez da ezer gertatzen eta hurrengoan igual astindu bat ematen diote, zer gertatzen da hemen ez? Osea, horrek ez dio ziurtasuna ematen umeari, ordun ezin du ikasi, beldurra dago azkenean.
- **MR:** Baña argi dago bestalde gu ere pertsonak geala, eta gure bizitzan beti ez geala linealak, dituzu batzutan egoera pertsonalak edo lanean edo erabat desekilibratzen zaituena, eta zu konturatzen zea, ba ez daukazula momentu hoberena, baño egin behar dezu, saiatu behar zea piyobat, umeei ez transmititzen zure egoera.
- **I:** Bueno, eta noiz edo noiz, pertsonak garenez eta zerbait gaizki egiten baldin badezu, aber, ez baldin bada gauza bat egunero egiten dezuna gaizki egin eta gero zuzendu nahi hori, hori ez dago ondo, baina noizean noiz baita ere umearengana badago jutea, aizu barkatu ze lehen egin dizut hau eta, eta umeak onartzen dute barkamen hori ere, zeren badakite, ze azkenean pertsonak gea denok, eta beraiek onartzen dute, eta nik uste det gainera gustatzen zaiela baita ere guk onartzea gauzak ez ditugunean ondo egiten.
- **MR:** Hoixe baietz, hoixe baietz.
- **L:** Bai bai.
- **MR:** Baño behintzat gu kontuz ibili behar deu ez transmititzen gure ba ez dakit, pasatu zaizu zerbait eta genioz zaude eta UAGH umeei botatzea bronka guztia, ba hori ba barkamena eskatzea ondo dago baina behintzat gu saiatu behar gea ez hori transmititzen.
- **L:** Hortik abiatuta, hurrengo galderak dio: **irakasle eta haurren arteko harreman osasuntsu bat bermatu daiteke, irakasleak egonkortasun emozionala ez baldin badu?** Hau da, estabilidad emocional?
- **MR:** Ba zaila da.
- **I:** Zaila da bai.
- **L:** Bale. **Irakasleen adimen osasun egoki bat lortu daiteke, eskolak onekiko babesa eta aukera ematen ez baldin badu?**
- **MR:** Ba eskolak ere garrantzia du, zu respaldatuta ez baldin bazea sentitzen, ba zu ere urduri zaude. Zenbait egoera zail izaten da batzutan, eta oso garrantzi handia dauka, e jakitea zure, gaizki egin ditzazkegu zenbait gauza e? Baño behintzat, jolin, ba jakitea ba zure zuzendariak eta hor daudela eta respaldatzen zaittuela, ba ematen dizu zuri ere lasaitasun bat. Eta lasai ez bagaude klaseetan, hori ere nabaritu egiten da. Oseake egon behar degu ba lasai eta respaldatuta sentitu behar gea.
- **I:** Bai behar da nik uste hori baño bizitzako arlo guztietan. Osea bizitzako arlo guztitan, irakaskuntzan edo beste arlo batean. Zu, sentitzen badezu zure inguruko babesa zerbait gaizki ateratzen zaizunian, zu ondo etzaudenian em... askoz hobeto jarraituko duzu aurrea ez baldin badezu hori sentitzen, eta ba eskolan, berdina, ba zuzendaritzaren babesa edo zure lankideen babesa baldin badakazu holako momentu batzutan, ba dena gustuago egingo dezu, dudik ez dana. Orain, baldin badakizu hanka sartu dezula edo zerbait ez dezula oso ondo egin, etorriko zaizula bat kejaka eta gañetikan, zure inguruan dituzunak, zure lankideak eta goitikan, ez dizutela, ez dutela zuregatik jarriko ezta, ezta apur bat ere, ba, ba beldurrez egingo dezu lana eta beldurrez lana egiten baldin badezu ba ia emaitzak ezin du berdina izan, ezta ona ere.
- **L:** Bale.

- **MR:** Bueno listo?
- **L:** Azkeneko galdera ia (barre egiten du). **Konpetentzia emozionalak eskuratuta izateak, egonkortasun emozionala izatera dakar?**
- **I:** Bueno, nik uste neurri baten baietz, aber baño ez beti e. Por que zuk teoria jakin dezakezu dena, bañan gero ez dakizu zuk kudeatzen.
- **L:** Klaro.
- **I:** Bai? Hombre, konpetentzia da, konpetentzia ez da teoria bakarrik.
- **L:** Se supone.
- **I:** Ia, se supone.
- **L:** (Barre egiten du), baño bai.
- **I:** Konpetentzia baldin badaukazu ez da teoria jakitea bakarrik, da zerbait gehiago dakizula, konpetentzia daukazulako, ordun ba bueno, teorian bai, baño azkenean nik uste gaur egun gehiengoak emozioei buruz eta irakurri ditugu gauzak eta esatezu: "Ah bai, jo, es que egia da". Baño gero zuri momentua iristen zaizunian igual ez dakizu kuadeatzen, naiz eta teoria irakurria izan.
- **L:** Klaro.
- **I:** Laguntzen dizu, laguntzen dizu, osea beti, beti dago ondo jakitea. Jakiteak edo irakurri izanak, laguntzen dizu zenbait egoeretan esaten: "Bueno ba ez naiz hain ezkor jarriko ze irakurri det horrela egiten badet...". Laguntzen du bai, bañan ez du beti zertan izan beharrik, hau badakit, eta nik ere badakit horrela kuadeatzen, ez dakit.
- **L:** Bale ba hoixe zan.
- **MR:** Eta autokritika ere importantea dala uste det, e. Uste badeu dena nik dana dakit eta ia irakurri ditut 30 liburu eta ia formakuntza pilo bat eta nik ia dana dakit, ba igual, okerrentsenatakoa izango zea, oseake autokritika ere nik uste ona dala.
- **I:** Bai, bai.
- **L:** Bale, ba listo.
- **MR:** Listo?
- **L:** Mila, mila, mila esker (Tonu pozgarrian).
- **MR:** (Barre egiten du).
- **I:** Hori dena transkribitu behar...

➤ **E:14**

Data: 2022/05/03

Iraupena: 32 minutu eta 48 segundo

- **L:** Entonces eso, cuando quieras empiezas
- **A:** Vale, pues bueno, yo soy A. bueno eso no sé si lo puedo decir
- **L:** No lo puedes decir, ellas también lo han dicho, pero luego no lo pongo
- **A:** Entonces, bueno, yo estudie aquí en Donosti la carrera de psicología, entonces una vez que acabe la carrera me di cuenta que, qué bueno, en la carrera hice las practicas aquí, y lo que observe es que vale, ummm, en la carrera ehhe, se centra mucho en lo que es el adulto y el niño apenas se habla de lo que es todos los niños. ¿Entonces claro, yo viene al colegio, yo aquí estaba con niños y decía vale y, y que hago, porque osea sí que tenía herramientas, pero ummmm no la suficiente formación, bueno creo que nunca tienes la suficiente formación eso de partida no, entonces bueno, ehhe lo que vi en el cole es que muchos de los problemas sí que eran de aprendizaje, pero generalmente detrás de un problema de aprendizaje seguramente haya algo emocional no? Entonces yo sí que me empecé a interesar por todo este aspecto emocional, entonces eee el año pasado decidí hacer un master que abarcaba un poco toda esta psicología clínica a nivel infanto- juvenil, entonces

- el año pasau eee hice el master y ahora estoy pues elaborando el TFM y bueno llevo en cole, con algún parón, pero prácticamente yo empecé mis prácticas en el 2017-2018, o sea ese curso, si no me equivoco, y, y luego hasta ahora pues prácticamente he estau en el cole, entonces llevo varios cursos.
- **L:** Tes añitos o así
  - **A:** Si por ahí, si, más o menos, ha habido algún parón, pero poco
  - **L:** Si, pero si, globalmente
  - **A:** Encima, eso es, porque, hice las prácticas emmm vo, ósea preacticas obligatorias aquí, pedí las voluntarias, después pedí una beca, de, hay una de transición al mundo laboral entonces estuve aquí dos meses, de octubre a diciembre, y justo en enero del 2019 eh, no, hacia marzo del 2019 me llaman diciendo que pepa que es la psicóloga oficial como tal, cogía la baja, entonces a ver si quería el puesto yo... pues si (se ríe), entonces, fue, horroroso, o sea porque prácticamente yo era recién salida de la carrera y todo lo que abarca un cole, mmmm, en fin, una persona no lo puede hacer. Entonces desde ahí pues hasta ahora prácticamente.
  - **L:** vale, pues igual entonces donde más te mojas es seguramente en el niño y en el aspecto emocional pero las otras te tengo que preguntar por curriculum
  - **A:** Si bueno a ver, yo, vale
  - **L:** La primera pregunta respecto al rol del profesor dice: **¿los profesores de hoy en día tienen menos autoridad que los del pasado?**
  - **A:** ufffff, joe es que vaya pregunta, es que no sé si es, eee tanto lo que es la figura del profesor, sino la educación que se da en casa a los niños, o sea creo que ha cambiado mucho el rol del niño no tanto el rol del profesor, creo que el rol del profesor también, y gracias porque cada vez son, o sea se enfoca mucho más en lo que es el aspecto emocional, pero uff, yo creo que es más el niño que lo que es el profesor.
  - **L:** Vale
  - **A:** No lo sé, bueno es que, en general creo que ha sido un cambio social.... Entonces.... Es una pregunta un poco...trampa (se ríe).
  - **L:** Si son todas, son todas un poco así, para que te hagas una idea, pero no pasa nada (se ríe)
  - **A:** Ostras... (se ríe)
  - **L:** Si, ya entiendo donde quieres ir
  - **A:** O sea creo que ha habido un cambio en la sociedad, que es estupendo, entonces creo que el...los profesores, se están enfocando en otras cosas y creo que hay otro tipo de medidas muchísimo más saludables para la salud mental de cualquiera, eee, poner los límites de otra manera, pero creo que sí que es verdad que hay eee... muchas familias donde se les da mucho poder a los niños... entonces... de ahí, que, qué bueno, pues que la disciplina a veces brille por su ausencia en...
  - **L:** Exacto
  - **A:** En clase, ¿no? con algunos niños, entonces, ese ee... ponerse, mmmm... firmes de manera, pues poco apropiada....
  - **L:** Vale
  - **A:** O desde el miedo desde
  - **L:** Si si. **¿El niño está en constante formación, y el profesor?**
  - **A:** Si, creo, es que, si, lo que te he dicho antes, creo que nunca es suficiente, entonces, hasta ahora eee... yo creo que igual no sé, no se indagaba tanto en la razón de porque a este niño le cuesta o lo que sea, y es como es tonto y ya está y se quedaba ahí, ahora se averigua mucho más, que me parece estupendo, pero sí que es verdad que cada vez hay más diversidad, entonces si tú no estás formado uuuumm... mal vas...porque caro, claro lo que quiere

- todo profesor es que te toquen niños normalitos, ya pero es que niños normalitos que son niños normalitos? ¿Sabes? todos van a tener algo
- L: Exacto
  - A: Entonces, sí, creo que es necesaria. Y de hecho, creo que eeee se les pide muchas cosas a los profesores, pero muchas cosas que verdaderamente no saben, entonces creo que también desde el centro es quienes tenían, o sea, no buscarse la vida a parte, sino creo que en el colee también se tendrían que formar y dar estas pequeñas formaciones, o sea , al menos para tener algo más, algo más de noticiones, que expertos obviamente no van a ser , porque tendrían que ser expertos de un montón de cosas
  - L: Si, exacto, exacto. Vale. **¿Esta va un poco parecida, el niño es protagonista de su propio aprendizaje, y el profesor?**
  - A: O sea, yo creo que eso sí que ha cambiado, o sea las.... Espera puedes repetir (se ríe)
  - L: Si. O sea, el niño es protagonista de su propio aprendizaje y el profesor, ¿para ti quien es o que abarca o cuál es su papel?
  - A: Si, o sea creo que es vital, porque es el referente, y los niños siguen al referente, entonces, creo que es algo bidireccional o sea él aprende de los niños y se va tener que ir adaptando a las situaciones y obviamente el niño tiene que tener un rol, aparte de protagonista también activo, o sea, no es como antes, que es como, yo te escupía todo, ala apréndetelo y ya está, ósea, ni me importa tu opinión, ni lo que piensas no..o sea
  - L: Exacto
  - A: Eso ha cambiau y creo que es necesario generar este pensamiento crítico en los niños.
  - L: Uhm... más que nada esta pregunta iba porque
  - A: ¿Sí?
  - L: Antes como que el profesor era el centro, y todo lo que decía no se discutía, y el niño no tenía ni voz ni voto
  - A: Claro
  - L: Y ahora se suele decir que ha pasado...
  - A: Al otro
  - L: ¿Al otro extremo no? ¿qué, que el niño es el protagonista y el profesor se ha quedado como en un segundo plano y que pasa con notros no? Bueno, digo nosotros porque yo voy a futura profesora, iba un poco más por ahí el hecho de tú que piensas mediante, pues eso, el profesor que es, o donde está, que ocupa, que lugar tiene, pero....
  - A: O sea, creo que sí que es, que es importa, ósea creo que ambos deberían de ser protagonistas, pero sí que es verdad, que, si tu miras hacia... ósea a años atrás, lo que has dicho tu no? al final, el profesor era lo que decía y ya está, y nadie le cuestionaba nada, ahora, pero porque puede tener ese rol ese niño? por la educación que pueda llegar a tener en casa, y por qué eso también esta reforzado. El hecho de, seguramente tu madre te diría, a mí mi madre me suele contar, no es que antes si tu hacías algo en el cole, te echaba la bronca el profesor y llegabas a casa y te la echaba tu madre.
  - L: Claro
  - A: Ahora llega a casa, seguramente un niño diciendo que le ha hecho la bronca el profesor, y va a ir el padre a hablar con el profesor haber porque le has hecho la bronca a mi niño, entonces...
  - L: Exacto
  - A: Claro, ahí estas desautorizando al profesor, entonces, quiere decir que al final de esta manera se les hace tan protagonista de...
  - L: Exacto

- **A:** Entonces pues sí, creo que en muchas ocasiones se les hace muy protagonistas
- **L:** Vale. **¿Los trabajadores que no trabajan en el mundo de la educación, tienen una opinión más negativa, en comparación con los que, si trabajan en el mundo de la educación, respecto al trabajo del profesorado?**
- **A:** Sí. Yo sinceramente, eee, hasta que yo no he llegado a un colegio y he sabido que hay detrás, de lo que hace un profesor, yo no era consciente, o sea, creo que era muy fácil, es como mira encima tres meses de vacaciones, ya, es que tres meses ya, es que se lo merecen, ósea porque hay muchísimo trabajo. Entonces, creo que la gente fuera puede hablar, pero porque, es que, no sabe, o sea ignora la realidad de un profesor, creo
- **L:** Porque no la conoce
- **A:** Eso es... entonces pues lo mismo que me dicen a mí, tú que en un cole que haces como psicóloga, ¿perdona? Que no hago, ósea si te digo todas las cosas que tengo que hacer, pero es como que, y.... justo no se me acuerdo con quien lo hable hace poco, que, de educación, como que se habla, ¡todo el mundo puede hablar!
- **L:** A la ligera, al libre albedrio, si
- **A:** Si, es como, sabes y es como, perdona... No, hay una carrera que forma a los profesores, que también, bueno, creo que habría que cambiar eso un poco (ríe), pero, ostra, que, totalmente de acuerdo, ósea quiero decir, que no, que la gente hable y no tiene ni idea
- **L:** Exacto.
- **A:** (ríe)
- **L:** Y la última pregunta de este aspecto es: **socialmente, mejoraría el valor de la labor del profesor, ¿con una divulgación de la conciencia sobre su importancia?**
- **A:** Sí, sí, yo creo que sí. Y es que encima no nos, ósea, quiero decir, que, es que junto, uff... es que, la educación es algo básico, ósea es básico, entonces, los profesores, es que quiero decir, es que son, super importantes en esta sociedad. Es que casi igual que los médicos. O sea, son iguales de importantes y tienen que ser igual de reconocidos, y, a un médico no se le cuestiona nada, y a un profesor sí
- **L:** ¿Porque salva vidas no?
- **A:** Claro pero
- **L:** Pero aquí también se salvan
- **A:** ¿Es que tu aquí estas creando vida, sabes? Entonces, ostras, yo, te lo juro, que yo admiro, o sea, después de haber estado en el cole, la labor que hacen los profesores, es que la admiro muchísimo, o sea porque creo que es, uff... es que, es que están creando personas.
- **L:** Si, total si
- **A:** Y es... es muy heavy
- **L:** Lo es (ríe)
- **A:** Osea, si, y es que te, te marca, o sea es que los profesores marcan un huevo, o sea
- **L:** Uhm... (gesticula con la cabeza afirmando un sí)
- **A:** No sé, sí, yo creo que estoy de acuerdo
- **L:** Genial (ríe). vale. **¿Vamos al segundo aspecto que es el niño, nos enfocamos más ahora en el niño, el niño tiene una capacidad de reflexión menor que la de los adultos?**
- **A:** Hombre sí
- **L:** Aquí cada uno...
- **A:** Si, o sea, quiero decir, es que depende de la edad, ósea claro que...

- L: Estamos hablando de educación infantil ehh, hasta 5
- A: Claro, o sea, claro que le tienes que, claro que tienes que hablar con los niños, y claro que les tienes que explicar las cosas, o sea si, y no tapar, o sea, porque muchas veces igual sí que se comete el error, de no es que no voy hablar con esto porque, pues yo que se por ejemplo ahora con lo de la guerra de Ucrania no?
- L: uhm
- A: Eee... claro el niño está expuesto
- L: Uhm
- A: A imágenes o que escucha o lo que sea entonces, el: "no, no, no, ah no, no sé qué" el evitar, al final a ellos eso les genera más preocupaciones, como: "porque no quieren hablar de eso, pero si esto lo estoy viendo?" o sea entonces, creo que claro que hay que hablar con los niños y claro que hay que compartir y que aporten ideas, que aporten opiniones, o sea sí, pero obviamente la capacidad de reflexión no es la misma la de un adulto que la de un niño, o sea, pero a su medida, pues claro que puede...
- L: Uhm
- A: Es que les tenemos que enseñar de echo a reflexionar
- L: Exacto. **¿El niño es capaz de adquirir las competencias por sí mismo?**
- A: No, o sea, desde mi punto de vista, creo que necesita esa guía, o sea y es que encima eso es lo que le va a dar seguridad, el tener a ese referente y a ese modelo ahí. Claro que no hay que hacer las cosas por ellos, porque creo que tienen que desarrollar esa independencia y autonomía, pero tampoco creo que lo tienen que hacer todo ellos solos, no, porque eso puede generar frustración inseguridad, ehh
- L: Uhm
- A: Entonces creo que, hay que acompañarles.
- L: Exacto
- A: (ríe)
- L: **Se puede garantizar el desarrollo integral del niño**, cuando se dice integral, no sé si entiendes, pero, o sea, son todo, pues...
- A: Todas las áreas
- L: Todos los aspectos, cognitivo, el físico... si, o sea, **¿todas las áreas...sin el trabajo colectivo de la escuela, familia y profesor?**
- A: No; no; no.
- L: (ríe) vale
- A: Osea, si, lo tengo muy claro, sí, es que todos tenemos que ir a una, porque no sirve de nada que, en el... obviamente, son contextos totalmente diferentes y las exigencias son totalmente diferentes, pero está claro que si yo en el cole, he identificado algo, y estoy abarcando, trabajando, pues me imagino eee? o sea ejemplo, la autonomía, no? en infantil sobre todo es muy importante ir desarrollando esa autonomía, entonces, si yo estoy fomentando la autonomía en el aula, y llega a casa, y no practica nada de esa autonomía, y se lo dan todo hecho, pues creo que no, está recibiendo el niño mensajes contradictorios, entonces, que es lo que tengo que hacer? no? Entonces claro,... y, y los niños no son tontos, que si ven que en casa tiene todo hecho, va a llegar aquí al cole y va a intentar que todo se lo hagan, entonces, si, es que creo que es, ósea si, y sobre todo, eso es, o sea, creo que en toda la trayectoria lo que es, eee, eeee, infantil y primaria, que el trabajo sea mano a mano, familia y escuela, o sea sí.
- L: vale, ahora va hilada un poquito esta pregunta. **¿Dejar las decisiones del bienestar del niño solo en manos de la familia condiciona el desarrollo del niño?**

- **A:** Haber, espera, vuelve a repetir
- **L:** Si, dejar las decisiones del bienestar del niño
- **A:** Si
- **L:** Solo en manos de la familia, ¿condiciona el desarrollo del niño? Justo con el ejemplo que has dado ahora es clarísimo, porque, si trabajas la autonomía en el cole, pero en casa se lo hacen, ¿ya es otra vez un pasito para atrás no? Va un poquito por ahí
- **A:** Claro, o sea, sí, claro las decisiones que pueda tomar unilateralmente la familia, claro que condiciona...
- **L:** Si, por ejemplo, Los profesores cuando hacen observaciones continuas y sacan algunas reflexiones respecto a lo que el niño puede padecer, pero si luego la familia dice que no
- **A:** Claro
- **L:** Se queda ahí
- **A:** Si, si si, claro, por supuesto, por supuesto que está limitando, si si ,si . Claro, cuando tú ves unas dificultades y esas dificultades no las quiere reconocer la familia, y no pone medidas para ello, claro, ahí la decisión final, es verdad, que tu como centro no puedes obligar a una familia a hacer nada
- **L:** Exacto
- **A:** Entonces, pues es complicado y por eso es súper importante el trabajo mano a mano
- **L:** Vale, y la última pregunta de este aspecto, que a ver si la entiendes, porque me ha costado que los demás la entiendan, dice: **el niño**
- **A:** si
- **L:** **puede dejar de ser niño**
- **A:** si
- **L:** **¿sin antes ser adulto?** ¿Es decir, el ser adulto conlleva dejar de ser niño? ¿Para ser adultos, tenemos que dejar de ser niños?
- **A:** No, no, y es que encima justo, es que, hace poco estuve hablando con una amiga, pues esto, de la niña interior, no sé qué, no sé cuántos, no. O sea, quiero decir, tu adulto, ¿em... a ver si me explico e?
- **L:** Si, si, tu di lo que piensas o lo que sabes
- **A:** Si si si si si, y es que creo que es así. Porque muchas veces eso es, eres adulto ya eres todo responsabilidad, todo deber, no sé qué, no sé cuántos, y es como: NO. Tú como adulto también tienes ese niño interior, entonces, quiero decir que, esa parte de ti, creo va a seguir toda tu vida, y creo que tienes que buscar momentos para sacar esa parte de ti, porque eso es lo que también... yo diría que cuando tú eres adulto, no? tienes, igual esto es, me voy un poco por los cerros de Úbeda y psicología, pero tú, tú integridad es, el ello, que sería lo más primitivo lo más impulsivo que sería el niño. También está el adulto, ¿no? que es el responsable, él no sé qué, las normas, el deber y luego estás tú y todos estáis en conjunto y forman L. forman A. entonces, mmmm no, quiero decir, el niño sigue contigo (ríe).
- **L:** ¿Y qué dices de los niños que son adultos?
- **A:** Claro
- **L:** Porque tela, hay casos
- **A:** Si, porque hay niños que están, eeee, si, ahí hay un, no se han gestionado bien los papeles y les vuelven adultos, pero en verdad tienen las necesidades de un niño, o sea quiero decir...
- **L:** Exacto
- **A:** Entonces sí, o sea, no dejas de ser niño; nunca creo que dejas de ser niño. Y no deberías (ríe)

- **L:** (ríe) Vale. Ahora la relación-influencia. **Se conseguirían resultados más significativos en el desarrollo del aprendizaje del niño, si el profesor no interfiriera en él, ¿o en ellos?**
- **A:** A ver, repítemela otra vez, es que son un poco largas
- **L:** Sí. Si, lo son lo son. ¿Se conseguirían resultados más significativos en el desarrollo del aprendizaje del niño si el profesor no interfiriera en ellos?
- **A:** Joe, es que eso es generalizar algo...ufff..., porque hay casos part...osea
- **L:** Claro, hay casos y casos
- **A:** Eso es, hay casos de los que, osea... , lo mejor sería intervenir en la medida que lo pide el niño,¿ no?, que lo está necesitando, yo creo que ese sería lo más idóneo, pero es verdad que hay situaciones y situaciones, hay profesores que es, pues un poco, los que todavía tienen ese rol protagonista, no? y entonces ellos son el papel activo y los niños son pasivo completamente, es como, interioriza lo que te digo, y ahí pues, no se llega a desarrollar muchas competencias, y en el lado opuesto, están estos profesores que igual emmmm, como que sobre protegen y hacen todo por esos niños. Entonces...
- **L:** Si que dependiendo de...
- **A:** Yo creo que la necesidad, osea...
- **L:** Vale. **¿Si el profesor es estricto, los resultados académicos van a peor?** Aquí ya también depende de lo que para ti sea ser un profesor estricto o en que se basa el ser estricto, pero...
- **A:** Ya... a ver, yo sí que, uffff, jo es un poco complicada, pero sí que es verdad que yo, la exigencia quizás la asocio más a profesores como más rígidos, profesores más autoritarios, que es un perfil que yo me momdo en mi cabeza ¿vale? que igual, si, asocio esa exigencia a ese perfil de profesores, entonces, generalmente ese perfil de profesores no va a generar experiencias de aprendizaje positivas, en la que ellos vivan un emoción agradable, entonces, lo recuerden como algo guay, no? Entonces...
- **L:** Vale. **¿Se puede garantizar el desarrollo integral del niño sin el rol del profesor?**
- **A:** No, es lo que hemos dicho creo que antes, o sea creo que es importante que les acompañe
- **L:** Claro, pero hay por ejemplo familias que piensan, pues las familias que hacen homeschooling, por ejemplo. Ahí no hay un rol de un profesor, hay un referente que es la madre o el padre, pero, no están haciendo de profesores están haciendo de madres y padres.
- **A:** Claro, pero, pero es lo que digo, o sea quiero decir, si hay una carrera, de educación, será porque a esas personas se les preparan explícitamente para que eduquen a niños
- **L:** Exacto
- **A:** Para que desarrollen, si? Aprendizajes en los niños, entonces, yo como madre, cumplo un rol y soy madre osea, entonces, no tengo las competencias como para...
- **L:** Exacto
- **A:** Y encima es que, de hecho, el... o sea necesita también estar con niños, y aprender con los niños, osea a socializarse...
- **L:** Claro en la escuela
- **A:** ¿Estar en una casa con su madre, que competencias sociales va a adquirir?
- **L:** Si si, totalmente. **¿Cuándo el profesor establece normas y limites, lo hace para mantener en control al niño o por su bien?**
- **A:** Emmmmm, a ver, o sea que está claro, que, los niños necesitan normas y limites, o sea porque sí, necesitan estructurar su cabeza y a aprender que es lo que puedo hacer, que es lo que no puedo hacer, o sea, a comportarse. Porque

- ellos lo que hemos dicho, son puro impulso, entonces ellos, la parte del cerebro que les informa de: “hay que parar, ¡no! “no la tienen desarrollada, entonces, si no hay alguien externo que les frene y les ayude a interiorizar eso, mal vamos. Entonces, yo no creo que eso sea para controlar a los niños, sino es que lo necesitan, ni es ser malos con ellos, o sea no.
- **L:** Osea, tú ves más que lo hacen por su bien
  - **A:** Es que sí, yo creo que sí, sí.
  - **L:** ¿Y el profesor lo hace más mirando por el mismo o por el niño? porque a veces, se hace para, ¿no? tener a todos bajo control, en el sentido de que esté la clase calmada para yo estar calmada... o...
  - **A:** Sí que, sí que puede haber casos que sean así, sí, pero, sí, y son quizás, pues profesores que igual sí que necesitan más ellos trabajar ciertas cosas ¿no?
  - **L:** Uhm
  - **A:** Que...si, pueden haber de las dos, de las dos cosas.
  - **L:** Vale
  - **A:** Pero yo creo que es sano vamos, que haya límites y normas, en exceso no, pero...
  - **L:** si claro, porque tienen que crecer también como parte de la sociedad, o sea, en la sociedad también hay normas y límites...
  - **A:** eso es
  - **L:** Y la última pregunta de este aspecto, es **las relaciones pedagógicas, ¿son una realidad o fantasía?**
  - **A:** ¿Las?
  - **L:** Relaciones pedagógicas, si son una realidad o fantasía
  - **A:** ¿A qué se refiere con eso de relaciones pedagógicas?
  - **L:** Pues eso cuando llevas a cabo pues el respeto, el tono bajito, el... la autonomía tal, osea que no hay un: “¡que te pares!” sabes? O sea, como ese control, esa teoría que todos sabemos de cómo llevar la conducta y... joe, pues que te tira los juguetes y: “que te está pasando”? no? Como mantener esa calma esa estabilidad, que todos sabemos que hay que hacer y luego...
  - **A:** No, no creo que sea una realidad, es ficción, sí y creo que.... por eso yo no sé muy bien como es la, o sea, las carreras y tal de magisterio, pero, eee, es verdad que en primaria creo que solo tienen una asignatura que es de psicología o lo que sea, entonces, creo que sí que tendrían que dar un espacio aaa, en lo que es la universidad, para que se enseñe a cómo gestionar todas esas situaciones en el aula, porque no sé si se hace
  - **L:** No se enseña, se da psicología, pero del niño. Psicología siempre aplicada al niño, al profesor nunca
  - **A:** Claro, entonces, sí que creo que también os tendrían que proporcionar herramientas a vosotros para hacer frente a los que os va, a lo que vais a tener que enfrentaros o encontraros en el aula, que no es tal fácil, y, y creo que para mantener la serenidad tiene que hacer mucho auto trabajo, porque sobre todo es que, en infantil, son niños que están en pleno desarrollo, son yo yo yo, porque son súper egocéntricos, entonces, porque les corresponde esa etapa e! pero creo que si tú no tienes mucho autocontrol, creo que es difícil mantener, control y experiencia, es complicado, es complicado sí. Entonces, pues gritas, haces todo lo que sabes que no deberías de hacer.
  - **L:** Se puede decir entonces que nosotros también tenemos impulsos, ¿no?
  - **A:** Por supuesto
  - **L:** Y nos dejamos mucho....
  - **A:** Por supuesto, y depende también de cómo estés tú.
  - **L:** Claro

- **A:** Em... vas a ser más tolerante o no con ciertas conductas, y con ciertos niños, entonces, por eso es muy importante también que hagas tú tu trabajo.
- **L:** uhm. Ahora vamos al aspecto emocional, que ya es el último. Emmmm Se puede conseguir, bueno, estas son un poco repetitivas, pero, **se puede conseguir un desarrollo del aprendizaje del niño de manera exitosa, teniendo a un profesor sin competencias emocionales como referente?**
- **A:** No
- **L:** ¿o sea, para ti el aspecto emocional es importante?
- **A:** Sí, yo creo que sí, creo que es vital, o sea porque si tu estas bien y tú sabes gestionar tus emociones, seguramente lo que vayas a transmitir sea, y es lo que te he dicho, al final es súper importante en los niños crear experiencias o emociones positivas en el aprendizaje porque las interioriza mucho mejor, entonces, imagínate un profesor que no tiene ninguna competencia a nivel emocional, estar con no sé cuántos niños en infantil, que.....(ríe), cada uno es de su madre y de su padre, y cada uno tienen sus cosas, pues otras, que vas a estar a grito a no sé qué, es que...
- **L:** Uhm, totalmente
- **A:** ¿Es que y, si estás así los niños van a estar acojonados, entonces, que van a interiorizar? si es que están con miedo! Entonces, si están partiendo de una emoción negativa, es imposible, o sea..., bueno, no sé si es imposible, pero... no es lo más beneficioso para ellos.
- **L:** Vale. **¿Aprenderían mejor y de manera más segura y efectiva, aquellos niños y niñas que van acompañados de un profesor o profesora con una buena salud mental?**
- **A:** Si, sin duda, creo que es básico (ríe)
- **L:** Si, lo que hemos dicho hasta ahora (ríe). **Y, se puede conseguir una buena salud mental de los profesores, ¿si la escuela no apoya y da opciones sobre esta?**
- **A:** Claro, pero, yo creo que, y la escuela también está, se refleja un problema que hay en la sociedad, entonces, en la sociedad, solo va al psicólogo quien tiene, pues, tiene un poder adquisitivo pues...mmmmm, que se lo permita, ¿vale? sino no. No puedes ir al psicólogo, entonces, ya te puedes estar muriendo, ya puedes suicidarte, que no te van a atender por lo público, entonces, eso se refleja aquí, en las escuelas, eeee, cada vez hay más trabajo, cada vez hay más cosas, entonces, no se cuida ese aspecto o no se da ese espacio, entonces lo tienes que buscar fuera.
- **L:** Exacto
- **A:** Es que es lo mismo
- **L:** Si, si, si, no quiero responsabilizar a la escuela ni mucho menos, pero era para guiar la pregunta un poco.
- **A:** No, pero creo que es, si, pero, es que creo que lo que se refleja en la sociedad es lo que se refleja aquí
- **L:** Exacto si
- **A:** Entonces, en Osakidetza están desbordados, tienen un montón de cosas, entonces no atienden. Aquí no hay momentos, no hay huecos para poder, yo que se, pues hacer pequeños talleres. Es verdad que, por ejemplo, el curso pasado, a los mediodías, teníamos sesiones de mindfulness, de meditación
- **L:** Algo me han comentado los profesores si
- **A:** Entonces bueno, pues tenías ese espacio, ¿pero ¿qué es lo que pasa? que al final, pues igual a esa hora te coincidía que tenías libre, entonces te coordinabas con no sé quién o tenías que hacer tal, entonces, al final estamos metidos en una vorágine que no se puede, entonces, o te buscas tu fuera del horario escolar o no...

- **L:** Uhm. **¿se puede llegar a construir una relación sana entre alumno y profesor, si el profesor no consta de una estabilidad emocional?** Y cuando digo estabilidad emocional me refiero pues a eso a, pues a ese control, ese auto control, ese...
- **A:** A ver, está claro que todo el mundo tenemos días, somos personas, son situaciones, sí. Pero, creo que la relación más sana, se construye cuando tu estas bien y tú puedes transmitir esa calma a ese niño.
- **L:** Uhm
- **A:** Entonces sí, pero tampoco creo que sea imposible. O sea, aunque tú no estés bien, que puedas tener una relación buena
- **L:** Exacto
- **A:** Osea no es imposible, pero creo que sería mucho más sana y mucho más fructífera si tú también estuviese bien, o sea, si tienes un equilibrio emocional.
- **L:** Claro. Si, eso es como cuando se dice, no hasta que tú no llegues a estar bien del todo, no te van a querer como te mereces...o no vas a....
- **A:** Si, pero es verdad que en, ahora ya no sé si viene esto a cuento, pero bueno (ríe). Yo sí que esa frase que has dicho tú, yo hasta ahora decía: "baah, pero que chorrada, si yo no me quiero que más da, yo puedo querer a otra persona" y yo, si claro que o sea... ahora con el tiempo y con terapia y tal ....me he dado cuenta de que, claro que puedes querer, pero la forma que vas a tener de querer no es sana, o sea no es buena. Entonces, primero te tienes que querer y tienes que estar bien contigo misma, y no te estoy diciendo que siempre estés a tope, siempre te sientas súper segura, no, porque eso no es real, pero sí que necesitas un bienestar contigo, o sea, lo más óptimo posible, para poder relacionarte con otra persona, es que sino...
- **L:** Sí, sí
- **A:** No es... entonces, ¿se puede? Si, pero sano del todo creo que no va a ser
- **L:** Vale. Y la última pregunta ya es: **¿tener adquiridas las competencias emocionales, conlleva a tener estabilidad emocional?**
- **A:** Es lo que hemos dicho, o sea quiero decir, que hay momentos, entonces, tu claro que puedes tener desarrolladas o bueno, sí que..., que sí, que al menos sí que tengas nociones y bueno sí que tengas diferentes estrategias y demás, pero es verdad que, que eres humana entonces, hay momentos en los que vas a estar más tristes y tal.... Lo profesional, seria, es como, buff entro a trabajar y ya está, y eso se queda fuera, ostras, pero a veces
- **L:** No se puede
- **A:** No se puede, o sea también nos desbordan las emociones
- **L:** Totalmente
- **A:** Entonces, bueno, pero está claro que cuantas más herramientas tengas, más competencias, mejor vas a saber manejar las emociones, entonces menos van a interferir en tu trabajo, por ejemplo. En tu vida personal igual... pues bueno, ¿es otro ámbito no? Que igual tienes más manga ancha, pero en el trabajo...
- **L:** Ya sí, si si, pues estas eran las preguntas, no sé si quieres añadir algo mas
- **A:** No, creo que había muchas preguntas (ríe)
- **L:** Si si (ríe), pero bueno tienen mucha relación entre ellas. Al final estoy hablando todo el rato de lo mismo, la importancia del rol del profesor en el niño
- **A:** Si, sí, pero, es lo que te digo e, creo que muchas veces a los profesores les pedimos un montón de cosas
- **L:** Si si si
- **A:** Y... que los pobres llegan a lo que llegan y tienen las competencias que tienen, o sea, y lo que te digo, o sea, quizás en las carreras deberían poner situaciones más concretas y que os enseñen a gestionar ese tipo de cosas

- **L:** Uhm. Si si, estaría muy bien que hubiera una asignatura que se centre en nosotros
- **A:** En cómo gestionar
- **L:** Si, en cómo ser, no sé si un buen profesor, pero si, cómo, si el saber gestionarlo
- **A:** Porque luego también está tu personalidad, no sé qué, pero si, como unas cosas básicas, ¿no? para saber qué hacer en ...que igual luego no te sale, o lo que sea, pero si estaría bien
- **L:** Intentarlo por lo menos, pues era eso, pues muchas gracias
- **A:** Pues nada L. me voy corriendo
- **L:** Si si, ya lo siento (ríe)
- **A:** ¡No tranquila! (ríe). A ver cómo te queda el TFG
- **L:** Si si, gracias.

Egunerokoa eta ohar anekdotikoak

1. ASTEA:

➤ 2022ko otsailaren 8:

Lau urteko gelan aurkitzen diren haur ugari nahiko zailak dira. Gaurkoan, haur batek jo egin dio beste bati eta nire tutoreak azaldu dit haur hori psikologoan dagoela lanketa sakon bat egiten jotzeko ohitura handia baitu. Hala ere, ez du jarrera aldatzen. Ondoren, beste haur batzuekin egoera bereziak azaldu dizkit, baina detaile handirik gabe.

HAURREN ONGIZATEA

2. ASTEA:

➤ 2022ko otsailaren 14:

Gaurkoan gertakizun kurioa izan dut. 3 urteko gelan, haur bat pijamarekin jantzita etorri da eta hasieratik, laguntzeko prest egon naiz. Negar betean zegoen bere irakasleak pijaman egoteko aukera eman ez diolako. Orduan, horren aurrean, laguntza eskaini diot eta berarekin elkarrizketa bat izan dut ulertzeko zer dela eta etorri den pijaman eta zergatik ez nahi duen arropa jantzi. Argi azaldu dit etxetik atera nahi ez zuelako zela, ohean gustura zegoelako eta orduan arropa jantzi ez nahi zuela. Gertakizun honen esker, irakaslearen estilo ezberdinak behatzeko aukera izan dut. 3 urteko gelan aurkitzen den irakaslea, beste batzuekin alderatuta, nahiko zorrotza dela esango nuke. Zorroztasun horrek, haurrak beldurrarekin egotea dakar. Kasu honetan nabaria izan da, haurra negar batean zegoen eta ez da inongo momentuan bere irakaslearengana gerturatu laguntza eske.

Bestalde, 4 urteko gelan, aurreko eguneko haurrarekin gertuko kasu bat izan dut. Gaurkoan, niri jotzen saiatu da, limite bat ezarri diodalako, eta haren erantzuna, gustukoa ez duen zerbait esan diodanez, jotzearen bidez erantzun du. Kontua da, haur bat liburu bat irakurtzen ari zela, eta berak txanda itxaron beharrean, liburua eskutik kendu dio. Nik hori ikusi dudanean, gerturatu naiz modu lasai batean, liburua itzuli diot eskuetan zuen haurrari eta orduan, haserretu egin da eta jo egin dit.

Honek ere lagundu dit ulertzeko, limiteak eta arauak 4 urteko gelan lanketa sakona beharrezkoa duela.

Behin praktikaldia amaituta, eskolak eskainitako bullying aren inguruko formazio batean gelditu naiz. Bertatik, ondorengo hausnarketak atera ditut:

- Sozietatea aldatzen ari da eta aldatzen ari den moduan irakaslea aldatu behar da
- Efekto pigmalion aipatu dute. Nola irakaslearen papera ezinbestekoa dan haurraren ongizaterako eta haurrak bertatik ikasten duen. Irakasle batek etengabe haur bati tontoa dela esaten baldin badio, azkenean sinistuko du.
- “El centro tiene que ser una piña”

IRAKASLEAREN ESTILOAK, BELDURRA, ARAUAK, LIMITEAK, FORMAKUNTZA, ELKARLANA

➤ 2022ko otsailaren 17a

COVID-19aren eragina oraindik ere nabaria da. Gaurkoan, 3 urteko gelan, haur bat denboraldi luze bat etorri gabe daramatzala aipatu didate eta amak emandako arrazoi nagusia COVID-19arengandik kutsatzearen beldur dagoelako da. Amak, orain dela gutxi beste seme bat eduki baitu eta hain txikia denez, larrituta dabil haren ongizatearen inguruan. Hots, haren erabakia haurra eskolara ez ekartzea izan da. Bere anaiari kontagiatu ahal diolako.

Bestalde, 4 urteko gelan, zenbait haur erlazionatzeko arazoekin dabilta. Irakaslearen atzetik edo bakarrik denbora asko igarotzen dute. Irakasleak behatzen hasi dira.

COVID-19, HAURRAREN ONGIZATEA

3. ASTEA:

➤ 2022ko otsailaren 21a

Gaurkoan, arestian aipatutako haurra jada etorri da eskolara, eta ohikoa den bezala, harrera momentua izugarri kostatu zaio. Egoerari aurre egiteko, haren irakaslea harengana gerturatuko ez zela jakinda, ni gerturatu naiz eta hasiera batean kostatu zaidan arren, azkenean lasaitzea lortu dut.

Itzultzaile emozionala izan naiz, haurrak jakin dezan ulertzen diodala, haren emozioak baliozkoak direla eta seguru sentitu ahal dela.

Irakaslearen erantzuna ez zait batere gustatu. Harrera momentuak ez zaizkio gustatzen eta haren lana den arren, hurbil gelditzen da haurrak negar egiten dutenean ez duelako aguantatzen.

Egoera zail hauen aurrean, nire irakaslearen profila modu sakon batean lantzeko aukera izugarria ari naiz izaten, eta alderdi emozionala hurrekin lantzeko aukera ere. Honek, nire autoestimuan guztiz lagungarria izanik eta oso gai sentiaraziz nire burua lana aurrera eraman ahal izateko. Ahaztu baino lehen, haurra lasaitzeko erabili dudana estrategia, haren ama hizkuntzan hitz egitea izan da, hau da, ingelesez.

Eskola honek hizkuntzarekiko berezitasun ugari ditu. Eskola alemana da eta gurasoak jatorri kanpotarrekoak dituzten haur asko aurkitzen dira. Irakasleak, alemana eta gaztelera kontrolatzen dute gehienbat. Hots, haur batzuk baztertuak sentiarazten dira, eta nabaria da nola haien ama hizkuntzan gerturatzen baldin bazara, hobeto aurkitzen diren. Haien ongizatea orekatuz.

4 urteko gelan beste gertakari bat izan dut. Haur bat gaizki sentiarazten hasi da eta botaka egiten amaitu du. Irakaslearekin hitz egin eta gero hausnartu dugu irakasleak izandako tratuarengatik izan dela. Haurra nahiko sensiblea da eta asko afektatzen dio irakaslea haserretu egiten denean etab. Kasualdidez, gaurkoan, irakasleak errita egin

ostean, gaizki aurkitzen hasi da. Haren ongizatean irakasleak izandako jarrera bete-bete eraginez.

COVID 19, HAURREN ONGIZATEA, IRAKASLEAREN ESTILOAK, IRAKASLEAREN PROFILA, AUTOESTIMUA, IRAKASLEAREN ERAGINA HAURRARENGAN

4. ASTEA:

➤ 2022ko otsailaren 28a

Gaurko egunetik ateratako informazio esanguratsuen formakuntza saioa izan da. Irakasleen formakuntza saio batean parte hartzeko aukera izan dut, eskolako psikologaren aldetik zuzendua izan dena. Bi ordukoa izan da eta oso interesgarria. “Intervención comunicativa ante los problemas de conducta” gaia eraman dute aurrera eta zenbait gauza hausnartu ditut.

Hasteko, irakaslea etengabeko formakuntza dagoela nahiz eta lanean hasi. Bestalde, praktika eta teoriaren aldea oso nabaria dela. Teoria argi dakigun arren ondoren errealitatean gauzak eskapatzen zaizkigu. Baita ere, aurkezpenaren zehar psikologak esandako zenbait esaldi nabarmendu nahi ditut:

“cuando los niños son pequeños, nosotros somos los reguladores de su conducta”

“Es importante antes de dar una conducta por problematica, entender su transfondo”

*“Ante las conductas es muy importante saber el profesor como se encuentra.
Dependiendo de nuestro estado de ánimo, toleramos mas o menos”*

“El angulo de los niños no es el mismo que el de los adultos, hay que adaptarse a su realidad”

“mediante estas conductas los niños nos quieren decir algo”

Guzti honekin, nire irakaslearen profila gero eta gehiago osatzen ari da eta ohartzen ari naiz gertutik irakaslearen papera zertan datzan eta zein dan. Horren ildotik, zer nolako garrantzitsua den haurren prozesuan, eta zer nolako beharrezkotasuna duen irakasle batek ondo egotea, lana ondo egin ahal izateko.

Gainera, irakasleak ere argi adierazi dute, teoria denok dakigula, baina faltan botatzen dituztela erramintak aurre egiteko. “la realidad se nos escapa de las manos” irakasle batek esandako esaldia da, azpimarratu osatean teoria denok dakigula. Baita ere, beste batek ondorengoa esan du: “en la practica no hay tiempo, ni ganas”

FORMAKUNTZA, IRAKASLEAREN PAPERA, IRAKASLEAREN PAPERAREN GARRANTZIA

➤ 2022ko martxoaren 1a

Gaurkoan, 4 urteko gelan MR. irakasleak gertakizun bat izan du. Harrera momentuan, ama bat gerturatu zaio esanez haren semeak gau txarra pasa duela, eta amak, semearekin hitz egin ondoren, arrazoia irakasleak, hau da, MRk bronka bota ziolako izan dela esan omen dio. MRk horren aurrean, azalpen ugari eman dizkio amari ulertu dezan bronka hori nondik zetorren. Eta ondoren, atsedenaldira, gurekin komentatu du ondorengoa:

- “La figura de autoridad de los profesores hasta que punto es buena?” MRk esana.
- “La autoridad tambien tiene limites, no?” MRak esana

Honek, aurreko astean ere hausnartutakoaren aurrean berriz ere hausnartzeko aukera eman dit. 4 urteko gelan haurrak limiteak ezartzearen inguruan arazo handia dute, ez dute horren aurreko gestio ona egiten eta haien ongizatean eragiten du. Irakaslearen estiloak ere, eragina du hortan, ez baita esaten dena, baizik eta nola esaten den.

Baita ere, gaur egunean irakaslearen autoritateak izugarritzko aldaketa izan duelaren hausnarketa egin dut. Gurasoek dena kuestionatzen dute. Lehen irakasleari gehiegi sinisten zitzaion eta haurrak ez zuen ahotsik. Gaur egun uste dut beste muturrela igaro garela.

Aipatzekoa da ere, arratsaldean hurrekin, 5 urteko hurrekin, lehenengo aldiz irteera egin dugula miramoneko parkera. Izugarria da nola naturarekin kontaktuan egotea haien ongizatea indartzen duen eta zer gustura aurkitzen diren.

HAURRAREN ONGIZATEA, AUTORITATEA, LIMITEAK

- **2022ko martxoaren 2a**

Gaurkoan ere irakaslearen estilo eta profilaren aurreko zein rolaren aurreko hausnarketa egin dut. Atzoko irteera egin ostean, gaurkoan 5 urteko gelan irteera horrekin erlazionatutako ariketa bat aurrera eraman dute, eta nabaria izan da MR eta I ren arteko elkarlana ez dela oso esanguratsua izan. Horrek, haurrak galduak sentiaraziz. I ez da oso hiltuna “le gusta ir al grano” eta MR tradizionalagoa da. Haren irakasteko modua ez da oso berritzailea. Ezberdintasun horrek, gaurkoan haien arteko liskar txiki bat sortu du eta haurrak, nabaritu egin dute. Batzuk barrez hasi dira eta beste batzuk aldiz aurpegi arraroa jarri dute. MR eta I haurren aurrean liskarrean hasi baitira jarduera nola egin beharrendaren aurreko eztabaida izanik. Azkenean MRak hartu gida eta jarduera berak esan bezala egin da.

Ondoren, etxerako bueltan, egunero Irekin joaten baitnaiz eskolara eta buelta, Mrren inguruan hitz egiten hasi zait ez modu oso lasai batean, haserre zegoen, nabaria zen, eta batzuetan haren ama dela sentiarazten duela esan nau. MR helduagoa da, laster baten jubilatuko omengo da eta la bera baino gazteagoa da, oraindik ere lan egiteko denbora gelditzen zaio. Terapia moduan erabili du etxera buelta. Zer nolako garrantzitsua den elkarlan egoki bat sustatzea...

“bastante tengo con lo mio como para preocuparme por lo suyo” Ik esandakoa MRren inguruan.

IRAKASLEAREN ESTILOAK, IRAKASLEAK HAURRENGAN DUEN ERAGINA, ELKARLANA

- **2022ko martxoaren 3a**

3 urteko gelako irakaslea ez da beste irakasleen aldetik oso maitatua. Nahiko zorrotza da eta haren irakasteko modua oso hotza dela esan ahal dut. Egun hauetan zehar nahikotxo behatu izan dut irakaslearen estilo hori eta beste egunetan jaso izan ditut zenbait gertakari harekin lotutakoak. Ba gaurkoan, Iren esanetan, irakasle hau honela definitzen du:

“Se entromete en todo, donde no le llaman ahi esta, atenta a todo lo que hacemos, a dado ordenes hoy hasta a la de berritzegune”

Berritzegune dioenean, behar bereziak dituzten hurrekin behaketan ibiltzen dan pertsonari egiten dio erreferentzia eta dagoeneko, gaurkoan, 3 urteko gelan egon

da zenbait haur behatzen eta bertako irakasleak, ez omen dio utzi lana egiten behar duen moduan.

Honek, nire irakaslearen profila nolako izan nahi dudan argitzeko izugarri lagundu dit. Zer bai eta zer ez. Baita ere, ohartzeko, irakasleengan eragin egiten baldin badu modu negatibo batean, haurrengan nola eragingo ote du?

IRAKASLEAREN ROLA

- **2022ko martxoaren 4a**

Gaur goizean 3 urteko gelan egon naiz eta zenbait liskar egon dira. Liskar guzti horien aurrean nik sartu dut eskua eta emaitza onuragarria izan da. Nire autoestimuan eragin positiboa izanik eta ohartuz, zer nolako garrantzitsua den guk liskarren aurreko gestio egoki bat egitea, haurrak ondo aurkitu daitezten. Haurren ongizatea izugarri baldintzatzen du irakaslearen jarrerak.

Arratsaldean 4 urteko gelan egon naiz eta haur batekin momentu zaila izan dugu. Memori jolasean aritu dira eta haur honek galtzeko arazo ugari ditu. Are gehiago jakinda, anai biski bat duela, anai hori bere gela berdinean dagoela, eta anaiak irabazten baldin badu eta berak ez, izugarritzko liskarra izaten da normalean. Gaurkoan hori gertatu da, eta negar batean alde egin du gelatik, eta bere atzetik joan behar izan dut.

Berriro ere, itzultzaile emozional gisa aritu naiz, eta emaitzak momentukoak ez diren izan, azkenean haurra lasaitu da eta ondoren egoera azaldu diot bere tutoreari.

4 urteko gela zaila dela lehenengo egunetik ohartu nintzen, baina ohartzen ari naiz ere, alderdi emozionalari dagokionez, irakasleek ez dituztela erramintak. Ez dakit erantzuten.

Amaitzeko, 3 urteko gelan amaitu dut eguna eta nabaria da nola I eta ni abiatzen garenean gelara, haurrak izugarri poztu egiten direla. Korrika batean hurbiltzen dira guregana, gure izenak ozen esanez eta besarkada zein musu ugari emanez. Aldiz, haien tutoreekin daudenean, horrelako jarrerak ez dituzte izaten, beldurrak nik uste irabazi egiten die.

HAURRAREN ONGIZATEA, IRAKASLEAREN ROLA, ALDERDI EMOZIONALA, BELDURRA

5. ASTEA:

- **2022ko martxoaren 7a**

4 urteko gelan liskarra izan dugu. Betiko haurra, jotzeko arazoak dituena eta jada laguntza profesionalarekin dagoena, I. rekin izan du liskarra. Egia da, liskarraren aurrean, I. ren jarrera oso bortitza izan dela. Besotik hartu baitu haurra eta kalera atera, ondoren, haurra negar batean eta aurpegi txarrez igaro du egun osoa. Jolasteari utzi dio eta patioan egon da bakarrik. Guztiz baztertuta. Honek, berriro ere argi utzi nau, zer nolako eragina duen irakasleak haurraren ikaskuntza prozesuan eta ongizatean. Hori bai, irakaslea harekin hitz egitera joan den momentuan, eta barkamena eskatu dioenean, jada haurrak aurpegia aldatu du eta beste modu batean erantzun dio egunari

IRAKASLEAREN ROLAREN ERAGINA HAURRAREN ONGIZATEAN

- **2022ko martxoaren 10a**

Gaur goizean eskolaren bidean ginela, I. ak berriro ere terapia moduan erabili du eskolara iritsi arte kotxe bidez egiten dugun bidea, eta haren ongizatearen inguruan zenbait gauza aipatu dizkit.

Kontziente da azkenaldi honetan ez dela bere hoberenean egon eta horrek haurrekin izan duen erlazioan eragina izan duela, (martxoaren 7ko gertakaria). Horrez gainera, azpimarratu dit erramintak faltan botatzen dituela eta izugarri pozten dela ni bezalako laguntzaile bat izatea, alderdi emozionalari dagokionez, ondo moldatzen baitnaiz.

Horrek, berriro ere nire autoestimuan ondorio positiboa sortu du. Are gehiago jakinda, urte asko Haur Hezkuntzan lanean dabilen irakasle batetik etorritako hitzak direla, eta I. k esandako ondorengo esaldiak nabarmendu nahi ditut:

“Ezin dut gehiago, gainera aurrekoan jangelako arduradunarekin hitz egin nuen, eta berak esan zidan, psikologora doala eta yoga egiten duela eta hori gabe, ez dakiela nola egingo zuen aurre.”

Ik hori esan ostean, nire prozesu pertsonala etorri zait burura eta ohartu naiz, tristea den arren, eskolatik eta gradutik kanpo bilatu behar ditugula alderdi emozionalari aurre egiteko erraminta horiek. Eta askotan, gure ongizatea bigarren plano batean uzten den arren, ezinbestekoa dela modu egoki batean aurre egiteko egunerokotasunak jartzen dizkigun egoerei.

Arratsaldean, ezusteko galanta izan dugu. 4 urteko gelako haur bat, nahiko iskanbilatsua dena, alde egin du eskolatik. Irakasle guztiak erotuta ibili dira, alde batetik eta bestetik bilatzen saiatuz, eta azkenean, minutu gogor batzuk eta gero, azaldu da haurra. Lehen Hezkuntzako eraikinera abiatu izan da eta arrazoia, irakaslearekin haserretu egin delako izan da.

Gaurkoan ere, ezusteko honen esker, nire lanerako gero eta argiago izanik, irakasleak haurrengan duten eragina nabaria dela.

IRAKASLEAREN ONGIZATEA, AUTOESTIMUA, IRAKASLEAREN ESTILOAK, IRAKASLEAREN ROLAREN GARRANTZIA ETA ERAGINA HAURRAREN IKASKUNTZAN

- **2022ko martxoaren 11a**

3 urteko gelan haur bat gaixo jarri da eta haren amari deitu behar izan diogu haren bila etortzeko. Lehenengo aldiz, ama batekin hitz egiteko aukera izan dut, ni arduratu baitnaiz haurra zaintzeaz ama etorri arte, eta amak esan nauenean ezagutzen didala, haurrak nire inguruan hitz egin baitio, izugarri poztu naiz. Denbora gutxi daramat oraindik eskolan, eta haur batek jada nire inguruan haren amarekin hitz egitea, oso berezia izan da niretzat. Honek, familiarekin gertutasuna izatea gustatzen zaidala ohartzera eramanez, eta aldi berean, autoestimua sekula igo zait. Seguru eta eroso sentituz egiten ari naizen lanaren aurrean. Gertakizun honekin, irakasle sentitzen hasi naiz gutxinaka.

HAURRAREN ONGIZATEA, AUTOESTIMUA, IRAKASLEAREN ROLA

6. ASTEA:

- **2022ko martxoaren 14a**

4 urteko gelako haur gehienak, maitasun keinuak adierazteaz gain, hitz bidez nirekiko sentitzen duten maitasuna adierazten hasi dira eta izugarri piztu nau. Ohartzen ari naiz haurrak nirekin daudenean alderdi emozionalari dagokionez, seguru eta konfiantzan aurkitzen direla. Hasieratik hori izan baita nire lana. Indar eta garrantzi handia jarri diot alderdi honi eta uste dut, haurrak ohartzen ari direla. Konkretuki, haur batek esan nau:

“Te quiero de la tierra hasta marte”

Honek berriro ere, orain arte beste egunetan zehar esan dudan bezala, nire autoestimuan modu onuragarri batean eraginez, eta gai sentituz irakasle gisa.

ALDERDI EMOZIONALA, SEGURTASUNA, KONFIANTZA, AUTOESTIMUA, IRAKASLEAREN ROLA

- **2022ko martxoaren 15a**

Gaurkoan, 3 urteko gelan tutorea den irakaslea, haren gelan egon naizenean, arauak ezartzen aritu zait hasieratik. Dirudienez, hurrekin hain maitagarria izatearena ez zaio gustatzen, autonomia sustatzea gustatzen baitzio eta horrek, lanketa hori ekidin egiten duela adierazi dit.

Nik aldiz, ikuspegi kontrakoa dut. Neretzako, haurrak seguru eta konfiantzan sentitzea, ezinbestekoa da autoestimua garatu ahal izateko. Hots, alderdi emozionalak beti bezala, nire ustean, indartu egiten ditu aspektu horiek eta uste det, maitasun keinuak haur bat autonomoagoa edo ez izatearen aurrean ez duela eraginik. Are gutxiago, eragin negatibo bat.

ARAUAK, IRAKASLEAREN ROLA

- **2022ko martxoaren 16a**

5 urteko haurrak nirekiko maitasuna erakusten ari dira gutxinaka. 4 eta 3 urteko hurrekin, jada konfiantza hori lortu dudala uste dut, baina 5 urtekoekin, gehiago kostatzen ari zait.

Gainera, gaurkoan, 5 urteko gelako bi haur bereziekin, bat autista baita eta bestea behatzen daude, oraindik ez du inolako diagnostikorik, baina bidean dabil...

Ba, bi haur berezi horiekin, momentu oso polita izan dut. Normalean ez dira oso maitakorrak, eta gaurkoan nirekin izan dira. Honek, poztu nau izugarri. Eta ohartu naiz, haur bereziekin egoteko eskua ere badudala, ez soilik nik esanda, baizik eta 5 urteko gelako den tutoreak esan da ere.

KONFIANTZA, IRAKASLEAREN ROLA, HAUR BEREZIAK, AUTISMOA

7. ASTEA:

- **2022ko martxoaren 23a**

Orain arte esan dudan arren, Practicum IIIari dagokion proiektua aurrera eramaten hasi nintzen otsailaren bigarren astean. Honek ere, alderdi emozionalari dagokionez, hurrek nirekiko segurtasun eta konfiantza hori bermatu duela uste dut. Proiektu honen bidez, emozioetan lanketa egin dugulako ere. Hain zuzen, proiektua euskara hizkuntza

lantzean datza, ipuin kontaketa bidez eta aldi berean, ipuinen gaiak oinarri hartuz, beste zenbait gai lantzen dira emozioak bezala, jarduerekin lagunduz.

Ba, gaurkoan, 4 urtekoekin "Ostadarren musua" deituriko liburua eraman dut aurrera eta oso momentu politak izan ditugu. Haurrak izugarri hausnartu dute, sentimenduak partekatu dituzte, eta ohartu naiz nirekin egiten ari diren proiektua ekintzat berezitat hartzen ari direla eta horrek, niri betiko irakasle moduan ez ikustera eramaten diete. Aldi berean, horrek gertutasun handiagoa sortuz. Agian ere gazteagoa naizelako.

SEGURTASUNA, KONFIANTZA, PROIEKTUA

- **2022ko martxoaren 24a**

Gaurko egunetik arratsaldeko gertakizunarekin geratu naiz. I. k eta nik, arratsaldea 4 urteko gelan izan dugu, eta jada gurasoak iristen ari zirela. Gertakizun arraro bat izan dugu. 4 urteko gelan aurkitzen den haur batek, oraindik ere esfinterrarekin arazoak ditu. Kaka eta pisa egiten baitu gainean oraindik. Kontua da, ama iristen denean, haurra gelatik atera bezain pronto, egiten duen lehenengo gauza haren pardela ikutzea dela, eta pisa edo kaka duela uste baldin badu, berriro ere gelara sartzen du irakasleari pardela aldatzeko eskatuz.

Honek, I.rengan haserrea eragin du. Jada eskolaz kanpoko orduan aurkitzen ginen eta amak eskakizun hori egitea, bidez kanpo dagoela uste du. Etxerako bidean ginela haren haserrea adierazi dit beste batzuetan egin duen bezala.

Egia esan, arrazoia duela uste dut. Batzuetan, irakasleei, ardura batzuk eman eta eskatzen zaizkie, haiekin bat ez datoztenak. I.k ez zuen zertan pardela aldatu behar, jakinik jada haurra eskolatik aterata zegoela eta eskolaz orduz kanpo aurkitzen ginela.

FAMILIA ETA IRAKASLEAREN ARTEKO HARREMANA, IRAKASLEAREN LANBIDEA

8. ASTEA:

- **2022ko martxoaren 28a**

Gaur, Ukrainian gertatzen ari den egoera oinarri hartuz, aipatzekoa da haur Ukrainiar bat etorri dela 5 urteko gelara. Haurrei, ilusio handia egin die eta irakasleak, paper oso garrantzitsu bat izan du gaurkoan. Aurkezpen momentua oso ondo antolatuta du, lasaia izan da eta azalpen egokiak eman ditu. Haur guztiek ulertu dute egoera eta oso modu lasai eta egoki batean harremantzen hasi dira haur ukrainiarrekin. Beste behin ere, irakaslearen rola zer nolako garrantzia duen argi izan dut. Hura lasai aurkitzen zenez, haur guztiak lasai aurkitu dira, hasiera batean aldatuta zeuden arren.

IRAKASLEAREN LANBIDEA

- **2022ko martxoaren 29a**

Gaur goizean, 4 urteko gelan, MR eta Ib irakasleen arteko liskar txiki bat izan dugu gelan bertan. Goizero bezala, haurrak jolas libreari ekiteko unea dute eta irakasle batzuk, haien lanak egiten egoten dira haurrekin jolasean egon beharrean edo behaketa aurrera eramaten egon beharrean.

Honek, haien estiloetan behatzeko aukera eman dit berriz ere eta ohartu naiz, haurrengan limiteak ongi ezarrita ez dauden bezala, irakasleetan ere ez. MR ez zegoen ados Ib hartutako erabaki baten aurrean haur bati dagokionez, eta klasetik

kanpo honen inguruan hitz egin beharrean. Gelan bertan hasi dira elkarrizketa edukitzen, haurrak inguruan izanda.

Haurrak ez dira tontoak, eta begira ez dauden arren, ohartzen dira gertatutakoaz. Ez dut uste haien ongizaterako hau egokia denik.

LIMITEAK, IRAKASLEAREN ESTILOA, HAURRAREN ONGIZATEA

9. ASTEA:

- **2022ko apirilaren 4a**

Gaur goizean 3 urteko gelan haurren ongizatearekin lotutako kasu bat izan dugu bete-betean. Haur batek patioan zegoela, kopeta ireki du, zaintzan haren tutorea zegoela. Tutore hau, orain arte aipatu dudana bezala, zorrotza den irakasle hori da, beti besteen gainean dagoena eta arauak ezartzen dizkidana, ba kasualidadez, haurrak burua ireki du bera zaintzan zegoela.

Ez da ezer gertatzen, irakasleak ere pertsonak gara eta edozeini gertatu ahal zaio, baina interesantea iruditu zait nola beste irakasle bat izango balitz, honek modu oso gogor batean erreakzionatuko zuen. Aldiz, haren buruarekiko hain zorrotza ez da izaten.

Malguak izatea oso garrantzitsua da, bai gurekin zein besteekin. Egoerak hobeto kudeatzen dira horrela. Hala ere, aipatu nahi dut, haurrari eskua sartu dioenean laguntzeko asmoarekin, haren eskua sartzeko modua oso zorrotza iruditzen zait. Inolako taktorik gabe.

HAURRAREN ONGIZATEA, IRAKASLEAREN ROLA, ZORROZTASUNA

- **2022ko apirilaren 5a**

Gaurkoan 4 urteko hurrekin Etxarri-Larraun era abiatu naiz. Irteera eguna izan dugu eta oso gustura egon naiz. Gainera, Mar. irakaslearen aldetik, 4 urteko haurren tutore baita eta Haur Hezkuntzako zikloaren koordinatzailea, feedback oso ona izan dut.

Hurrekin esku oso ona dudala azaldu dit eta ni bezalako pertsonak bilatzen dituztela jubilatzen ari diren irakasle horien tokia hartzeko.

Berriro ere, gertakizun honek nire autoestimuan eta irakaslea izateko gaitasunetan eragin onuragarria izanik.

IRAKASLEAREN PAPEREA, AUTOESTIMUA

- **2022ko apirilaren 7a**

Gaurko egunetik atera dudana irakaskuntza ondorengoa izan da: haurrak behar dutenean laguntza eskatzen dute.

3 urteko gelan aurkitzen nintzela, haurrak patiora joateko garaia zen eta txamarra jartzeko momentuan, haurretako bat niregana hurbildu da laguntza eske. Beti bezala, 3 urteko haurren irakaslea denon gainean dagoenez, egoeraz ohartu da eta ekidin egin du. Haurrari esanez laguntza ez eskatzeko gai dalako bakarrik egiteko.

Bere hitzetan, haur horrek askotan bakarrik egin izan du txamarra janztearena eta uste du niregana hurbildu dala por "bago".

Berak zer daki? Agian saiatu da eta nola ezin zuen niregana hurbildu da.

Gainera, haurra, irakaslearen ahotsa entzun duen bezain pronto, aurpegia aldatu eta segituan alde egin du. Beldurra nabaria zen bere aurpegian.

Hau da, haurrak erakusteko modu egokiena guk nahi degun hori egin dezaten? Beldurra bidez?

Nire ustean ez, honek haien ongizatean eta autoestimuan kaltetu egiten du.

AUTOESTIMUA, HAURRAREN ONGIZATEA, BELDURRA

- **2022ko apirilaren 8a**

Gaurkoan emozioen aurreko hausnarketa batekin nator. Egunaren zehar nekatuta aurkitu naiz eta nabaritu dut hurrekiko izan dudan erantzukizuna ez dela beste egunetan bezalakoa izan. Emozio horiek gorde egin ditut eta ez ditut ikusarazi.

Arratsaldean, ama bat eskolatik ateratzen ari zela bere hiru seme alabekin eta ni autobuseko zaintza egiten nengoela, negarrez atera da eskolatik, haurrak presente edukita, eta ohartu naiz oso ondo egin duela. Zergatik ezkutatu behar ditu bere emozioak haurrak aurrean daudelako? Bestela haurrak nola ikasiko dute emozioak antzematen, ez badie haien buruari aukera ematen emozio horiek adierazteko?

Erakusten digute emozio horiek baztertzea eta ezkutatzea profesionala izatea dela, baina nire ustez, jakinda erreferenteak garela, ez dago munduan gauza hoberik egia erakustea baino.

Haurrak haien ama negarrez dagoela ikusten badute, onartuko dute eta familiarra egingo zaie emozio hori. Are gehiago amak emozio desatsegin horri nola egiten dioen aurre ikusten baldin badute. Denok dakigun bezala, hurrek ikusten dutenaren bidez ikasten dute.

Hots, gaurkoan ohartu naiz etorkizuneko irakasle bezala, ikaskuntza hau niregan eraman nahi dudala eta aldatu. Nik, egoera hau gertatu izan zaitenean, gaur bezalaxe, emozioak ezkutatu egiten baitituz.

Haurrak konpetentzia emozionalak edukitzea nahi baldin badugu, lehenengo emozio horiek ezagutu beharko dituzte ezta? Haien azalean zein besteen azalean izan da ere. Honela, enpatia ere lantzen baitute ez?

Orduan, irakasleak zergatik uste dugu hoberena dela emozio desatsegin horiek ez adieraztea eta hurrekin pozik egongo bagina bezala egitea horrela ez denean?

Graduan ere maiz esaten ziguten irakasle ezberdinek denok dugula motxila bat baina motxila hori gelan sartu bezain pronto kanpoan utzi behar dugula, ziur?

Eta ez litzateke hobeagoa izango motxila hori aitzakia gisa hartuz, lanketa bat egitea gelan bertan guztion bizitzan ematen diren arazoak baliotuz eta egoera edo arazo horiek sortzen dizkiguten emozioak adierazten?

Adibidez, haurrari ez erantzun beharrean, gaizki erantzun beharrean edo ondo egongo bagina bezala erantzun beharrean, nire ustean hobeagoa izango litzateke haurrei azaltzea nola aurkitzen naizen haiek kontziente izan daitezen. Haurrak, dena oso ongi ulertzen dute eta gaurko egunean triste samar nagoela adierazten baldin badiet eta mesedez eskatu lasai hitz egiteko edo kontuz ibiltzeko nire besoarekin

adibidez mila egiten didalako, ziur nago kontuan hartuko dutela. Itzultzaile emozionalak izatean dagoela gakoa uste dut.

EMOZIOAK, ALDERDI EMOZIONALA, ITZULTZAILE EMOZIONALA, IRAKASLEAREN ROLA

10. ASTEA:

- **2022ko apirilaren 27a**

3 urteko gelan gertakari berezi bat izan dugu. Haurrak, goizero bezala, jolas librea izaten dute eta gaurkoan, jolasak jasotzeko unea zenean haurrekin zainketa nuen. Haurrak jasotzen ari zirela, haur konkretu bat, jasotzen beharrean jolasten zegoen eta nahigabe, maila lurrera bota du eta ia ia haren gainean erori da maila. Irakasleak, horren aurrean izugarritzko haserre adierazi du. Haurra jasotzen egon behar zan eta jolasten zegoen, gainera, maila bota du, orduan, hasierako erreakzioa bronka botatzea izan da, haurraren gainera haserre gerturatzea eta txoko batean besotik hartuta modu agresibo batean iskina batean zigortu du.

Haurra, hasierako sustoarekin, behar zuen azkeneko gauzak irakasleak horrelako erreakzioa edukitzea zen. Izugarritzko antsietatea izan du beregan. Negarrez zegoen denbora guztian, arnas estuka eta etengabe begiratzen zidan laguntza eske.

Irakasleak, gerturatze aukera ez nau eman, baina alde egin duenean, segituan gerturatu naiz haurraren gainera.

Itzultzaile emozional moduan aritu naiz haurraren berbertan. Haren tripan masajeak eginik eta nire arnasa lasaia eta tonua ere fina zein lasaia izaten. Honela, gutxinaka lasaitzen joan da eta azaldu diot ze garrantzitsua den arauak betetzea.

Haurra, hasieran kostata, baieztapenak egiten hasi da bere buruarekin eta azkenean lasaitu da. Gero eta gehiago gerturatu zitzaidan maitasun keinuak eskainiz eta azkenean zigortuta jarraitu duen arren, jada lasaituta zegoen.

Harritu nau irakasleak ondoren ez diola barkamenik eskatu. Hau da, zigortuta jarraitu du, baina irakaslea ez da gerturatu beregan barkamena eske. Soilik zigorra altxa dio eta listo.

Ez dut zalantzarik haurrek irakasle honekiko izugarritzko beldurra dutela.

ITZULTZAILE EMOZIONALA, BELDURRA

11. ASTEA:

- **2022ko maiatzaren 3a**

Gaurko arratsaldean 3 urteko haurrekin egon gara eta haur batek, izugarritzko kasketa hartu du. Haur honek, normalean, kasketak hartzen ditu eta limiteak zein arauak ez ditu betetzen. Amak nahi duena egiteko aukera ematen omen dio, irakasleak diotenez.

Ba gaurkoan, abestiak abesten ari ginela, bere ondoko ikaskideei molestetzen hasi da eta irakasleak, orduan, inolako azalpenik eman gabe, modu bortitz batean hartu eta tokiz aldatu du. Haurra, negarrez hasi da, lurrera bota da, eta buila montatzen hasi da.

Irakasleak, beste 23 haur dituen, ez dio inolako kasurik egin eta hor utzi du, haserre eta negar betean. Haren esanetan, klasea eragozten ari zelako. Nik, beti bezala, horrelako kasuetan esku sartu egiten dudanez, gaurkoan ere itzultzaile

emozional moduan aritu naiz. Haurra besoetan hartu, nirekin alde batera eraman, lasaitzeko eskatu eta egoeraren aurrean hitz egin dugu. Zer gertatu den, nola sentitzen den...

Honek, segituan lasaitu du haurra eta ondoren, arauen inguruan aritu gara berbetan. Hauek barnertzeko arazoak dituenek, ikasketa txiki bat egin dugu, eta uste dut onuragarria izan dela.

Haur guztiak etxera abiatu direnean, irakasleak azpimarratu ditu horrelako egoera konkretuetan nire falta izugarri nabaritutako dutela.

Haiek ere gurekin ikasten dute gezurra dirudien arren...

ARAUAK, LIMITEAK, ITZULTZAILE EMOZIONALA

- **2022ko maiatzaren 5a**

Jada iritsi da praktiketako azkeneko eguna, eta zalantzarik gabe, egun berezia izan da.

Haurrak haien marrazkiez jositako bilduma zoragarri bat oparitu didate eta irakasleek feedback oso onak eman dizkirate. Guztiz eskertuta daude egindako lanarekin eta ni ezin nintzen hobeto sentiarazi.

Nik ere, haurrei opari bereziak egin dizkiet. Proiektuarekin lotutako opariak izan dira, baina baita ere, nire toke berezia emanez. 5 urteko gelan adibidez, oparietako bat izan da postontzi bat, txoko bihurtu duguna, non haurrak nahi dituzten eskutitzak idatzi ahal dituzten, alderdi emozionala landu dezaten.

4 urteko haurren oparien artean, "Ostadarraren musua" liburua izan da emandako bat. Haiekin oso saio berezi izan nuen liburu honekin lotuta eta ideia ona iruditu zait liburua oparitzea.

Azkenik, 3 urteko gelan, "Dortokaren Sekretua" liburua izan da oparietako bat.

Nire helburua, haurrak, opari horiek haiengan emozio atseginak sorrarazi zutenak izan direnez, niretz gogoratzen direnean, emozio atsegin horiek berriro ere berpiztea da.

Azken batean, irakasle batek emozio atseginak sorrarazten dituen haurrengan, uste dut haren lana ondo egin duela, eta haren eragina onuragarria izango dela. Beti ere, honek, haurren garapen integrala modu egoki batean baldintzatuko duelako.

Besterik gabe, esperientzia brutala izan da, eta egun bikaina gaurkoa.

ALDERDI EMOZIONALA, GARAPEN INTEGRALA, IRAKASLEAREN ROLA